

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2021 m. lapkričio 19 d.
(OR. en)

14151/21

Tarpinstitucinė byla:
2021/0366 (COD)

FORETS 78
AGRI 566
ENV 914
CLIMA 399
PROCIV 149
JUR 653
DEVGEN 210
RELEX 997
UD 284
PROBA 53
FAO 42
SUSTDEV 162
IA 185
CODEC 1507

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2021 m. lapkričio 18 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generaliniam sekretoriui Jeppe TRANHOLMUI-MIKKELSENU
Komisijos dok. Nr.:	COM(2021) 706 final
Dalykas:	Pasiūlymas dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTO dėl tam tikrų su miškų naikinimu ir alinimu siejamų prekių ir produktų tiekimo Sąjungos rinkai ir jų eksporto iš Sąjungos, kuriuo panaikinimas Reglamentas (ES) Nr. 995/2010

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2021) 706 final.

Pridedama: COM(2021) 706 final

EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2021 11 17
COM(2021) 706 final

2021/0366 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

**dėl tam tikrų su miškų naikinimu ir alinimu siejamų prekių ir produktų tiekimo
Sajungos rinkai ir jų eksporto iš Sajungos, kuriuo panaikinimas Reglamentas (ES)
Nr. 995/2010**

(Tekstas svarbus EEE)

{SEC(2021) 395 final} - {SEC(2021) 396 final} - {SWD(2021) 325 final} -
{SWD(2021) 326 final} - {SWD(2021) 327 final} - {SWD(2021) 328 final} -
{SWD(2021) 329 final}

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

- **Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai**

Miškai naikinami ir alinami nerimą keliančiu greičiu, todėl didėja klimato kaita ir nyksta biologinė įvairovė. Pagrindinė miškų naikinimo ir alinimo priežastis – **žemės ūkio paskirties žemės plėtra**, siekiant gaminti tokias prekes kaip galvijai, mediena, alyvpalmių aliejus, sojos, kakava ar kava. Manoma, kad didėjant pasaulio gyventojų skaičiui ir žemės ūkio produktų, ypač gyvūninių produktų, paklausai išaugs žemės ūkio paskirties žemės poreikis ir bus daromas papildomas spaudimas miškams, o klimato pokyčiai paveiks maisto gamybą, todėl reikės pereiti prie tvarios gamybos, kuria nebūtų skatinamas tolesnis miškų naikinimas ir alinimas.

ES yra svarbi prekių, siejamų su miškų naikinimu ir alinimu, vartotoja ir joje trūksta konkrečių ir veiksmingų taisyklių, kad būtų sumažintas jos indėlis į šiuos reiškinius. Todėl šia iniciatyva siekiama pažaboti miškų naikinimą ir alinimą, kurį lemia ES vartojimas ir gamyba. Tai savo ruožtu turėtų padėti sumažinti išmetamą ŠESD kiekį ir pasaulio biologinės įvairovės nykimą. Šia iniciatyva siekiama **kuo labiau sumažinti produktų, kurių tiekimo grandinės susijusios su miškų naikinimu ar alinimu, vartojimą** ir padidinti teisėtų ir įtakos miškų naikinimui neturinčių prekių ir produktų paklausą bei prekybą jais Europos Sąjungoje.

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Pirmą kartą pasiūlymas paskelbtas **2019 m. Komisijos komunikate dėl ES veiksmų, kuriais siekiama apsaugoti ir atkurti pasaulio miškus, stiprinimo**¹ (toliau – 2019 m. komunikatas), kuriame Komisija įsipareigojo, „*siekdama užtikrinti vienodas sąlygas ir bendrą supratimą apie miškų naikinimui įtakos neturinčias tiekimo grandines, įvertin[ti] papildomas paklausos reguliavimo ir su reguliavimu nesusijusias priemones, kad būtų galima didinti tiekimo grandinės skaidrumą ir kuo labiau sumažinti produktų importo į ES keliamą miškų naikinimo ir miškų alinimo riziką*“. Šis įsipareigojimas buvo patvirtintas Europos žaliajame kurse², taip pat 2030 m. ES biologinės įvairovės strategijoje³ ir strategijoje „Nuo ūkio iki stalo“⁴; pastarosiose dviejose 2021 m. paskelbtas atitinkamas pasiūlymas dėl teisėkūros procedūra priimamo akto. Pasiūlymas yra neatsiejama Europos žaliojo kurso ir visų pagal jį parengtų iniciatyvų dalis ir suderinamas su jų bendraisiais tikslais. Visų pirma jis papildė kitas 2019 m. komunikate siūlomas priemones, ypač: 1) **bendradarbiavimą su šalimis gamintojomis**, siekiant šalinti pagrindines miškų naikinimo priežastis ir skatinti tvarią miškotvarką, ir 2) **tarptautinį bendradarbiavimą su pagrindinėmis šalimis vartotojomis**, siekiant kuo labiau

¹ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „ES veiksmų, kuriais siekiama apsaugoti ir atkurti pasaulio miškus, stiprinimas“, COM(2019) 352 *final*.

² Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Europos žaliasis kursas“, COM(2019) 640 *final*.

³ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „2030 m. ES biologinės įvairovės strategija. Gamtos grąžinimas į savo gyvenimą“, COM(2020) 380 *final*.

⁴ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Sąžininga, sveika ir aplinkai palanki maisto sistema pagal strategiją „Nuo ūkio iki stalo“, COM(2020) 381 *final*.

sumažinti nutekėjimą ir skatinti priimti panašias priemones, kad rinkai nebūtų tiekiami produktai iš tiekimo grandinių, susijusių su miškų naikinimu ir alinimu.

Todėl Komisija ir toliau bendradarbiaus su šalimis gamintojomis, siūlydama naujo pobūdžio paramą ir paskatas miškų apsaugos, valdymo ir naudojimosi žeme gerinimo, teisėsaugos stiprinimo ir tvarios miškotvarkos, klimato kaitos poveikiui atspaus žemės ūkio, tvaraus intensyvinimo ir įvairinimo, agroekologijos ir agrarinės miškininkystės skatinimo srityse.

Galiojančia ES teisės aktų sistema miškų naikinimo klausimas sprendžiamas tik iš dalies. **2003 m. parengtas ES veiksmų planas** dėl miškų teisės aktų vykdymo, miškų valdymo ir prekybos mediena (FLEGT)⁵ yra pagrindinė ES kovos su neteisėta medienos ruoša ir susijusia prekyba politika. Nors **FLEGT veiksmų planu kovojama su neteisėta medienos ruoša ir susijusia prekyba, jame nekalbama apie miškų naikinimą**. Svarbus FLEGT veiksmų plano elementas yra savanoriška schema, kuria siekiama užtikrinti, kad tik teisėtai paruošta mediena būtų importuojama į ES iš šalių, sutinkančių dalyvauti šioje scheme. Šios schemos ES vidaus teisinis pagrindas yra Miškų teisės aktų vykdymo, miškų valdymo ir prekybos mediena reglamentas (FLEGT reglamentas)⁶, kuriuo nustatoma licencijavimo sistema, kuria grindžiami FLEGT savanoriškos partnerystės susitarimai. Kitas svarbus FLEGT veiksmų plano elementas yra **ES medienos reglamentas (ESMR)**⁷, kuriuo draudžiama pateikti ES rinkai neteisėtai paruoštą medieną ir medienos produktus ir nustatomos veiklos vykdytojų, pirmą kartą teikiančių rinkai medieną, prievolės. Buvo patikrintas tiek FLEGT reglamento, tiek ESMR tinkamumas, o šiame reglamente pateiktos politikos galimybės taip pat grindžiamos tinkamumo patikrinimo išvadomis.

Remdamasi patirtimi, įgyta įgyvendinant FLEGT veiksmų planą ir Reglamentą, Komisija prireikus užmegs miškų srities partnerystę su atitinkamomis šalimis partnerėmis. Pagrindinis miškų srities partnerystės tikslas bus visapusišku ir integruotu būdu apsaugoti, atkurti ir (arba) užtikrinti tvarų miško naudojimą, siekiant įgyvendinti Europos žaliojo kurso prioritetus ir ES vystomojo bendradarbiavimo tikslus, tokius kaip skurdo mažinimas, geras valdymas, žmogaus teisės. Jomis bus skatinamas miškų valdymas ir politikos reformos, kuriomis siekiama tvarios miškotvarkos ir padedama stabdyti miškų naikinimą ir alinimą.

• Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis

2019 m. komunikate nustatytas bendras tikslas – saugoti ir gerinti esamų miškų, ypač neliestų miškų, būklę ir visame pasaulyje padidinti tvarių, didelės biologinės įvairovės miškų plotą. Kalbant apie Europos žaliojo kurso politiką, tiek 2030 m. *ES biologinės įvairovės strategijoje*, tiek strategijoje „Nuo ūkio iki stalo“ šis pasiūlymas dėl teisėkūros procedūra priimamo akto ir kitos priemonės, kuriomis siekiama išvengti produktų, kurių tiekimo grandinės susijusios su miškų naikinimu ar alinimu, pateikimo ES rinkai arba kuo labiau jį sumažinti, apibūdinami kaip svarbūs siekiant jų tikslų. Tarp kitų paminėtinų iniciatyvų yra, pavyzdžiui, „Ilgalaikė ES kaimo vietovių vizija“⁸.

⁵ Komisijos komunikatas Tarybai ir Europos Parlamentui „Miškų teisės aktų vykdymas, miškų valdymas ir prekyba mediena. Pasiūlymas dėl ES veiksmų plano“ (KOM(2003) 251 galutinis).

⁶ 2005 m. gruodžio 20 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2173/2005 dėl FLEGT licencijavimo schemos medienos importui į Europos bendriją sukūrimo.

⁷ 2010 m. spalio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 995/2010, kuriuo nustatomos veiklos vykdytojų, pateikiančių rinkai medieną ir medienos produktus, pareigos.

⁸ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos Vadovų Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Ilgalaikė ES kaimo vietovių vizija: stipresnės, sujungtos, atsparios ir klestinčios kaimo vietovės iki 2040 m.“ COM (2021) 345 final.

Naujojoje **ES miškų strategijoje** patvirtinama, kad 2019 m. komunikate jau nustatytos priemonės yra pagrindinis ES pasaulinių veiksmų, įskaitant dabartinę teisėkūros iniciatyvą, pagrindas ir į jas bus tinkamai ir nuosekliai atsižvelgiama formuojant vidaus politiką.

Šis reglamentas papildys teisėkūros iniciatyvą dėl **tvaraus įmonių valdymo (TĮV)**, kuria siekiama patobulinti ES bendrovių teisės ir įmonių valdymo reguliavimo sistemą. TĮV iniciatyva grindžiama horizontaliuoju požiūriu, kuriuo sprendžiamas neigiamas poveikis žmogaus teisėms ir aplinkai, turintis įtakos įmonių elgesiui jų pačių veikloje ir vertės grandinėse. Nors TĮV tvarka bus taikoma verslo operacijoms ir vertės grandinėms apskritai, šioje konkrečiai su miškų naikinimo problema susijusioje priemonėje daugiausia dėmesio skiriama konkretiems produktams ir produktų tiekimo grandinėms. Todėl, nors abiejų iniciatyvų tikslai gali būti bendri ir abipusiškai naudingi, konkretūs tikslai skiriasi.

Numatoma, kad deramo patikrinimo pareiga pagal TĮV iniciatyvą bus taikoma įvairioms didelėms ES bendrovėms įvairiuose sektoriuose (tam tikroms vidutinėms įmonėms taikoma tikslingesnė tvarka), taip pat planuojama įtraukti ne ES bendroves. Teisėkūros iniciatyva dėl miškų naikinimo siekiama labai konkretaus tikslo apriboti su miškų naikinimu susijusių produktų teikimą ES rinkai, o kai kuriose srityse jos reikalavimai bus konkretesni, palyginti su bendromis pagal TĮV iniciatyvą taikomomis pareigomis. Ji taip pat apima draudimą, kuris bus taikomas visiems veiklos vykdytojams, pateikiantiems rinkai atitinkamus produktus, įskaitant ES ir ne ES bendroves, neatsižvelgiant į jų teisinę formą ir dydį. Kai TĮV iniciatyvos reikalavimai apima daugiau nei miškų naikinimo reguliavimo reikalavimai, jie taikomi kartu.

Ši iniciatyva nebus skirta konkrečiai **finansų sektoriui ir investicijoms**. Esamos iniciatyvos tvaraus finansavimo srityje, kaip antai ES taksonomijos reglamento ir būsimos Įmonių informacijos apie tvarumą teikimo direktyvos, IITTD (dabartinė Nefinansinės informacijos atskleidimo direktyva, NIAD) įgyvendinimas, yra tinkamos spręsti finansų ir investicijų sektorių poveikio miškų naikinimui klausimą, taip papildant ir remiant šią teisėkūros iniciatyvą dėl miškų naikinimo.

Pagal IITTD ir taksonomiją informacijos atskleidimo pareiga taikoma ir ne finansų įmonėms: IITTD numatoma iki 2023 m. spalio mėn. paskelbti sektorių informacijos teikimo standartus; deleguotuoju aktu pagal ES taksonomijos reglamentą jau nustatyti miškininkystei taikomi klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos techniniai kriterijai, o žemės ūkiui taikomų kriterijų paskelbimas atidėtas. Abi ekonominės veiklos rūšys gali būti įtrauktos į deleguotuosius aktus dėl kitų aplinkos tikslų.

Numatoma, kad tam tikroms prekėms, naudojamoms kaip biodegalai arba biodegalams gaminti, pvz., medienos granulėms arba sojų bei alyvpalmių aliejaus antriniam produktams, būtų taikomas siūlomas reglamentas ir Atsinaujinančiųjų išteklių energijos direktyva⁹. Šių abiejų ES taisyklių rinkinių tikslai vienas kitą papildo, nes jais abiem siekiama spręsti tokias stambias problemas kaip klimato kaita ir biologinės įvairovės nykimas. Siekiant, kad ES neprisidėtų prie miškų naikinimo, teisėkūros iniciatyva nustatomi reikalavimai su miškų naikinimu ir alinimu siejamoms prekėms ir produktams, kuriuos norima juos pateikti ES rinkai. Atsinaujinančiųjų išteklių energijos direktyvoje, be kitų dalykų, nustatyti biodegalams, skystiesiems bioproduktams ir biomasei taikomi tvarumo kriterijai ir taisyklės, pagal kuriuos šie produktai gali būti laikomi tvariais, ir konkrečiai išdėstyti ES tikslai iki 2030 m. pasiekti bent 32 proc. atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalį.

⁹ 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/2001 dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją, OL L 328, 2018 12 21, p. 82–209.

Kalbant apie praktinę sąveiką, į abiejų aktų taikymo sritį patenkančios prekės ir produktai turės atitikti bendro patekimo į rinką reikalavimus ir laikymo atsinaujinančiąja energija reikalavimus. Šie reikalavimai yra ne tik suderinami, bet ir vieni kitus stiprina. Kalbant konkrečiai apie nedidelės žemės naudojimo keitimo rizikos sertifikavimo sistemas pagal Komisijos reglamentą (ES) 2019/807, kuriuo papildoma Direktyva (ES) 2018/2001¹⁰ „dėl didelę netiesioginio žemės naudojimo keitimo riziką keliančių pradinį žaliavų, kurių auginimo teritorija reikšmingai plečiama į žemės, kurioje yra didelių anglies sandėkų, plotus, nustatymo ir nedidelę netiesioginio žemės naudojimo keitimo riziką keliančių biodegalų, skystųjų bioproduktų ir biomasės kuro sertifikavimo“, jomis taip pat galės naudotis veiklos vykdytojai ir prekyautojai savo deramo patikrinimo sistemose siekdami gauti informaciją, kurios reikalaujama pagal šį reglamentą, kad būtų laikomasi tam tikrų šio reglamento 9 straipsnyje nustatytų atsekamumo ir informacijos reikalavimų. Jų, kaip ir dėl bet kurios kitos sertifikavimo sistemos, naudojimas veiklos vykdytojų ir prekyautojų neatleidžia nuo pagal šį reglamentą jiems tenkančios teisinės atsakomybės ir įpareigojimų atlikti deramus patikrinimus.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

• Teisinis pagrindas

ES kompetencija imtis veiksmų miškų naikinimo ir alinimo srityje kyla iš Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) straipsnių, susijusių su aplinkos apsauga. Pagal SESV 191 straipsnio 1 dalį, įgyvendinant Sąjungos aplinkos politiką, siekiama *„išlaikyti, saugoti ir gerinti aplinkos kokybę, saugoti žmonių sveikatą, apdairiai ir racionaliai naudoti gamtos išteklius, remti tarptautinio lygio priemones, skirtas regioninėms ar pasaulinėms aplinkos problemoms spręsti, visų pirma kovai su klimato kaita“*. Sąjungos lygmeniu priėmus priemones, kuriomis siekiama kovoti su miškų naikinimu ir alinimu, bus prisidėta prie išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) kiekio mažinimo, atsparumo klimato kaitai didinimo ir poveikio, kurį žmogus daro biologinei įvairovei, mažinimo, taigi bus svariai prisidėta prie kiekvieno aplinkos politikos tikslo. Todėl pasiūlymo teisinis pagrindas turėtų būti SESV 192 straipsnis.

Kaip ir daugelis aplinkos problemų, miškų naikinimo padariniai vienoje vietovėje gali turėti poveikį visam pasauliui. Todėl tikslinga siūlomu teisiniu pagrindu grindžiamą pasiūlymą taikyti ir vidaus produktams, ir į laisvą apyvartą išleidžiamiems arba eksportuojamiems produktams. Tai leis laikytis SESV 191 straipsnio 2 dalies, pagal kurią reikalaujama, kad Sąjungos aplinkos politika būtų siekiama aukšto apsaugos lygio, ir Europos Sąjungos sutarties 3 straipsnio 3 dalies, pagal kurią aukšto lygio apsaugos ir aplinkos kokybės gerinimo skatinimas apibrėžiamas kaip vienas iš Sąjungos tikslų.

SESV 192 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad *„Europos Parlamentas ir Taryba įprasta teisėkūros procedūra, pasikonsultavę su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu bei Regionų komitetu, sprendžia, kokių veiksmų Sąjungai reikia imtis, kad būtų pasiekti 191 straipsnyje nurodyti tikslai“*.

¹⁰ 2019 m. kovo 13 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2019/807, kuriuo dėl didelę netiesioginio žemės naudojimo keitimo riziką keliančių pradinį žaliavų, kurių auginimo teritorija reikšmingai plečiama į žemės, kurioje yra didelių anglies sandėkų, plotus, nustatymo ir nedidelę netiesioginio žemės naudojimo keitimo riziką keliančių biodegalų, skystųjų bioproduktų ir biomasės kuro sertifikavimo papildoma Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/2001, OL L 133, 2019 5 21, p. 1–7.

- **Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)**

Pagrindiniai miškų naikinimo ir alinimo veiksniai yra susiję tiek su ES rinka, tiek su tarptautine prekyba. Reikia imtis veiksmų ES lygmeniu, kad ES vartojimo pėdsako ir tarptautinės prekybos klausimai būtų sprendžiami koordinuotai ir suderintai, kartu užtikrinant teisinį tikrumą ir aiškumą, būtiną tinkamam ES rinkos veikimui. Jei nebūtų suderintos strategijos, kelios valstybės narės imtųsi vidaus prekybos ribojimo priemonių ir taip sutrikdytų vidaus rinkos veikimą. Tai turėtų didelės įtakos ES rinkos veikimui, keltų pavojų Europos veiklos vykdytojų galimybėms apsirūpinti produktais ir (arba) prekėmis, kuriems taikomas šis reglamentas, taip pat pakenktų ES priemonių patikimumui. Kitos valstybės narės galėtų nuspręsti nepriimti jokių priemonių, kuriomis būtų ribojamas galimas kitų valstybių įgyvendinamų priemonių poveikis miškų naikinimui.

Produktų, kuriems taikoma iniciatyva, tiekimo grandinės yra tarptautinės, o labai dažnai ir pasaulinės. Iš ES patirties sprendžiant sudėtingus tiekimo grandinės klausimus (pvz., susijusius su neteisėtos medienos ruošos teisės aktais) matyti, kad svarbu užtikrinti vienodas sąlygas veiklos vykdytojams, atsižvelgiant į reikalavimus, kurie turi būti įvykdyti prieš pirmą kartą pateikiant produktus (prekes ir iš jų pagamintus produktus) ES rinkai.

Kol Europos lygmeniu nėra taikomų taisyklių, atsakingi verslo subjektai, pasirengę išvalyti savo tiekimo grandines, atsiduria nepalankioje konkurencinėje padėtyje, o netvarus elgesys apsimoka. Todėl, nors aplinka priklauso ES ir valstybių narių kompetencijos sričiai, ES masto priemonės yra būtinos siekiant užtikrinti bendrą supratimą, kokios tiekimo grandinės neprisideda prie miškų naikinimo ir alinimo, padidinti tokių tiekimo grandinių skaidrumą ir imtis veiksmų tokiu mastu, kad būtų padarytas reikšmingas poveikis miškų naikinimui.

Kadangi ši iniciatyva apima tiek į laisvą apyvartą išleidžiamas, tiek iš Sąjungos rinkos eksportuojamas prekes, Sąjungos lygmens veiksmai būtų veiksmingesni už nacionalinio lygmens veiksmus, nes būtų užkirstas kelias galimam neigiamam poveikiui vidaus rinkos veikimui ir prekybos aspektams. Todėl ES veiksmai gali papildyti ir sustiprinti valstybių narių nacionalines pastangas. Jei ES nesiimtų veiksmų, su ES vartojimu susijusi miškų naikinimo ir alinimo problema išliktų ir toliau aštrėtų. Tai galėtų neigiamai paveikti ES pastangas pasaulinės biologinės įvairovės apsaugos ir klimato kaitos srityje.

- **Proporcingumo principas**

Šia teisėkūros iniciatyva ES imasi aktyvesnių veiksmų prieš miškų naikinimą ir alinimą, nustatydama plataus užmojo ir praktiškai įgyvendinamą reguliavimo sistemą, kuria skatinama pereiti prie tvarių tiekimo grandinių visose šalyse gamintojose ES viduje ar už jos ribų. Taip ES taptų patikima pasaulinių standartų nustatytoja. Net mažiausia pinigine nauda aiškiai kompensuoja išlaidas. Iniciatyva taip pat yra tinkama atsižvelgiant į problemos, kurią siekiama spręsti, sunkumą ir skubumą bei Europos žaliojo kurso prioritetus.

Šia teisėkūros iniciatyva siekiama kuo labiau sumažinti ES indėlį į miškų naikinimą ir alinimą. Šis tikslas bus pasiektas nustatant pakopinę privalomo deramo patikrinimo sistemą, pagrįstą termino „pagamintas nenaikinant miškų“ apibrėžtimi, ir ją derinant su lyginamosios analizės sistema. Kaip nustatyta „*Poveikio vertinime, susijusiame su miškų naikinimo ir alinimo rizikos, siejamos su ES rinkai pateikiamais produktais, mažinimu*“ (toliau – poveikio vertinimas), tikimasi, kad šios priemonės bus veiksmingiausios siekiant pažaboti ES skatinamą miškų naikinimą ir efektyviausios iš rengiant šią iniciatyvą analizuotų priemonių. Iš poveikio vertinimo rezultatų matyti, kad teisiškai privalomos galimybės (pvz., reikalavimas, kad produktai būtų pagaminti nenaikinant miškų, privalomas deramas

patikrinimas ir kt.) būtų veiksmingesnės nei savanoriškos priemonės (pvz., savanoriškas išsamus patikrinimas, savanoriškas ženklavimas arba savanoriškas privatus sertifikavimas). Šios išvados patvirtintos atvirų viešų konsultacijų rezultatais, iš kurių matyti, kad didžioji dauguma suinteresuotųjų subjektų – verslo asociacijų ir NVO – pritarė privalomo deramo patikrinimo tvarkai.

- **Priemonės pasirinkimas**

Siūloma priemonė yra reglamentas, nes būtina užtikrinti aukščiausio lygio suderinimą, kad valstybės narės netaikytų skirtingų standartų, nes tai pakenktų pagrindiniam laisvo prekių judėjimo principui. Reglamentu bus **nustatyti tiesioginiai reikalavimai visiems veiklos vykdytojams**, taip suteikiant būtiną teisinį tikrumą ir galimybę užtikrinti visiškai integruotą rinką visoje ES. Reglamentu taip pat **užtikrinama, kad pareigos būtų vykdomos vienu metu ir vienodai visose 27 valstybėse narėse**. Reglamentu taip pat bus **sumažintas** su direktyva paprastai siejamas **netikrumas dėl terminų** per perkėlimo į nacionalinę teisę procesą tokioje srityje, kurioje laikas ir teisinis tikrumas yra itin svarbūs dėl prognozuojamo rinkos didėjimo ir apskritai dėl rinkos dinamikos pokyčių.

Priemonė taip pat buvo sukurta kaip ateities iššūkiams parengta dinaminė sistema, kad būtų galima **prisitaikyti prie rinkos pokyčių ir naujų duomenų bei mokslinių įrodymų**. Šiuo tikslu **Komisijai numatyti tam tikri įgaliojimai, kurie leis parengti įgyvendinimo priemones**, be kita ko, paskelbti šalių lyginamosios analizės rezultatus ir peržiūrėti prekių, kurioms taikomas šis reglamentas, sąrašą.

3. **EX POST VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTAISIAIS SUBJEKTAIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI**

- **Galiojančių teisės aktų *ex post* vertinimas / tinkamumo patikrinimas**

Ši iniciatyva grindžiama ESMR ir FLEGT reglamento tinkamumo patikrinimo, atlikto kartu su šio reglamento poveikio vertinimu, išvadomis.

ESMR tinkamumo patikrinimas atskleidė, kad dėl ESMR pagerėjo padėtis trečiosiose šalyse, įskaitant šalis, kurios nusprendė nedalyvauti savanoriškos partnerystės susitarimų procesuose. Siekdami sustiprinti savo miškų valdymo sistemas ir sumažinti neteisėtą medienos ruošą, pagrindiniai ES prekybos partneriai ėmėsi veiksmų, kad atitiktų ESMR reikalavimus. ESMR, net jei jo veikimas nėra optimalus dėl keleto trūkumų, susijusių su jo forma ir vykdymo užtikrinimu, davė teigiamų rezultatų tiek veiksmingumo, tiek efektyvumo požiūriu. Jo pasaulinė aprėptis suteikė ES pagrindą glaudžiai bendradarbiauti su kitomis šalimis vartotojomis. Kitos pasaulio šalys vartotojos ir prekybos partneriai priėmė teisės aktus, panašius į ESMR. Kalbant plačiau apie miškų naikinimą, tai ypač svarbu turėti omenyje, nes tai rodo, kad ES, nors jai ir priklauso mažėjanti rinkos dalis, gali daryti poveikį ir pirmauti pasaulyje.

Nepaisant sunkumų, su kuriais susiduriama jį įgyvendinant, iš tinkamumo patikrinimo rezultatų matyti, kad ESMR taikomas metodas – deramas patikrinimas – leidžia lanksčiai reaguoti į naujus ir kylančius uždavinius, susijusius su neteisėta miško ruošą ir neteisėtu žemės naudojimo keitimu. Bendras reikalavimas (deramas patikrinimas), taikomas visiems ES įsisteigusiems veiklos vykdytojams, taip pat leidžia užtikrinti, kad Reglamentas būtų lankstus keičiantis prekybos modeliams ir keičiantis šalių rizikos profiliams. Į siūlomą priemonę bus integruota ir patobulinta ESMR sukurta sistema, todėl pastaroji bus panaikinta.

Pagal ESMR nustatyta deramo patikrinimo procedūra bus pritaikyta ir patobulinta šiame reglamente, įvedant naujų elementų, pvz., deramo patikrinimo pareiškimą (4 straipsnis), geografinės informacijos reikalavimą arba geografinę padėtį, prekių ir produktų susiejimą su žemės sklypu, kuriame jie buvo pagaminti (9 straipsnis), tvirtesnį bendradarbiavimą su muitinėmis (14 ir 24 straipsniai), minimalų patikrinimų lygį (14 straipsnis) ir šalių lyginamąją analizę (25–26 straipsniai).

Patikrinus FLEGT reglamento tinkamumą, patvirtinti FLEGT savanoriškos partnerystės susitarimų (SPS) privalumai, susiję su aktyvesniu suinteresuotųjų subjektų dalyvavimu ir geresnėmis miškų valdymo sistemomis šalyse partnerėse, ir kartu išryškinta keletas jų trūkumų. Taip pat atskleista, kad esama mažai įrodymų, jog SPS apskritai prisidėta prie neteisėtos medienos ruošos mažinimo. Nors pagal reglamentą sukurta ES sistema būtų efektyvi priemonė ES veiklos vykdytojų reikalavimų laikymosi išlaidoms mažinti, pagrindinė jos veikimo priemonė, t. y. SPS, rezultatų nedavė. Viena pagrindinių FLEGT reglamento problemų yra ta, kad pagrindiniai ES prekybos partneriai neišreiškė noro dalyvauti SPS procesuose, todėl į ES importuojama tik 3 proc. medienos, kuriai taikoma veikianti SPS sistema. Praėjus daugiau kaip 15 metų nuo 2003 m., kai FLEGT veiksmų plane buvo nustatytas šių procesų pagrindas, tik viena šalis iš 15 šalių, su kuriomis ES pradėjo SPS procesą, turi veikiančią FLEGT licencijavimo sistemą ir tik viena šalis iš 10 svarbiausių ES prekybos mediena partnerių dalyvauja SPS procese.

Siekiant laikytis dvišalių įsipareigojimų, kuriuos prisiėmė Europos Sąjunga, ir išsaugoti pažangą, padarytą su šalimis partnerėmis, turinčiomis veikiančią sistemą (FLEGT licencijavimo etapas), į šį reglamentą įtraukta nuostata, pagal kurią mediena, kuriai išduota FLEGT licencija, pripažįstama atitinkančia teisėtumo reikalavimą. Kai kuriuos SPS komponentus, jei įmanoma, partneriai galėtų integruoti ir suderinti su konkrečiomis bendradarbiavimo programomis, pvz., miškų srities partnerystėmis arba kt., kad būtų toliau remiamas miškų valdymas.

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Atviros viešos konsultacijos, kurias Komisija surengė 2020 m., sulaukė beveik 1,2 mln. atsakymų. Dauguma suinteresuotųjų subjektų sutarė, kad siekiant sumažinti ES indėlį į visuotinį miškų naikinimą ir alinimą būtini ES lygmens intervenciniai veiksmai. Dauguma suinteresuotųjų subjektų taip pat sutarė, kad vienas iš politinės intervencijos priemonės reikalavimų turėtų būti sąvokos „pagamintas nenaikinant miškų“ ES apibrėžties nustatymas.

Kalbant apie politikos priemones, atviros viešos konsultacijos atskleidė, kad tvirtai pritarta teisiškai privalomoms galimybėms (reikalavimui, kad prekės būtų pagamintos nenaikinant miškų, privalomam deramam patikrinimui, privalomam valstybiniam sertifikavimui ir kt.), o švelnios, savanoriškos priemonės, pvz., savanoriškas deramas patikrinimas, savanoriškas ženklavimas arba savanoriškas privatus sertifikavimas, pripažintos nepakankamai veiksmingomis. Didžioji dauguma suinteresuotųjų subjektų – verslo asociacijų ir NVO – pritarė privalomo deramo patikrinimo tvarkai, nors pageidaujami šios sistemos elementai įvairiose respondentų organizacijose skiriasi. Išsamios konsultacijų su suinteresuotaisiais subjektais išvados, įskaitant atsiliepimą apie įžanginį poveikio vertinimą, atvirų viešų konsultacijų išvadas ir tikslinių konsultacijų su suinteresuotaisiais subjektais rezultatus, įtrauktos į poveikio vertinimo 2 priedą.

Kaip paskelbta 2019 m. komunikate, Europos žaliajame kurse, 2030 m. ES biologinės įvairovės strategijoje ir iniciatyvoje „Nuo ūkio iki stalo“, ši iniciatyva visų pirmiausia

orientuota į miškus. Europos Parlamentas ir NVO pasisakė ir už kitų ekosistemų įtraukimą. Remiantis patirtimi, įgyta įgyvendinant galiojančius teisės aktus, toks taikymo srities išplėtimas buvo laikomas pernelyg ankstyvu, nes praktinės patirties trūkumas pakenktų vertinamų politikos priemonių veiksmingumui ir įgyvendinamumui. Tačiau poreikis ir galimybės išplėsti taikymo sritį įtraukiant ir kitas ekosistemas bus įvertinti atliekant ankstyvą peržiūrą.

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Siekdama pagrįsti įvairių galimybių analizę, Komisija sudarė **paramos sutartį** su išorės ekspertais, kad būtų atlikti du tyrimai – „*Paklausos priemonių miškų naikinimo klausimui spręsti poveikio vertinimas*“ (angl. *Impact assessment on demand side measures to address deforestation*) ir „*ESMR ir FLEGT reglamento tinkamumo patikrinimo pagrindžiamasis tyrimas*“ (angl. *Support study for a Fitness Check of the EUTR and FLEGT Regulation*). Šie tyrimai suteikė dalį analizės ir duomenų, kuriais grindžiamos politikos galimybės, pateiktos poveikio vertinime ir, savo ruožtu, šiame reglamente. Ši iniciatyva taip pat grindžiama kartu su poveikio vertinimu atlikto trečiojo tyrimo, kuriame daugiausia dėmesio skirta *miškų sektoriuje ir medienos produktams taikomoms sertifikavimo ir tikrinimo sistemoms* (angl. *Certification and Verification Schemes in the Forest Sector and for Wood-based Products*), rezultatais.

Komisija taip pat pasinaudojo Komisijos ekspertų grupės / daugiašalės suinteresuotųjų subjektų platformos pasaulio miškų apsaugos ir atkūrimo klausimais posėdžiuose pateikta informacija, įskaitant apie ESMR ir FLEGT reglamentą. Nuo 2020 m. vasario mėn., kai buvo parengtas šios teisėkūros iniciatyvos veiksmų planas, grupė rinkosi devynis kartus skirtingomis sudėtimis ir surengė keturis specialius praktinius seminarus, kuriuose rinko informaciją apie politikos galimybes, nagrinėtas poveikio vertinime.

Be pirmiau minėtų pagrindžiamųjų tyrimų, ekspertų grupės posėdžių ir konsultacijų su suinteresuotaisiais subjektais, Komisija taip pat daug dėmesio skyrė 2020 m. spalio 22 d. Europos Parlamento rezoliucijai su rekomendacijomis Komisijai dėl ES teisinės sistemos, skirtos ES sukeliama pasauliniam miškų naikinimui sustabdyti ir pradėti juos atkurti (2020/2006 (INL)), taip pat ES Tarybos išreikštos pozicijoms, visų pirma Tarybos išvadoms dėl 2019 m. komunikato¹¹.

- **Poveikio vertinimas**

Kartu su poveikio vertinimu atliekant pirminį perspektyvumo patikrinimą, iš viso apsvarstyta 17 politikos priemonių. Šis pirminis galimų priemonių sąrašas apėmė įvairius galimus intervencinius veiksmus, įskaitant reguliavimo ir ne reguliavimo priemones. Atliekant perspektyvumo patikrinimą kiekviena politikos priemonė buvo vertinama pagal įvairius kriterijus, pvz., teisinį, techninį, politinį pagrįstumą ir proporcingumą, galimą jų veiksmingumą ir efektyvumą, taip pat suinteresuotųjų subjektų, ES valstybių narių ir trečiųjų šalių atsiliepimus.

Atlikus perspektyvumo patikrinimą, buvo išlaikytos ir išsamiau išnagrinėtos penkios politikos galimybės: 1) patobulinta privalomo deramo patikrinimo procedūra; 2) lyginamosios analizės sistema ir pažeidimus darančių veiklos vykdytojų sąrašas kartu su patobulinta pakopine

¹¹ Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių išvados dėl komunikato „ES veiksmų, kuriais siekiama apsaugoti ir atkurti pasaulio miškus, stiprinimas“ – Tarybos išvados (2019 m. gruodžio 16 d., 15151/19).

privalomo deramo patikrinimo sistema; 3) privalomas valstybinis sertifikavimas kartu su patobulinto deramo patikrinimo reikalavimu; 4) privalomas ženklavimas kartu su patobulinto deramo patikrinimo reikalavimu; 5) reikalavimas, kad ES rinkai pateikiami produktai būtų pagaminti nenaikinant miškų, ir lyginamosios analizės bei šalių vertinimų sistemos.

Visos apsvairstytos politikos galimybės grindžiamos bendrais elementais: 1) FAO apibrėžtimi pagrįsta sąvoka „pagamintas nenaikinant miškų“ apibrėžtimi, kurią turi atitikti produktai, ir papildomu reikalavimu, kad produktai būtų teisėti pagal gamybos šalies įstatymus; 2) produktų apibrėžtąja sritimi, kuri nuolat peržiūrima ir atnaujinama, daugiausia dėmesio skiriant prekėms, kurių vartojimas ES daro didžiausią poveikį miškų kirtimui (jautienai, alyvpalmių aliejui, sojoms, medienai, kakavai ir kavai), ir susijusiems produktams; 3) draudimu pateikti ES rinkai prekes ir produktus, kurie susiję su miškų naikinimu ir alinimu ir kurie buvo pagaminti nesilaikant taikomų ir atitinkamų šalių gamintojų teisės aktų. 2–4 galimybės derinamos su privalomo deramo patikrinimo reikalavimu, siūlomu pagal 1 galimybę.

Kaip tinkamiausia pasirinkta antroji galimybė. Joje deramo patikrinimo reikalavimas derinamas su šalių lyginamosios analizės sistema, pagal kurią šalys bus suskirstytos į kategorijas, atsižvelgiant į miškų naikinimą ir alinimą dėl atitinkamų prekių gamybos, ir taikomi kriterijai, susiję su šalių įsipareigojimu kovoti su miškų naikinimu ir alinimu. Bus trys šalių kategorijos – mažos, standartinės ir didelės rizikos. Veiklos vykdytojų prievolės ir valstybių narių valdžios institucijų pareigos skirsis atsižvelgiant į gamybos šalies rizikos lygį – bus nustatytos supaprastinto deramo patikrinimo prievolės mažos rizikos šalims ir sustiprinta didelės rizikos šalių kontrolė.

Tikimasi, kad pasirinkus tinkamiausią galimybę būtų užkirstas kelias miškų naikinimui dėl ES vartojimo ir šešių į taikymo sritį įtrauktų prekių gamybos, o numatoma nauda būtų ta, kad iki 2030 m. kasmet nuo sunaikinimo ir alinimo dėl ES vartojimo poveikio būtų apsaugoma gerokai daugiau kaip 71 920 ha miško. Tai taip pat reikštų, kad bent 31,9 mln. metrinių tonų būtų sumažintas dėl ES vartojimo ir atitinkamų prekių gamybos kasmet į atmosferą išmetamas anglies dioksido kiekis, o tai leistų sutaupyti mažiausiai 3,2 mlrd. EUR per metus. Be to, tikimasi, kad pasirinkus šią galimybę būtų labai prisidėta prie biologinės įvairovės apsaugos, kuri savo ruožtu taip pat glaudžiai susijusi su klimato kaitos prevencija.

Ši galimybė taip pat turėtų padėti siekti konkrečių ES intervencinių veiksmų tikslų, t. y. sudaryti vienodas sąlygas ES rinkoje veikiančioms įmonėms; kuo labiau sumažinti produktų, kurių tiekimo grandinės siejamos su miškų naikinimu ar alinimu, vartojimą; didinti teisėtų ir nenaikinant miškų pagamintų prekių bei produktų paklausą ir prekybą jais Europos Sąjungoje. Smulkieji ūkininkai, gaminantys atitinkamas prekes, gali susidurti su prisitaikymo sunkumais. Tikimasi, kad visi šie veiksniai bus sušvelninti kaip atskaitos datą pasiūlant 2020 m., nes dauguma šiuo metu prekyboje esančių produktų pagaminti žemėje, kuri pradėta naudoti gamybai dar iki 2020 m.

- **Reglamentavimo tinkamumas ir supaprastinimas**

Tikimasi, kad šiuo reglamentu bus sudarytos vienodos sąlygos ES rinkoje veikiančioms įmonėms. Tikimasi, kad tvaresnę gamybą ir skaidrias tiekimo grandines diegiantys gamintojai padidins savo ES rinkos dalį ir sykiu savo konkurencingumą, palyginti su tais gamintojais, kurie, kad ir kokio dydžio jie būtų, prisideda prie miškų naikinimo. Pagrindinis su deramo patikrinimo prievole susijusių išlaidų veiksnys yra tiekimo grandinių sudėtingumas ir su kilmės šalimi susijusi rizika, o ne įmonių dydis.

Nors MVĮ gali būti sunkiau įgyvendinti deramo patikrinimo procedūras (ir prireikus pereiti prie kitų tiekimo grandinių), deramo patikrinimo reikalavimo taikymas kartu su lyginamąja analize leis veiklos vykdytojams ir prekiautojams, kurie yra MVĮ, patirti mažiau išlaidų dėl supaprastinto deramo patikrinimo ir rinktis produktus iš mažos rizikos tiekimo grandinių.

Pasiūlyme numatyta informacinė ir ryšių sistema (29 straipsnis), kuri leistų elektroniniu būdu tvarkyti informaciją tiek tarp kompetentingų institucijų, tiek tarp jų ir ekonominės veiklos vykdytojų. Ši sistema palengvins ir supaprastins veiklos vykdytojų prievolės ir kompetentingų institucijų užtikrinamą vykdymą.

• **Pagrindinės teisės**

Pagal siūlomą politikos galimybę bus reikalaujama, kad produktai atitiktų apibrėžtą „pagamintas nenaikinant miškų“ ir gamybos šalies įstatymus. Tai reiškia, kad vertinant produktų atitiktį šiai iniciatyvai, reikės atsižvelgti į gamybos šalyje galiojančius darbo, aplinkos ir žmogaus teisių įstatymus (tiek nacionalinius, tiek tarptautinius). Tai apima čiabuvių teises, o tai, tikimasi, padės apsaugoti pažeidžiamų vietos bendruomenių teises.

Sąjungos lygmeniu pasiūlyme laikomasi ES pagrindinių teisių chartijos, visų pirma jos 2 straipsnio (teisė į gyvybę), 8 straipsnio (asmens duomenų apsauga), 16 straipsnio (laisvė užsiimti verslu), 17 straipsnio (teisė į nuosavybę) ir 37 straipsnio (aplinkos apsauga).

Pagal Chartijos 52 straipsnio 1 dalį bet koks šiame pasiūlyme dėl teisėkūros procedūra priimamo akto nustatytas Chartijos pripažintų teisių ir laisvių įgyvendinimo apribojimas turi būti numatytas įstatymo ir nekeisti šių teisių ir laisvių esmės. Remiantis proporcingumo principu, apribojimai nustatomi tik tuo atveju, kai jie būtini ir tikrai atitinka Sąjungos pripažintus bendrus interesus arba yra reikalingi kitų teisėms ir laisvėms apsaugoti. Aukšto aplinkos apsaugos lygio užtikrinimas ir aplinkos kokybės gerinimas visų pirma yra Chartijoje pripažintas visuotinės svarbos tikslas, kuriuo būtų galima pateisinti kitų pagrindinių teisių apribojimus.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Prie šio pasiūlymo pridėtoje finansinėje teisės akto pasiūlymo pažymoje nustatytas numatomas poveikis biudžetui, taip pat žmoniškiesiems ir administraciniams ištekliams.

Numatyta, kad per pirmuosius penkerius veiklos metus (preliminariai numatyta 2023–2027 m.) pasirengimui įgyvendinti reglamentą ir jo įgyvendinimui iš viso bus skirta 16,519,000 EUR. Tai apima 6 650 000 EUR biudžetą pagal daugiamečės finansinės programos (DFP) 7 išlaidų kategoriją „Žmogiškieji ištekliai“ (penki papildomi ENV GD darbuotojai, atsakingi už reglamento įgyvendinimą ir tarptautinį bendradarbiavimą, du papildomi INTPA GD darbuotojai, atsakingi už susijusį bendradarbiavimą ir vystymąsi, ir 1 TAXUD GD darbuotojas, atsakingas už muitinės pareigų vykdymą) ir kitas administracines išlaidas. Taip pat įtrauktas 9 869 000 EUR biudžetas pagal DFP 3 išlaidų kategoriją. Jis susijęs su parama įvairioms įgyvendinimo užduotims, susijusioms su teisės aktų nuostatomis, kurias 2022–2027 m. vykdys Komisijos tarnybos, įskaitant viešuosius pirkimus ir galimus administracinius susitarimus.

5. KITI ELEMENTAI

• Įgyvendinimo planai ir stebėseną, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka

Už šio reglamento vykdymą atsakingos valstybių narių valdžios institucijos (visų pirma, kaip aprašyta 3 skyriuje, kompetentingos institucijos). Tuo tikslu jos turės parengti patikrų planus, pagrįstus rizika grindžiamu metodu, atsižvelgdamos į rizikos lygį, nustatytą pagal šalies lyginamosios analizės sistemą. 20 straipsnyje nustatyta ataskaitų teikimo sistema grindžiama įgyvendinant ESMR įgyta patirtimi ir ja siekiama stiprinti valstybių narių stebėsenos veiklos, patikrų turinio ir kokybės bei tolesnių veiksmų peržiūrą.

Sistema turėtų būti peržiūreta po trejų visapusiško veikimo metų, kad būtų nustatytos visos problemos ir galimi patobulinimai, o vėliau – kas penkerius metus. 32 straipsnyje konkrečiai numatyta, kad per pirmąją peržiūrą turėtų būti įvertintas reglamento taikymo srities išplėtimo įtraukiant kitas ekosistemas poreikis ir galimybės. Be to, praėjus ne mažiau kaip dviem metams nuo įsigaliojimo Komisija, remdamasi mokslinių įrodymų duomenimis, atliks I priedo pirmąją peržiūrą.

• Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas

• 1 straipsnis. Dalykas ir taikymo sritis

1 straipsnio 1 dalyje nustatoma reglamento taikymo sritis (*rationae materiae*): apibrėžiamos atitinkamos prekės (t. y. galvijai, kakava, kava, alyvpalmės, sojos ir mediena) ir atitinkami produktai (t. y. I priede išvardyti produktai, kuriuose yra, kurie buvo šeriami ar buvo pagaminti naudojant atitinkamas prekes), kuriems bus taikomas šis reglamentas. Taip pat patikslinama, kad reglamentas bus vienodai taikomas pateikimui ir tiekimui Sąjungos rinkai, taip pat eksportui iš Sąjungos.

2 dalyje paaiškinama šio reglamento *rationae temporis*: nustatoma, kad jis nebus taikomas Sąjungos rinkai pateiktoms atitinkamoms prekėms ir produktams, kurie buvo pateikti Sąjungos rinkai arba eksportuoti iki 36 straipsnyje numatytos įsigaliojimo dienos.

• 2 straipsnis. Terminų apibrėžtys

2 straipsnyje nustatomos apibrėžtys, taikomos likusioje reglamento dalyje. Tai apibrėžtys (1–8 punktai), kurių reikia pagrindiniam priemonės tikslui pasiekti, pvz., sąvokų „miškų naikinimas“, „miškas“, „įveistas miškas“, „pagamintas nenaikinant miškų“, „pagamintas“ apibrėžtys. Apibrėžtys, kiek įmanoma, priklauso nuo tarptautinių lygmeniu, visų pirma Jungtinių Tautų Maisto ir žemės ūkio organizacijoje (FAO), suformuluotų sąvokų.

Palyginti su ES medienos reglamentu, apibrėžtis „pagamintas nenaikinant miškų“ yra viena iš pagrindinių siūlomo reglamento naujovių. Iš poveikio vertinimo rezultatų matyti, kad nustačius bendrą reikalavimą produktams ir prekėms, neatsižvelgiant į jų gamybos šalį, tikimasi padidinti politinių intervencinių veiksmų efektyvumą užkertant kelią su teisėtu miškų naikinimu susijusioms spragoms ir palengvinant įgyvendinimą per nuotolinę stebėseną. Be to, tikimasi, kad nustačius apibrėžtį „pagamintas nenaikinant miškų“ nebus sukurta neteisingų paskatų šalims partnerėms, kurios kitu atveju galėtų susigundyti žemesniais aplinkos apsaugos standartais, kad palengvintų savo produktų patekimą į ES, jei pasiūlyme būtų nustatyta tik teisėtumo kontrolė.

Termino „pagamintas nenaikinant miškų“ apibrėžtyje nustatoma atskaitos data – 2020 m. gruodžio 31 d. Tai reiškia, kad jokių prekių ir produktų, kuriems taikomas reglamentas, nebūtų leidžiama įvežti į ES rinką arba iš jos išvežti, jei jie būtų gaminami žemėje, kurioje po

tos datos buvo naikinami arba alinami miškai. Siūloma data sumažinami tiekimo grandinių sutrikimai ir galimas neigiamas poveikis šalims partnerėms. Tai atitinka tarptautinius įsipareigojimus stabdyti miškų naikinimą, pvz., įtrauktus į darnaus vystymosi tikslus (15.2 tikslas).

Likusios apibrėžtys (9–30 punktai) susijusios su prievolių turėtojais ir reguliuojama veikla, pvz., apibrėžtas veiklos vykdytojas, prekiautojas, pateikimas rinkai, tiekimas rinkai ir kt. Kiek įmanoma, jos grindžiamos sąvokomis, jau esančiomis ES teisėje atitinkamuose vidaus rinkos ir muitų teisės aktuose, be to, šiomis apibrėžtimis šalinamos konkrečios taikant ESMR iškilusios problemos. Apibrėžtys šiek tiek pakeistos atsižvelgiant į poveikio vertinimą – siekta padidinti jų teisinį preciziškumą ir atsižvelgti į naujus atitinkamų ES teisės aktų pokyčius.

- *3 straipsnis. Draudimas*

3 straipsnis yra kertinis reglamento akmuo – jame aiškiai išdėstomas draudimas pateikti arba tiekti Sąjungos rinkai arba eksportuoti iš jos į taikymo sritį įtrauktas atitinkamas prekes ir produktus, jei jie neatitinka reglamento reikalavimų, ir pateikiamas paaiškinimas, kad vykdant tokią komercinę veiklą visada būtinas deramo patikrinimo pareiškimas. Nuoroda į miškų naikinimą (a) ir teisėtumą (b) yra būtina, kad būtų galima visapusiškai siekti šio reglamento tikslų.

C punkte nustatytas draudimas papildo kitus, nes sukuriami bendra prievolė pateikiant rinkai atitinkamas prekes ir produktus pateikti deramo patikrinimo pareiškimus. Šiuo draudimu užtikrinama, kad veiklos vykdytojai sužinotų apie savo prievolės atlikti deramą patikrinimą ir būtų atgrasomi nuo deramo patikrinimo procedūrų nesilaikymo. Remiantis patirtimi, įgyta įgyvendinant ESMR, šiuo reikalavimu bus sudarytos palankesnės sąlygos užtikrinti vykdymą ir prireikus imtis teisinių veiksmų tokiems pažeidimams ištaisyti arba už juos nubausti.

- *4 straipsnis. Veiklos vykdytojų prievolės*

4 straipsnyje nustatytos veiklos vykdytojų prievolės pagal reglamentą. Jame aprašoma deramo patikrinimo procedūra, kuri yra visų veiklos vykdytojų prievolių bendra taisyklė. 1 dalyje veiklos vykdytojams nustatyta pareiga atlikti visų atitinkamų prekių ir produktų deramą patikrinimą, siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi 3 straipsnio a ir b punktuose nustatyto draudimo, ir prieš pateikiant prekes ir produktus Sąjungos rinkai arba eksportuojant iš jos pateikti deramo patikrinimo pareiškimą. Būtina informacija, kurios reikalaujama deramo patikrinimo pareiškime, išvardyta II priede.

2 dalyje išdėstyta konkreti procedūra, kuria reglamentuojamas deramo patikrinimo pareiškimų teikimas. Padaręs išvadą, kad atitinkama prekė arba produktas atitinka reglamentą, veiklos vykdytojas, prieš pateikdamas prekę arba produktą rinkai, per informacinę sistemą privalo pateikti deramo patikrinimo pareiškimą (žr. 31 straipsnį). Kalbant apie atitinkamas prekes ir produktus, kurie forminami pagal išleidimo į laisvą apyvartą arba eksporto procedūras, muitinės deklaracijoje turi būti nuoroda į deramo patikrinimo pareiškimą – taip sudaromos sąlygos būtinam glaudžiam muitinių ir kompetentingų institucijų bendradarbiavimui. 3 dalyje numatyta, kad parengdami deramo patikrinimo pareiškimą veiklos vykdytojai prisiima atsakomybę už produktų atitiktį. 4 dalyje aiškiai reikalaujama, kad veiklos vykdytojai nepateiktų rinkai arba neeksportuotų produktų prieš tai nepateikę deramo patikrinimo pareiškimo. 5 dalyje nustatoma ta pati prievolė, kai 1) atitinkami produktai ar prekės neatitinka teisėtumo ir gamybos nenaikinant miškų reikalavimų, 2) kai atlikus deramą patikrinimą padaroma išvada, kad rizika, jog bus nesilaikoma reikalavimų, nėra nedidelė, arba 3) kai neatlikta deramo patikrinimo procedūra. 6 dalimi veiklos vykdytojai įpareigojami imtis

veiksmų ir informuoti kompetentingas institucijas, jei pasibaigus deramo patikrinimo procedūrai ir pateikus pareiškimą gaunama naujos informacijos.

- *6 straipsnis. Prekiautojų prievolės*

Šiame reglamente, kaip ir ESMR, prekiautojas gali būti apibrėžiamas kaip „fizinis ar juridinis asmuo, kuris vykdydamas komercinę veiklą Sąjungos rinkai tiekia atitinkamas prekes ir produktus“ (2 straipsnio j punktą). Paprastai prekiautojams nustatomos lengvesnės prievolės nei veiklos vykdytojams, nes tuo metu, kai prekiautojas gali disponuoti atitinkamomis prekėmis ar produktais, jie jau pateikti rinkai. Tačiau prekiautojai, ypač stambūs prekiautojai, turi didelės įtakos tiekimo grandinėms ir atlieka svarbų vaidmenį užtikrinant, kad atitinkamos prekės ir produktai būtų pagaminti nenaikinant miškų.

Todėl šiame straipsnyje atskiriamos stambiųjų prekiautojų, kurie nėra mažosios ir vidutinės įmonės (MVI), ir prekiautojų, kurie yra MVI, prievolės. Pagal 2 ir 3 dalis, prekiautojai, kurie yra MVI, privalo rinkti savo tiekėjų ir klientų duomenis, saugoti tą informaciją bent penkerius metus ir paprašyti pateikti tokią informaciją kompetentingoms institucijoms. Manoma, kad šis reikalavimas susijęs tik su nedidelėmis išlaidomis, nes galima tikėtis, kad tokia informacija yra įprastos verslo veiklos dalis. Taip pat tikimasi, kad prekiautojai, kurie yra MVI, imsis veiksmų ir informuos kompetentingas institucijas, jei bus gauta naujos informacijos apie jų prekių ir produktų neatitikimą reikalavimams (4 dalis).

Priešingai, stambiųjų prekiautojų, kurie nėra MVI, prievolės yra tokios pat kaip ir veiklos vykdytojų (5 dalis). Todėl stambūs prekiautojai turi pateikti deramo patikrinimo pareiškimą pagal 4 straipsnį, taip prisiimdami atsakomybę už atitinkamos prekės ar produkto atitikimą šiam reglamentui. Be to, jiems taikoma ta pati deramo patikrinimo procedūra kaip ir veiklos vykdytojams: be informacijos rinkimo, jie turi atlikti rizikos vertinimą pagal straipsnį ir prireikus imtis rizikos mažinimo priemonių pagal 10 straipsnį. Prekiautojams, kurie yra MVI, šie įpareigojimai netaikomi. Be to, stambūs prekiautojai tikrinami taip pat kaip veiklos vykdytojai, kaip numatyta 15 straipsnyje, o prekiautojai, kurie yra MVI, tikrinami pagal 16 straipsnį.

- *8 straipsnis. Deramas patikrinimas*

8 straipsnyje išdėstyta deramo patikrinimo procedūra, kuri sudaro veiklos vykdytojų prievolę pagal 4 straipsnio 1 dalį, ir prekiautojų, kurie nėra MVI, prievolę pagal 6 straipsnio 5 dalį. Kaskart atliekant deramo patikrinimo procedūrą turėtų būti užtikrinama, kad rizika, jog reikalavimų neatitinkančios atitinkamos prekės ar produktai bus pateikti ES rinkai ar iš jos eksportuoti, būtų nedidelė. Tam veiklos vykdytojai ir prekiautojai, kurie nėra MVI, renka visą svarbią informaciją (kaip nurodyta 9 straipsnyje) – tai yra deramo patikrinimo proceso pirmasis etapas. Remdamiesi ta informacija, jie nustato ir įvertina riziką, kad atitinkamos prekės ir produktai gali neatitikti šio reglamento reikalavimų (10 straipsnio 1–4 ir 6 dalys) – tai yra deramo patikrinimo proceso antrasis etapas. Prireikus jie tinkamai sumažina tokią riziką iki ji tampa nedidelė (10 straipsnio 5 dalis) – tai yra deramo patikrinimo proceso trečiasis etapas.

Deramas patikrinimas turi būti atliekamas prieš pateikiant atitinkamas prekes ir produktus ES rinkai arba prieš eksportuojant iš ES rinkos. Jei rizikos vertinimo išvada yra tokia, kad reikalavimų neatitinkančių prekių ar produktų pateikimo į ES rinką rizika nėra nedidelė, veiklos vykdytojas turi imtis rizikos mažinimo priemonių, kurių pakaktų rizikai sumažinti iki ji tampa nedidelė. Jei nėra galimybių susipažinti su taikomais teisės aktais ar kita svarbia

informacija, rizika negali būti visapusiškai įvertinta ir sumažinama iki nedidelio lygio. Jei rizikos neįmanoma sumažinti iki nedidelio lygio, veiklos vykdytojas atitinkamų prekių ar produktų ES rinkai nepateikia (10 straipsnio 1 dalis).

- *9 straipsnis. Informacijos pateikimo reikalavimai*

Pagrindinė naujovė, palyginti su ESMR, yra 9 straipsnyje numatyta su geografinė informacija susijusi prievolė – veiklos vykdytojai privalo rinkti viso (-ų) žemės sklypo (-ų), kuriame (-iuose) buvo gaminamos atitinkamos prekės ir produktai, geografinės koordinatės (arba geografinę buvimo vietą nurodant platumą ir ilgumą). Kadangi miškų naikinimas yra susijęs su žemės naudojimo keitimu, miškų naikinimo stebėseną reikalauja tiksliai susieti prekę ar produktą, pateikiamą ES rinkai ar iš jos eksportuojamą, ir žemės sklypą, kuriame jis buvo auginamas.

Reikalaujant informacijos apie žemės sklypą ar ūkį, kuriame pagaminta prekė, galima naudoti palydovinius vaizdus ir padėties nustatymą – plačiai prieinamas ir laisvai naudojamas skaitmenines priemones – ir taip patikrinti, ar produktas arba prekė atitinka reikalavimus. Geografinė informacija apie žemės sklypą ir palydovinė stebėseną – jau praeityje išbandytas derinys, leidžiantis pažaboti miškų naikinimą konkrečioje vietovėje, ir taip tikimasi padidinti politinių intervencinių veiksmų efektyvumą, apsunkinti sukčiavimą tiekimo grandinėse ir lengvai jį aptikti. Sąjunga yra sukūrusi savo palydovinę vietos nustatymo, navigacijos ir laiko nustatymo (PNT) technologiją (EGNOS / „Galileo“) ir savo Žemės stebėjimo ir stebėsenos sistemą („Copernicus“). Ir EGNOS / „Galileo“, ir „Copernicus“ siūlo pažangias paslaugas, teikiančias svarbią ekonominę naudą viešiesiems ir privatiesiems naudotojams. Todėl palydoviniai vaizdai ir padėties nustatymas naudojant EGNOS / „Galileo“ ir „Copernicus“ gali būti informacijos, naudojamos atitikties patikros, dalis.

Geografinė informacija, pagal kurią produktai susiejami su žemės sklypu, jau naudojama pramonės ir sertifikavimo organizacijose, taip pat jau numatyta atitinkamuose ES teisės aktuose. Direktyvoje (ES) 2018/2001 reikalaujama informacijos apie problemiško šalių „gavybos teritoriją“. Įvairiomis ES taisyklėmis užtikrinama, kad jautiena būtų atsekama „nuo gimimo iki skerdimų“, be kita ko, naudojant tokias priemones kaip ausų įsagai, galvijų pasai ir kompiuterinė duomenų bazė.

- *10 straipsnis. Rizikos vertinimas ir mažinimas*

10 straipsnyje apibrėžiami veiksmai, kurių reikia imtis siekiant įvertinti ir sumažinti riziką, kad atitinkamos prekės ir produktai, susiję su miškų naikinimu ir alinimu, bus pateikti rinkai. Šiame straipsnyje išsamiai aprašomi rizikos vertinimo ir rizikos mažinimo kriterijai ir būdai – atitinkamai 8 straipsnyje nustatytos deramo patikrinimo procedūros 2 ir 3 etapai. 10 straipsnio 1 dalyje paaiškinamas rizikos vertinimo tikslas, t. y. nustatyti galimą atitinkamų prekių ir produktų neatitiktį šiam reglamentui, ir nustatoma pagrindinė veiklos vykdytojų prievolė atitinkamos prekės ar produkto neteikti rinkai, jei jie negali įrodyti, kad neatitikties reikalavimams rizika yra nedidelė. Nedidelės rizikos sąvoka apibrėžiama 2 straipsnio 18 punkte – tokia ji yra, kai išsamus konkretaus produkto ir bendros informacijos apie atitinkamų prekių ar produktų atitiktį 3 straipsnio a ir b punktams įvertinimas nekelia jokio susirūpinimo.

Nors kaip pagrindas paimti ESMR nustatyti rizikos vertinimo kriterijai, 2 dalyje jie toliau aiškinami ir veiklos vykdytojams pateikiama papildomų nuorodų apie elementus, kurių reikia paisyti, atsižvelgiant į tai, kad šiame reglamente daugiausia dėmesio skiriama ir teisėtumui, ir tvarumui (t. y. miškų nenaikinimui). Be šalių lyginamosios analizės sistema nustatyto rizikos

lygio, į sąrašą įtraukiama informacija apie gamybos šalį ir (arba) sritį, atitinkamos prekės ir produkto bei tiekimo grandinės ypatumus, taip pat kita svarbi papildoma informacija, pvz., sertifikavimas ar kitos trečiosios šalies tikrinimo priemonės, jei jos atitinka 9 straipsnyje nustatytus informacijos teikimo reikalavimus.

- *12 straipsnis. Supaprastintas deramos patikrinimas*

12 straipsnyje aprašomos prievolės tuo atveju, kai atitinkamos prekės ir produktai tiekiami iš šalies ar jos dalies, kuri pagal 4 skyriuje nurodytą šalių lyginamąją analizę buvo įvertinta kaip mažos rizikos. Kai pagal lyginamąją analizę gamybos šalis ar jos dalys yra mažos rizikos, veiklos vykdytojai vis tiek turi atlikti 9 straipsnyje numatytos deramo patikrinimo procedūros 1 etapą, t. y. rinkti informaciją, dokumentus ir duomenis, kuriais įrodoma, kad atitinkamos prekės ir produktai atitinka šio reglamento 3 straipsnį. Tačiau jiems atleidžiami nuo deramo patikrinimo proceso antrojo ir trečiojo etapų, t. y. rizikos vertinimo ir rizikos mažinimo, aprašytų 10 straipsnyje. Taigi šiuo atveju veiklos vykdytojai iš esmės neprivalo įrodyti, kad reikalavimų nesilaikymo rizika yra nedidelė.

Tačiau jei veiklos vykdytojas informuojamas, pvz., renkant informaciją, apie bet kokią informaciją, susijusią su konkrečia reikalavimų nesilaikymo rizika, turi būti įvykdytos visos 8 straipsnio prievolės, taigi ir visi trys deramo patikrinimo procedūros etapai (12 straipsnio 2 dalis).

- *14 straipsnis. Pareiga atlikti patikras*

14 straipsnyje nustatytos bendrosios kompetentingų institucijų pareigos pagal reglamentą. Jo 1 ir 2 dalyse nustatyta pagrindinė kompetentingų institucijų pareiga atlikti veiklos vykdytojų ir prekyautojų patikras, siekiant įvertinti, ar jie laikosi deramo patikrinimo reikalavimų, taip pat nustatyti, ar atitinkamos prekės ir produktai, pateikti arba tiekiami Sąjungos rinkai arba iš jos eksportuoti, atitinka reglamento reikalavimus. 3 dalyje minimas rizika grindžiamas planas – svarbi priemonė, kuria kompetentingos institucijos turėtų vadovautis atlikdamos patikras. Į patikrų planus turėtų būti įtraukti rizikos kriterijai, pagal kuriuos būtų galima atlikti deramo patikrinimo pareiškimų rizikos analizę. Planai turėtų būti reguliariai peržiūrimi atsižvelgiant į jų įgyvendinimo rezultatus. Tie veiklos vykdytojai ir prekyautojai, kurie nuosekliai laikosi reikalavimų, turėtų būti tikrinami rečiau.

4 dalyje reikalaujama, kad kompetentingos institucijos atliktų deramo patikrinimo pareiškimų rizikos analizę elektroniniais duomenų tvarkymo metodais, integruotais į 31 straipsnyje nustatytą informacinę sistemą.

5 dalyje nustatyta, kad rizikos analizė turėtų leisti kompetentingoms institucijoms nustatyti tikrintinus veiklos vykdytojus ar prekyautojus arba atitinkamas prekes ir produktus.

6 dalyje reikalaujama, kad kompetentingos institucijos nedelsdamos imtųsi veiksmų, jei atlikus rizikos analizę paaiškėtų, kad tam tikros prekės ir produktai kelia didelę reikalavimų nesilaikymo riziką. Tokie veiksmai gali būti susiję su laikinosiomis priemonėmis, kuriomis siekiama sustabdyti prekių ir produktų pateikimą arba tiekimą rinkai. Tais atvejais, kai prekės įvežamos į Sąjungos rinką arba iš jos išvežamos, ir kai yra sukurta 26 straipsnio 1 dalyje nustatyta elektroninė sąsaja, kompetentingos institucijos gali prašyti muitinės sustabdyti didelės rizikos prekių išleidimą į laisvą apyvartą arba eksportą.

Laikinas didelės rizikos prekių ir produktų sustabdymas turėtų leisti kompetentingoms institucijoms atlikti būtinus prekių ir produktų atitikties patikrinimus. 7 dalyje nustatytas pradinis trijų darbo dienų sustabdymo laikotarpis gali būti pratęstas, jei kompetentingoms institucijoms reikia papildomo laiko.

8 dalyje reikalaujama, kad kompetentingos institucijos keistųsi informacija ir koordinuotų į patikrinimų planus įtrauktų rizikos kriterijų rengimą. Tai turėtų skatinti vienodą reglamento taikymą ir padidinti jo veiksmingumą.

9 dalyje nustatyta svarbi valstybių narių pareiga per savo kompetentingas institucijas užtikrinti veiksmingas patikras. Šiais dviem parametrais užtikrinama, kad bus patikrintas tam tikras veiklos vykdytojų ir prekyautojų skaičius, kartu reikalaujant, kad būtų patikrinta tam tikra procentinė kiekvienos kategorijos prekių ir produktų dalis (pagal rinkos vertę). Taikant vienmačius metodus, pvz., tikrinant kelis veiklos vykdytojus ir prekyautojus, užimančius didelę rinkos dalį, arba tikrinant didesnę skaičių smulkių veiklos vykdytojų ir prekyautojų, užimančių nedidelę rinkos dalį, šis reglamentas nebūtų pakankamai veiksmingas, todėl 5 dalyje šie metodai atmetami. Aprėpti tam tikrą procentinę dalį yra būtina, kad rinka būtų visapusiškai patikrinta ir būtų atbaidoma nuo galimų pažeidimų.

10 dalyje daroma nuoroda į šalių lyginamosios analizės sistemą ir nustatoma, kad kompetentingos institucijos turi griežčiau tikrinti prekes ir produktus, pagamintus didelės rizikos šalyse ar jų dalyse (20 straipsnis). Taip kompetentingų institucijų pareigos susiejamos su trijų pakopų lyginamosios analizės sistema (aprašyta 27 straipsnyje).

Be to, kad kompetentingos institucijos turi atlikti patikras pagal savo rizikos planą, 11 dalyje taip pat paaiškinama, kad jos, gavusios įrodymų ar kitos svarbios informacijos apie galimą šio reglamento reikalavimų nesilaikymą, taip pat turi atlikti tokia plane nesuplanuotas patikras.

- *15 straipsnis. Veiklos vykdytojų patikros*

Šiame straipsnyje nustatyta kompetentingų institucijų pareiga atlikti veiklos vykdytojų patikras. Nors jis grindžiamas ESMR 10 straipsnio 3 dalimi, juo suteikiama papildomo aiškumo ir pateikiamos gairės dėl konkrečių kriterijų, pagal kuriuos kompetentinga institucija turi atlikti patikras, kad geriau išanalizuotų atitinkamus naudojamos deramo patikrinimo sistemos dokumentus ir geriau įvertintų reikalavimų nesilaikymo riziką. Aiškūs kompetentingų institucijų atitikties tikrinimo standartai yra esminis elementas siekiant užtikrinti veiksmingą ir vienodą šio reglamento taikymą visoje Sąjungoje.

2 dalyje išskiriamos privalomos ir neprivalomos priemonės. A–d punktuose nurodytos privalomos priemonės apima deramo patikrinimo dokumentų ir procedūrų patikras, dėl kurių kompetentingoms institucijoms nereikia atlikti techninės produktų ar kitos veiklos vietoje analizės. E–h punktuose nurodytos neprivalomos priemonės apima patikras vietoje ir techninius bei mokslinius patikrinimus, kurie tinkami norint nustatyti tikslią atitinkamos prekės ar produkto pagaminimo vietą ir tai, ar nebuvo daroma įtaka miškų naikinimui.

- *19 straipsnis. Ataskaitų teikimas*

19 straipsnyje apibrėžiamos valstybių narių pareigos teikti ataskaitas dėl siūlomo reglamento įgyvendinimo. Šis straipsnis grindžiamas ESMR 20 straipsniu („Ataskaitos“), kuris vėliau iš dalies pakeistas Reglamentu 2019/1010 siekiant suderinti ataskaitų teikimo pareigas aplinkos teisės aktų srityje¹². Todėl 19 straipsnyje patvirtinama, kad valstybės narės kasmet pateikia ataskaitą apie šio reglamento taikymą (1 dalis) ir kad Komisijos tarnybos, remdamosi valstybių narių pateiktais duomenimis, kasmet viešai skelbia Sąjungos masto apžvalgą (3 dalis).

¹² 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/1010 dėl ataskaitų teikimo pareigų suderinimo aplinkos teisės aktų srityje, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 166/2006 ir (ES) Nr. 995/2010, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/49/EB, 2004/35/EB, 2007/2/EB, 2009/147/EB ir 2010/63/ES, Tarybos reglamentai (EB) Nr. 338/97 ir (EB) Nr. 2173/2005 ir Tarybos direktyva 86/278/EEB (OL L 170/126, 2019 6 25).

2 dalyje taip pat apibūdinama informacija, kurią valstybės narės turi pateikti, siekiant sustiprinti ataskaitų teikimo įpareigojimus ir sudaryti sąlygas Komisijai tiksliau išanalizuoti valstybių narių stebėsenos veiklos kokybę. Tai atitinka išvadas, pateiktas Europos Audito Rūmų specialiojoje ataskaitoje Nr. 21/2021, kurioje pabrėžiami ataskaitų teikimo sistemos pagal ESMR trūkumai¹³, ir kuriomis remdamasi Komisija galės veiksmingai įgyvendinti Audito Rūmų rekomendaciją stiprinti valstybių narių patikrinimų peržiūrą¹⁴.

- 20 straipsnis. *Griežtesnis tikrinimas*

Kai atitinkamos prekės ir produktai perkami iš šalies ar jų dalių, kurios pagal 5 skyriuje nurodytą šalių lyginamosios analizės sistemą buvo įvertintos kaip didelės rizikos, atitinkamos kompetentingos institucijos juos tikrina griežčiau. Priešingai nei 12 straipsnyje, 20 straipsnyje veiklos vykdytojams ar prekyautojams netaikomi skirtingi deramo patikrinimo įpareigojimai.

Kompetentingos institucijos užtikrina, kad jų kasmet atliekami patikrinimai apimtų ne mažiau kaip 15 proc. veiklos vykdytojų ir 15 proc. atitinkamų prekių ir produktų, pagamintų didelės rizikos šalyse ar jų dalyse, kiekio.

Reikėtų pabrėžti, kad įsigaliojus reglamentui pagal 27 straipsnį visoms šalims bus priskirtas standartinės rizikos lygis. Todėl pirmiau nurodytos pareigos kompetentingoms institucijoms atsiradus, kai tik didelės rizikos šalis ar jos dalis bus įtraukta į sąrašą, kurį Komisija paskelbs pagal 27 straipsnio 1 dalį, ir tol, kol atitinkamos prekės ir produktai, pagaminti didelės rizikos šalyse ar jų dalyse, bus pateikiami arba tiekiami jų rinkai.

- 22 straipsnis. *Rinkos priežiūros priemonės*

22 straipsnyje nustatyta kompetentingų institucijų pareiga nedelsiant imtis veiksmų nustačius, kad atitinkama prekė ar produktas neatitinka šio reglamento reikalavimų. Šiuo atveju kompetentingos institucijos turi reikalauti, kad atitinkamas veiklos vykdytojas arba prekyautojas imtųsi tinkamų ir proporcingų taisomųjų veiksmų, kad būtų panaikinta reikalavimų neatitiktis.

2 dalyje apibrėžiami galimi taisomieji veiksmai, kurių veiklos vykdytojui arba prekyautojui gali reikėti imtis. Ši nuostata grindžiama būtent Rinkos priežiūros reglamento 16 straipsniu¹⁵; remiantis šio reglamento 3 straipsniu, atšaukimas – *priemonė, kuria siekiama grąžinti galutiniam naudotojui jau patiektą gaminį*, o pašalinimas – *priemonė, kuria siekiama užkirsti kelią tiekimo grandinėje esantį gaminį tiekti rinkai*.

- 23 straipsnis. *Sankcijos*

23 straipsnyje nustatyta valstybių narių pareiga nustatyti taisykles dėl sankcijų, taikomų pažeidus šį reglamentą. Veiksmingų proporcingų ir atgrasomų sankcijų nustatymas ir

¹³ Europos Audito Rūmų specialioji ataskaita Nr. 21/2021 „Biologinei įvairovei ir kovai su klimato kaita ES miškuose skirtas ES finansavimas. Rezultatai teigiami, tačiau riboti“. Žr. visų pirma 36 dalį, kurioje Audito Rūmai nustatė: „Ataskaitose pagal Medienos reglamentą nepateikiama informacijos, kuria remdamasi Komisija galėtų analizuoti valstybių narių stebėsenos veiklos kokybę, nacionalines taisykles, kuriomis apibrėžiama neteisėta medienos ruošą, ar patikroms taikytas procedūras. Ji taip pat nereikalauja, kad valstybės narės pagrįstų savo atsakymus patvirtinamaisiais dokumentais, kurie leistų patikrinti informacijos tikslumą ar išsamumą.“

¹⁴ Žr. 2 rekomendacijos a punktą: „Komisija turėtų: a) įvertinti galimybes teikti pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, siekiant sustiprinti valstybių narių patikrinimų, susijusių su Medienos reglamentu, peržiūrą.“

¹⁵ 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/1020 dėl rinkos priežiūros ir gaminių atitikties, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2004/42/EB ir reglamentai (EB) Nr. 765/2008 ir (ES) Nr. 305/2011 (OL L 169, 2019 6 25, p. 1).

taikymas nacionalinėse sistemose yra labai svarbus elementas siekiant užtikrinti veiksmingą ir vienodą šio reglamento įgyvendinimą visoje Sąjungoje.

Todėl 2 dalyje pateikiamas sankcijų, kurios turi būti nustatytos nacionalinėse teisinėse sistemose, sąrašas. Šis sąrašas apima baudas, atitinkamų prekių ir produktų konfiskavimą, taip pat pajamų konfiskavimą, atitinkamos ekonominės veiklos sustabdymą arba uždraudimą ir draudimą veiklos vykdytojams ir prekyautojams, pažeidusiems reglamentą, dalyvauti viešųjų pirkimų procedūrose. Valstybių narių teisės aktuose turi būti numatytos skirtingo dydžio baudos, priklausomai nuo Reglamentą pažeidusio veiklos vykdytojo ar prekyautojo metinės apyvartos. Tai ypač svarbi paskata veiklos vykdytojams ir prekyautojams, kurie nėra MVĮ, nepažeisti reglamento. Taip jis atitinka savo paskirtį nustatyti veiksmingas, proporcingas ir atgrasomas sankcijas.

- *24 straipsnis. Kontrolė*

24 straipsnyje nustatytos atitinkamų prekių ir produktų, kuriems taikoma muitinės procedūra „išleidimas į laisvą apyvartą“ arba „eksportas“, kontrolės taisyklės.

2 dalyje nustatyta, kad kompetentingos institucijos yra atsakingos už šio reglamento laikymosi tikrinimą, įskaitant prekių ar produktų, įvežamų į Sąjungą arba išvežamų iš jos, tikrinimą. Jame taip pat paaiškinama sąveika su Reglamentu (ES) Nr. 952/2013 ir Reglamentu (ES) 2019/1020 nuostatomis. 3 dalyje nustatytas pagrindinis muitinės vaidmuo – kontroliuoti tinkamą į Sąjungos rinką įvežamų arba iš jos išvežamų atitinkamų prekių ir produktų deklaravimą.

Deramo patikrinimo pareiškimas dėl atitinkamos prekės ar produkto, įvežamo į Sąjungą arba iš jos išvežamo, registruojamas 31 straipsnyje nurodytoje informacinėje sistemoje. 4 dalyje nustatoma, kad minėta informacinė sistema deramam patikrinimo pareiškimui priskirs nuorodos numerį, kurį reikia pateikti muitinei teikiant muitinės deklaraciją dėl tos atitinkamos prekės ar produkto išleidimo į laisvą apyvartą ar eksporto, išskyrus atvejus, kai deramo patikrinimo pareiškimas pateikiamas pagal 26 straipsnio 2 dalį.

5 dalyje reikalaujama, kad pateikus muitinės deklaraciją dėl atitinkamos į Sąjungos rinką įvežamos ar iš jos išvežamos prekės ar produkto išleidimo į laisvą apyvartą ar eksporto, muitinė patikrintų su ta atitinkama preke ar produktu susijusio deramo patikrinimo pareiškimo statusą naudodamos 26 straipsnio 1 dalyje nurodytą elektroninę sąsają.

6 dalyje nustatyta, kad tais atvejais, kai pagal 14 straipsnio 4 dalį kompetentingų institucijų atliktoje rizikos analizėje nustatoma, kad atitinkama prekė ar produktas kelia didelę riziką, kad nebus laikomasi šio reglamento reikalavimų, informacinėje sistemoje atitinkamai pakeičiamas su ta atitinkama preke ar produktu susijusio deramo patikrinimo pareiškimo statusas. Tokiomis aplinkybėmis muitinė turėtų sustabdyti tos atitinkamos prekės ar produkto išleidimą į laisvą apyvartą arba eksportą.

7 dalyje nurodytos sąlygos, kuriomis muitinė turėtų leisti atitinkamą prekę ar produktą išleisti į laisvą apyvartą arba eksportuoti.

8 dalyje nustatoma veiksmų eiga, jei kompetentingos institucijos daro išvadą, kad atitinkama prekė arba produktas, įvežamas į Sąjungos rinką arba iš jos išvežamas, neatitinka šio reglamento reikalavimų. Tokiu atveju kompetentingos institucijos turėtų atitinkamai pakeisti atitinkamo deramo patikrinimo pareiškimo statusą informacinėje sistemoje ir informacinėje sistemoje taip pat gali nurodyti, kad nepritaria tam, kad atitinkamai prekei ar produktui būtų taikoma kita muitinės procedūra.

Pranešus apie šį statusą, muitinės neturėtų leisti tos atitinkamos prekės ar produkto išleisti į laisvą apyvartą ar eksportuoti ir turėtų įtraukti pranešimą į muitinės duomenų tvarkymo sistemą ir, jei įmanoma, į bet kurį dokumentą, pridedamą prie atitinkamos prekės ar produkto.

Jei atitinkama prekė arba produktas vėliau deklaruojamas pagal kitas muitinės procedūras ir, jei kompetentingos institucijos neprieštaruoja tokiam prekių pateikimui, pranešimas įtraukiamas į veiklos vykdytojų muitinės deklaracijas ir tomis pačiomis sąlygomis registruojamas muitinės duomenų tvarkymo sistemoje ir, jei įmanoma, lydimuosiuose dokumentuose, naudojamuose atliekant tokias procedūras.

Pagal 10 dalį kompetentingos institucijos prašymu arba, jei mano, kad tai būtina ir proporcinga, muitinė gali sunaikinti arba kitaip padaryti nepanaudojamą reikalavimų neatitinkančią atitinkamą prekę arba produktą. Tokios priemonės išlaidas padengia atitinkamos prekės ar produkto turėtojas.

- *25 straipsnis. Keitimasis informacija ir institucijų bendradarbiavimas*

Šiame straipsnyje nustatyta kompetentingų institucijų, muitinių ir Komisijos pareiga bendradarbiauti įgyvendinant reglamentą (1 dalis).

2 ir 3 dalyse nustatytas ryšys su bendradarbiavimo ir keitimosi informacija mechanizmais pagal Reglamentą (ES) Nr. 952/2013.

- *26 straipsnis. Elektroninės sąsajos*

1 dalyje reikalaujama, kad Komisija sukurtų elektroninę sąsają, kuri sujungtų ES vieno langelio aplinką su 31 straipsnyje nustatyta informacine sistema. 2 dalyje nustatomos pagrindinės tokios sąsajos funkcijos, o 3 dalyje Komisijai suteikiama teisė priimti įgyvendinimo aktus, kuriais būtų apibrėžti išsamūs duomenys ir sąveikos veikimas.

- *27 straipsnis. Šalių vertinimas*

27 straipsnyje nustatyta šalių lyginamosios analizės sistema, kuri yra svarbus šio reglamento elementas. Lyginamosios analizės tikslas – skatinti šalis užtikrinti stipresnę miškų apsaugą ir valdymą, palengvinti prekybą ir geriau suderinti vykdymo užtikrinimo pastangas padedant kompetentingoms institucijoms sutelkti išteklius ten, kur jų labiausiai reikia, ir sumažinti įmonių reikalavimų laikymosi išlaidas.

Taikydamą lyginamosios analizės sistemą, Komisija įvertins riziką, kad šalyse arba jų dalyse atitinkamos prekės ir produktai bus gaminami naikinant miškus. Pagal lyginamosios analizės sistemą kiekvienai šaliai bus priskirtas vienas iš trijų galimų rizikos lygių: maža, standartinė ir didelė rizika. Įsigaliojus reglamentui, visoms šalims bus nustatytas standartinės rizikos lygis. Vertinimas bus grindžiamas 2 dalyje nurodytais kriterijais.

3 dalyje išdėstyta procedūra, kurios Komisija turi laikytis prieš pakeisdama esamą šalies rizikos kategoriją. Ji apima šalies paraginimą laiku sureaguoti ir pateikti naudingą informaciją, taip pat ir apie priemones, kurių šalis ėmėsi padėčiai ištaisyti.

Komisija šalių rizikos kategorijas paskelbs viešai priimdama Komisijos įgyvendinimo aktus ir prireikus atnaujins sąrašą, jei to reikės dėl gautų naujų mokslinių įrodymų. Veiklos vykdytojų ir valstybių narių kompetentingų institucijų pareigos yra diferencijuojamos pagal gamybos šalies ar jos dalių rizikos lygį: supaprastinto deramo patikrinimo prievolė taikoma veiklos vykdytojams, tiekiantiems iš mažos rizikos šalių ar jų dalių (12 straipsnis), o griežtesnę

kontrolę turi vykdyti kompetentingos institucijos, tikrindamos didelės rizikos šalyse ar jų dalyse pagamintas atitinkamas prekes ir produktus (20 straipsnis).

- *29 straipsnis. Fizinų arba juridinių asmenų pagrįsti skundai*

Pagal 15 ir 16 straipsnius kompetentinga institucija gali atlikti veiklos vykdytojų ir prekyautojų patikras, kai ji turi svarbios informacijos, be kita ko, remdamasi trečiųjų šalių pateiktais pagrįstais skundais. Pagal 2 straipsnio 21 punktą pagrįstas skundas – *gerai motyvuotas skundas, pagrįstas objektyvia ir patikrinama informacija apie šio reglamento nesilaikymą, dėl kurio kompetentingoms institucijoms gali reikėti imtis intervencinių priemonių.*

Pagrįsti skundai gali būti susiję su konkrečiomis siuntomis, tiekėjais, veiklos vykdytojais, prekyautojais arba bet kokia padėtimi konkrečiose gamybos šalyse, dėl kurių kyla pavojus, kad atitinkama prekė ar produktas bus pateikti rinkai ir dėl to gali prireikti kompetentingų institucijų įsikišimo. Pagrįsti skundai taip pat yra ESMR sukurtos sistemos dalis (10 straipsnio 2 dalis). 29 straipsnyje remiamasi šia patirtimi ir paaiškinamos kompetentingos institucijos pareigos įvertinti pagrįstus skundus ir imtis būtinų veiksmų, kurių gali prireikti siekiant nustatyti pažeidimus ir užkirsti kelią tolesniam pateikimui ir platinimui vidaus rinkoje.

Pagrįsti skundai taip pat aktualūs veiklos vykdytojams prekyautojams. Šio reglamento 4 straipsnio 6 dalyje nustatyta pareiga veiklos vykdytojui, kuris dėl pagrįsto skundo buvo informuotas apie atitinkamos prekės ar produkto neatitikimą reikalavimams, nedelsiant informuoti atitinkamą šalies, kurioje produktas buvo pateiktas rinkai arba iš kurios jis eksportuotas, kompetentingą instituciją. Tokia pati prievolė taikoma ir prekyautojams, neatsižvelgiant į jų dydį (6 straipsnio 4 ir 5 dalys). 10 straipsnio 2 dalies i punkte taip pat reikalaujama, kad į pagrįstą skundą būtų atsižvelgta kaip į rizikos vertinimo kriterijų.

- *31 straipsnis. Registro informacinė sistema*

31 straipsnyje reikalaujama, kad Komisija sukurtų informacinę sistemą, per kurią kompetentingoms institucijoms turi būti teikiami 4 straipsnio 2 dalyje numatyti išsamaus patikrinimo pareiškimai.

2 dalyje nustatytos būtiniausios reikiamos sistemos funkcijos, įskaitant, *inter alia*, jos ryšį su muitine per ES muitinės vieno langelio aplinką. 3 dalyje Komisijai pavedama įgyvendinimo aktu nustatyti sistemos veikimo taisyklės.

4 ir 5 dalys susijusios su prieiga prie informacinės sistemos. Kadangi tai pagrindinė reglamento įgyvendinimo duomenų bazė, veiklos vykdytojai ir prekyautojai, taip pat kompetentingos institucijos turės galimybę ja naudotis, o kiek prieigos jie turės, priklausys nuo jų prievolių. Su anonimiškais duomenimis taip pat galės susipažinti platesnė visuomenė.

- *32 straipsnis. Peržiūra*

32 straipsnyje nustatytos taisyklės dėl reglamento peržiūros. 1 dalyje numatytas pirmasis peržiūros procesas, vykstantis ne vėliau kaip po dvejų metų nuo įsigaliojimo, po kurio pateikiama ataskaita ir galimi teisės aktų pasiūlymai iš dalies pakeisti reglamentą. Pirmojoje peržiūroje daugiausia dėmesio bus skiriama būtinybei ir galimybei išplėsti reglamento taikymo sritį įtraukiant kitas ekosistemas, ne tik miškus, ir kitas prekes.

2 dalyje numatyta bendroji peržiūra bus atliekama praėjus penkeriems metams nuo 32 straipsnio 2 dalyje numatytos datos, t. y. 12 mėnesių nuo įsigaliojimo dienos. Šioje nuostatoje taip pat numatomas šios pirmosios bendrosios peržiūros turinys, apimantis galimybę taikyti

papildomas prekybos palengvinimo priemonės ir pirmųjų šio reglamento taikymo metų poveikį ūkininkams.

Galiausiai 3 dalyje daugiausia dėmesio skiriama atitinkamų produktų, išvardytų 1 priede, peržiūrai. Ši peržiūra bus atliekama praėjus dvejiems metams nuo reglamento įsigaliojimo, o vėliau – reguliariais intervalais, taip sudarant sąlygas laipsniškai plėsti produktų apibrėžtą sritį. 1 priede nurodytų produktų sąrašo pakeitimas bus atliekamas deleguotuoju aktu (4 dalis).

- *36 straipsnis. Įsigaliojimas ir taikymo data*

Šis reglamentas taikomas nuo jo įsigaliojimo dienos. Vis dėlto 2 dalyje nustatyta, kad 3–12, 14–22, 24, 29 ir 30 straipsniai taikomi praėjus 12 mėnesių nuo šio reglamento įsigaliojimo. Tačiau 3 dalyje nustatyta, kad veiklos vykdytojams, kurie yra mikroįmonės, įsteigtos iki 2020 m. gruodžio 31 d., šie straipsniai taikomi praėjus 24 mėnesiams nuo šio reglamento įsigaliojimo, išskyrus dėl produktų, kuriems taikomas ES reglamento Nr. 995/2010 (ESMR) priedas.

Dėl šio taikymo atidėjimo atsiranda pereinamasis laikotarpis, per kurį netaikomos veiklos vykdytojų ir prekyautojų prievolės, taip pat kompetentingų institucijų pareigos atlikti patikrinimus. Toks pereinamasis laikotarpis, kuris yra ilgesnis mikroįmonėms, suteiks veiklos vykdytojams ir prekyautojams pakankamai laiko prisitaikyti prie savo prievolių pagal reglamentą.

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

**dėl tam tikrų su miškų naikinimu ir alinimu siejamų prekių ir produktų tiekimo
Sąjungos rinkai ir jų eksporto iš Sąjungos, kuriuo panaikinimas Reglamentas (ES)
Nr. 995/2010**

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 192 straipsnį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę¹,

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę²,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

- (1) miškai, teikiantys prieglobstį didžiajai daliai Žemės sausumos biologinei įvairovei, teikia ir labai įvairią naudą aplinkai, taip pat ekonominę bei socialinę naudą, įskaitant medieną ir su mediena nesusijusius miško produktus bei ekosistemines paslaugas, būtinas žmonijai. Jie palaiko ekosistemų funkcijas, padeda apsaugoti klimato sistemą, užtikrina švarų orą ir atlieka gyvybiškai svarbų vaidmenį valant vandenį ir dirvožemius bei išsaugant vandenį. Be to, miškai suteikia pragyvenimo šaltinį ir pajamas maždaug trečdaliui pasaulio gyventojų, tad jų naikinimas turi rimtų padarinių pažeidžiamiausių žmonių, įskaitant čiabuvių ir vietos bendruomenes, kurios labai priklauso nuo miškų ekosistemų, pragyvenimui³. Be to, naikinant ir alinant miškus mažėja būtinų anglies dioksido absorbentų ir didėja naujų ligų perėjimo nuo gyvūnų žmonėms tikimybė;
- (2) miškai naikinami ir alinami nerimą keliančiu greičiu. Jungtinių Tautų Maisto ir žemės ūkio organizacija skaičiuoja, kad 1990–2020 m. visame pasaulyje prarasta 420 mln. hektarų miško – už Europos Sąjungą didesnis plotas, kuris sudaro apie 10 proc. visų

¹ OL C , , p. .

² OL C , , p. .

³ 2019 m. liepos 27 d. Komisijos komunikatas „ES veiksmų, kuriais siekiama apsaugoti ir atkurti pasaulio miškus, stiprinimas“, COM(2019) 352 *final*.

likusių pasaulio miškų⁴. Miškų naikinimas ir alinimas savo ruožtu yra svarbūs visuotinio atšilimo ir biologinės įvairovės nykimo – dviejų svarbiausių mūsų laikų aplinkos problemų – veiksniai. Tačiau kasmet pasaulyje ir toliau prarandama 10 mln. hektarų miško;

- (3) naikinant ir alinant miškus įvairiais būdais prisidedama prie pasaulinės klimato krizės. Svarbiausia, kad dėl susijusių miškų gaisrų didėja išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis, visam laikui sunaikinami anglies dioksido absorbentai, mažėja paveiktos vietovės atsparumas klimato kaitai ir drastiškai sumažėja jos biologinė įvairovė. Vien miškų naikinimas lemia 11 proc. išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio⁵;
- (4) kaip matyti iš naujausių tyrimų, dėl klimato kaitos nyksta biologinė įvairovė visame pasaulyje, o biologinės įvairovės nykimas dar labiau pablogina klimato kaitą. Biologinė įvairovė padeda sušvelninti klimato kaitą. Vabzdžiai, paukščiai ir žinduoliai veikia kaip apdulkintojai, sėklų platintojai ir gali padėti efektyviau, tiesiogiai ar netiesiogiai kaupti anglies dioksidą. Miškai taip pat užtikrina nuolatinį vandens išteklių papildymą ir sausrų bei jų žalingo poveikio vietos bendruomenėms, įskaitant čiabuvius, prevenciją. Drastiškai mažinti miškų naikinimą ir alinimą bei sistemiškai atkurti miškus ir kitas ekosistemas yra vienintelė didžiausia gamta pagrįsta klimato kaitos švelninimo galimybė;
- (5) biologinė įvairovė yra būtina ekosistemų ir jų funkcijų atsparumui vietos ir pasaulio lygmenimis. Daugiau nei pusė pasaulio bendrojo vidaus produkto priklauso nuo gamtos ir jos teikiamų paslaugų. Trys pagrindiniai ekonomikos sektoriai – statybos, žemės ūkio, maisto ir gėrimų – labai priklauso nuo gamtos. Biologinės įvairovės nykimas kelia grėsmę tvariems vandens ciklams ir mūsų maisto sistemoms, todėl kyla pavojus mūsų apsirūpinimo maistu saugumui ir mitybai. Daugiau kaip 75 proc. pasaulio maistinių kultūrų rūšių priklauso nuo gyvūnų atliekamo apdulkinimo. Be to, keletas pramonės sektorių remiasi genetinė įvairove ir ekosisteminėmis paslaugomis kaip svarbiais gamybos, visų pirma vaistų, užtikrinimo veiksniais;
- (6) klimato kaita, biologinės įvairovės nykimas ir miškų naikinimas yra pasaulinės svarbos klausimai, turintys įtakos žmonijos išlikimui ir tvarioms gyvenimo sąlygoms Žemėje. Dėl spartesnės klimato kaitos, biologinės įvairovės nykimo ir aplinkos būklės blogėjimo, taip pat apčiuopiamų jų pražūtingo poveikio gamtai, žmonių gyvenimo sąlygoms ir vietos ekonomikai pavyzdžių žaliąji pertvarka buvo pripažinta pagrindiniu mūsų laikų tikslu ir kartų lygybės klausimu;
- (7) Sąjungos vartojimas yra svarbi miškų naikinimo ir alinimo visame pasaulyje varomoji jėga. Iniciatyvos poveikio vertinime apskaičiuota, kad, nesiimant tinkamų reguliavimo srities intervencinių veiksmų, dėl šešių į taikymo sritį įtrauktų prekių (medienos, galvijų, sojų, alyvpalmių aliejaus, kakavos ir kavos) ES suvartojimo ir gamybos iki 2030 m. kasmet sunaikinamo miško plotas sieks maždaug 248 000 hektarų;

⁴ FAO (2020), *Global Forest Resource Assessment*, p. XII, <https://www.fao.org/documents/card/en/c/ca9825en>.

⁵ IPCC, *Climate Change and Land: an IPCC special report on climate change, desertification, land degradation, sustainable land management, food security, and greenhouse gas fluxes in terrestrial ecosystems*, <https://www.ipcc.ch/srccl/>.

- (8) kalbant apie miškų padėtį ES, 2020 m. Europos miškų padėties ataskaitoje⁶ teigiama, kad 1990–2020 m. miškų plotas Europoje padidėjo 9 proc., biomasėje sukaupto anglies dioksido padaugėjo 50 proc., o medienos pasiūla padidėjo 40 proc. Tačiau Europos aplinkos agentūros 2020 m. aplinkos būklės ataskaitoje⁷ teigiama, kad mažiau kaip 5 proc. ES miškų yra neliečiami arba natūralūs;
- (9) 2019 m. Komisija priėmė kelias iniciatyvas, skirtas pasaulinėms aplinkos apsaugos krizėms spręsti, įskaitant konkrečius kovos su miškų naikinimu veiksmus. Komunikate „ES veiksmų, kuriais siekiama apsaugoti ir atkurti pasaulio miškus, stiprinimas“⁸ Komisija prioritetu įvardijo su Sąjungos vartojimu susijusio poveikio žemei mažinimą ir produktų, kurių tiekimo grandinės nesusijusios su miškų naikinimu, vartojimo Sąjungoje skatinimą. 2019 m. gruodžio 11 d. komunikate „Europos žaliasis kursas“⁹ Komisija nustatė naują augimo strategiją, kuria siekiama pertvarkyti Sąjungą taip, kad jos visuomenė būtų teisinga ir klestėtų, kad ji pasižymėtų modernia, efektyviai išteklius naudojančia ir konkurencinga ekonomika, kurioje 2050 m. grynasis išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) kiekis būtų lygus nuliui, o ekonomikos augimas būtų atsietas nuo išteklių naudojimo ir joks asmuo ar vieta nebūtų palikti nuošalyje. Ja taip pat siekiama apsaugoti, tausoti ir didinti Sąjungos gamtinį kapitalą ir apsaugoti piliečių ir ateities kartų sveikatą ir gerovę nuo su aplinka susijusios rizikos ir poveikio. Be to, Europos žaliuoju kursu siekiama suteikti piliečiams ir ateities kartoms, be kita ko, gryną orą, švarų vandenį, sveiką dirvožemį ir biologinę įvairovę. Šiuo tikslu 2030 m. ES biologinės įvairovės strategija¹⁰, strategija „Nuo ūkio iki stalo“¹¹, ES miškų strategija¹², ES nulinės taršos veiksmų planu¹³ ir kitomis pagal Europos žaliąją kursą parengtomis strategijomis¹⁴ dar labiau pabrėžiama veiksmų miškų apsaugos ir atsparumo srityje svarba. Visų pirma ES biologinės įvairovės strategija siekiama apsaugoti gamtą ir apgręžti ekosistemų būklės blogėjimo tendenciją. Galiausiai ES bioekonomikos strategija¹⁵ gerinama aplinkos ir ekosistemų apsauga ir kartu sprendžiamas didėjančios maisto, pašarų, energijos, medžiagų ir produktų paklausos klausimas, ieškant naujų gamybos ir vartojimo būdų;

⁶ *Forest Europe – Ministerial Conference on the Protection of Forests in Europe, State of Europe's Forests 2020*, <https://foresteurope.org/state-europes-forests-2020/>.

⁷ Europos aplinkos agentūra, *State of the Environment 2020*, <https://www.eea.europa.eu/soer/publications/soer-2020>.

⁸ COM(2019) 352 *final*.

⁹ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Europos žaliasis kursas“, COM(2019) 640 *final*.

¹⁰ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „2030 m. ES biologinės įvairovės strategija. Gamtos grąžinimas į savo gyvenimą“, COM(2020) 380 *final*.

¹¹ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos Vadovų Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Sąžininga, sveika ir aplinkai palanki maisto sistema pagal strategiją „Nuo ūkio iki stalo“, COM(2020) 381 *final*.

¹² Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Nauja ES miškų strategija – miškams ir su mišku susijusiam sektoriui, COM(2013) 659 *final*.

¹³ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui – Kuriame sveiką planetą visiems. ES veiksmų planas „Siekiant nulinės oro, vandens ir dirvožemio taršos“, COM(2021) 400 *final*.

¹⁴ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos Vadovų Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Ilgalaikė ES kaimo vietovių vizija: stipresnės, sujungtos, atsparios ir klestinčios kaimo vietovės iki 2040 m.“ COM(2021) 345 *final*.

¹⁵ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Tvari Europos bioekonomika. Ekonomikos, visuomenės ir aplinkos sąsajų stiprinimas: atnaujinta bioekonomikos strategija“, COM(2018) 273 *final*.

- (10) valstybės narės ne kartą išreiškė susirūpinimą dėl nuolatinio miškų naikinimo. Jos pabrėžė, kad dabartinės politikos ir veiksmų pasauliniu lygmeniu miškų išsaugojimo, atkūrimo ir tvaraus valdymo srityje nepakanka, kad būtų sustabdytas miškų naikinimas ir alinimas, todėl reikia imtis aktyvesnių Sąjungos veiksmų siekiant veiksmingiau prisidėti prie darnaus vystymosi tikslų (DVT) įgyvendinimo pagal Darnaus vystymosi darbotvarkę iki 2030 m., kurią 2015 m. patvirtino visos Jungtinių Tautų valstybės narės. Taryba konkrečiai pritarė komunikate „ES veiksmų, kuriais siekiama apsaugoti ir atkurti pasaulio miškus, stiprinimas“ paskelbtam Komisijos pranešimui, kad ji įvertins papildomas reguliavimo ir su reguliavimu nesusijusias priemones ir pateiks atitinkamus pasiūlymus¹⁶;
- (11) Europos Parlamentas pabrėžė, kad vykdomas pasaulio miškų naikinimas didele dalimi susijęs su žemės ūkio gamybos plėtra, visų pirma miškų pertvarkymu į žemės ūkio paskirties žemę, skirtą įvairiems labai paklausiems produktams ir prekėms gaminti. 2020 m. spalio 22 d. Parlamentas priėmė rezoliuciją¹⁷ pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 225 straipsnį, kurioje Komisija raginama, remiantis SESV 192 straipsnio 1 dalimi, pateikti pasiūlymą dėl „ES teisinės sistemos, skirtos ES sukeliamam pasauliniam miškų naikinimui sustabdyti ir pradėti juos atkurti“;
- (12) kova su miškų naikinimu ir alinimu yra svarbi priemonių rinkinio, reikalingo sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir laikytis Sąjungos įsipareigojimų pagal Europos žaliąjį kursą, taip pat 2015 m. Paryžiaus susitarimą dėl klimato kaitos¹⁸, ir teisinio įsipareigojimo pagal ES klimato teisės aktą iki 2050 m. pasiekti poveikio klimatui neutralumą, taip pat iki 2030 m. sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį bent 55 proc., palyginti su 1990 m. lygiu, dalis;
- (13) žemės ūkio plėtra lemia beveik 90 proc. pasaulio miškų naikinimo: daugiau kaip pusė sunaikintų miškų ploto paverčiama pasėliais ir beveik 40 proc. – gyvulių ganyklomis¹⁹;
- (14) 1990–2008 m. Sąjunga importavo ir suvartojo trečdalį pasauliniu mastu parduodamų žemės ūkio produktų, siejamų su miškų naikinimu. Per tą laikotarpį Sąjungos vartojimas lėmė 10 proc. viso pasaulio miškų kirtimo, susijusio su prekių ar paslaugų gamyba. Net jei santykinė ES suvartojimo dalis mažėja, ES vartojimas yra neproporcingai daug prisideda prie miškų naikinimo. Todėl Sąjunga turėtų imtis veiksmų, kad sumažintų visuotinį miškų naikinimą ir alinimą, kurį lemia tam tikrų prekių ir produktų vartojimas ES, ir taip siekti sumažinti savo indėlį į šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimą ir biologinės įvairovės nykimą pasaulyje, taip pat skatinti tvarius gamybos ir vartojimo modelius Sąjungoje ir visame pasaulyje. Siekiant didžiausio poveikio, Sąjungos politika turėtų būti siekiama daryti įtaką visai pasaulinei rinkai, o ne tik tiekimo į Sąjungą grandinėms. Šiuo požiūriu labai svarbi partnerystė ir

¹⁶ Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių išvados dėl komunikato „ES veiksmų, kuriais siekiama apsaugoti ir atkurti pasaulio miškus, stiprinimas“ (2019 m. gruodžio 16 d.) 15151/19. Skelbiama adresu <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-15151-2019-INIT/lt/pdf>.

¹⁷ 2020 m. spalio 22 d. Europos Parlamento rezoliucija su rekomendacijomis Komisijai dėl ES teisinės sistemos, skirtos ES sukeliamam pasauliniam miškų naikinimui sustabdyti ir pradėti juos atkurti (2020/2006(INL)), skelbiama adresu https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2020-0285_LT.html.

¹⁸ Susitarimą ES ratifikavo 2016 m. spalio 5 d. ir jis įsigaliojo 2016 m. lapkričio 4 d.

¹⁹ FAO naujas tyrimas „Global Remote Sensing Survey“, 2021 m. lapkričio 6 d. - FAO „Remote Sensing Survey reveals tropical rainforests under pressure as agricultural expansion drives global deforestation“.

veiksmingas tarptautinis bendradarbiavimas su šalimis gamintojomis ir šalimis vartotojomis;

- (15) miškų naikinimo ir alinimo sustabdymas yra esminė DVT dalis. Šiuo reglamentu visų pirma turėtų būti prisidedama prie tikslų, susijusių su gyvybe sausumoje (15 DVT), klimato politika (13 DVT), atsakingu vartojimu ir gamyba (12 DVT), bado panaikinimu (2 DVT) ir gera sveikata bei gerove (3 DVT), įgyvendinimo. Atitinkamas 15.2 tikslas iki 2020 m. sustabdyti miškų naikinimą nebuvo pasiektas – tai rodo, kaip svarbu neatidėliotinai imtis ryžtingų ir efektyvių veiksmų;
- (16) šiuo reglamentu taip pat turėtų būti atliepiama Niujorko deklaracija dėl miškų²⁰ – teisiškai neįpareigojanti politinė deklaracija, kurioje patvirtintas visuotinis terminas iki 2020 m. perpus sumažinti natūralių miškų nykimą, o iki 2030 m. jį panaikinti. Deklaraciją patvirtino dešimtys vyriausybių, daugelis didžiausių pasaulio bendrovių, įtakinga pilietinė visuomenė ir vietos organizacijos. Ja privatusis sektorius taip pat paragintas ne vėliau kaip 2020 m. užbaigti miškų naikinimą dėl žemės ūkio ir kitų produktų, pvz., alyvpalmių aliejaus, sojų, popieriaus ir jautienos produktų, gamybos, tačiau šis tikslas nebuvo pasiektas. Be to, reglamentu turėtų būti prisidėta prie 2017–2030 m. Jungtinių Tautų strateginio miškų plano²¹, kurio 1-asis pasaulinis miškų srities tikslas yra miškų dangos nykimą visame pasaulyje pakeisti tvaria miškotvarka, įskaitant apsaugą, atkūrimą, apželdinimą mišku ir miško atsodinimą, ir dėti daugiau pastangų, kad būtų užkirstas kelias miškų alinimui ir padidintas miškų indėlis klimato srityje;
- (17) šiuo reglamentu taip pat turėtų būti atsižvelgta į 2021 m. Glazgo vadovų deklaraciją dėl miškų ir žemės naudojimo²², kurioje pripažįstama, kad „norint pasiekti mūsų žemės naudojimo, klimato, biologinės įvairovės ir darnaus vystymosi tikslus tiek pasauliniu, tiek nacionaliniu mastu, reikės imtis permainingų tolesnių veiksmų tarpusavyje susijusiose tvaros gamybos ir vartojimo, infrastruktūros plėtros, prekybos, finansų ir investicijų, taip pat paramos smulkiesiems ūkininkams, čiabuvių tautoms ir vietos bendruomenėms srityse“. Šioje deklaracijoje ją pasirašiusios šalys taip pat pabrėžė, kad stiprins bendras pastangas palengvinti prekybos ir vystymosi politiką tarptautiniu ir nacionaliniu lygmenimis, kuria skatinamas darnus vystymasis ir tvari prekių gamyba bei vartojimas, kurios abipusiai naudingos šalims ir kurios neskatina miškų kirtimo ir žemės būklės blogėjimo;
- (18) būdama Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) narė, Sąjunga yra įsipareigojusi skatinti visuotinę, taisyklėmis grindžiamą, atvirą, skaidrią, nuspėjamą, įtraukią, nediskriminuojančią ir nešališką daugiašalę prekybos sistemą pagal PPO, taip pat atvirą, tvarią ir tvirtą prekybos politiką. Todėl į šio reglamento taikymo sritį bus įtrauktos tiek Sąjungoje pagamintos prekės ir produktai, tiek į Sąjungą importuojamos prekės ir produktai;
- (19) šiame reglamente taip pat vadovaujamosi **Komisijos komunikatu dėl atviros, tvaros ir ryžtingos prekybos politikos**²³, kuriame teigiama, kad spręsdama naujus vidaus ir

²⁰ <https://unfccc.int/news/new-york-declaration-on-forests>.

²¹ https://www.un.org/esa/forests/wp-content/uploads/2016/12/UNSPF_AdvUnedited.pdf.

²² <https://ukcop26.org/glasgow-leaders-declaration-on-forests-and-land-use/>.

²³ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Prekybos politikos peržiūra. Atvira, tvari ir ryžtinga prekybos politika“, COM(2021) 66 *final*, 2021 m. vasario 18 d.

išorės iššūkius ir pasirinkusi naują tvaresnį augimo modelį, apibrėžtą Europos žaliajame kurse ir Europos skaitmeninėje strategijoje, ES turi turėti naują prekybos politikos strategiją – tokią, kuri padėtų siekti vidaus ir išorės politikos tikslų ir skatintų didesnę tvarumą laikantis įsipareigojimo visapusiškai įgyvendinti JT darnaus vystymosi tikslus. Gaivinant ekonomiką po COVID-19 pandemijos ir vykdant ekonomikos žaliąją ir skaitmeninę transformaciją, taip pat kuriant atsparesnę Europą pasaulyje, turi būti išnaudotos visos prekybos politikos galimybės;

- (20) šis reglamentas turėtų papildyti kitas Komisijos komunikate „ES veiksmų, kuriais siekiama apsaugoti ir atkurti pasaulio miškus, stiprinimas“²⁴ pasiūlytas priemones, visų pirma: 1) bendradarbiavimą su šalimis gamintojais, siekiant padėti joms šalinti pagrindines miškų naikinimo priežastis, kaip antai silpną valdymą, neveiksmingą teisėsaugą ir korupciją, ir 2) stiprinti tarptautinį bendradarbiavimą su pagrindinėmis šalimis vartotojais, siekiant skatinti priimti panašias priemones, kad rinkai nebūtų tiekiami produktai iš tiekimo grandinių, susijusių su miškų naikinimu ir alinimu;
- (21) Komisija turėtų toliau bendradarbiauti su šalimis gamintojais ir plačiau – su tarptautinėmis organizacijomis ir agentūromis ir stiprinti savo paramą ir paskatas miškų apsaugos, perėjimo prie gamybos, nesusijusios su miškų naikinimu, čiabuvių bendruomenių vaidmens pripažinimo, valdymo ir teisių į naudojimąsi žeme stiprinimo, teisėsaugos stiprinimo ir tvarios miškotvarkos, klimato kaitos poveikiui atsparaus žemės ūkio, tvaraus intensyvinimo ir įvairinimo, agroekologijos ir agrarinės miškininkystės skatinimo srityse. Visoje šioje veikloje ji turėtų pripažinti vietos gyventojų vaidmenį saugant miškus. Remdamasi patirtimi, įgyta įgyvendinant jau esamas iniciatyvas, Sąjunga ir valstybės narės, turėtų bendradarbiauti su šalimis gamintojais, jei jos pageidauja, kad padėtų joms išnaudoti miško daugiafunkciškumą, padėtų joms pereiti prie tvaraus miškų valdymo ir spręsti pasaulinius uždavinius tenkinant vietos poreikius, taip pat kreipti dėmesį į smulkiųjų ūkininkų patiriamus sunkumus, kaip nurodyta Komunikate dėl aktyvesnių veiksmų siekiant apsaugoti ir atkurti pasaulio miškus. Partnerystės metodas turėtų padėti šalims gamintojams saugoti, atkurti ir tvariai naudoti miškus, taip prisidedant prie šio reglamento tikslo mažinti miškų naikinimą ir alinimą;
- (22) kitas svarbus komunikate paskelbtas veiksmas – Komisijos įsteigtas ES miškų naikinimo, miškų alinimo, pasaulio miškų dangos pokyčių ir susijusių veiksmų stebėjimo centras (toliau – ES observatorija), kurio paskirtis – geriau stebėti pasaulio miškų dangos pokyčius ir susijusius veiksmus. Be to, remdamasi jau esamomis stebėsenos priemonėmis, įskaitant „Copernicus“ produktus, ES observatorija palengvins viešųjų subjektų, vartotojų ir verslo prieigą prie informacijos apie tiekimo grandines, teikdama lengvai suprantamus duomenis ir informaciją, susiejančią miškų naikinimą, miškų alinimą ir pasaulio miškų dangos pokyčius su ES prekių ir produktų paklausa ir (arba) prekyba. Todėl ES observatorija tiesiogiai padės įgyvendinti šį reglamentą, pateikdama mokslinių įrodymų, susijusių su pasauliniu miškų naikinimu, miškų alinimu ir susijusia prekyba. ES observatorija glaudžiai bendradarbiaus su atitinkamomis tarptautinėmis organizacijomis, mokslinių tyrimų institutais ir trečiosiomis šalimis;
- (23) dabartinėje ES teisės aktų sistemoje daugiausia dėmesio skiriama kovai su neteisėta medienos ruoša ir susijusia prekyba, o miškų naikinimo problema tiesiogiai

²⁴ COM(2019) 352 *final*.

nesprendžiama. Ją sudaro Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 995/2010, kuriame nustatomi veiklos vykdytojų, tiekiančių rinkai medieną ir medienos produktus įpareigojimai²⁵, ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2173/2005 dėl miškų teisės aktų vykdymo, miškų valdymo ir prekybos mediena licencijavimo schemos, taikomos medienos importui į Europos bendriją, sukūrimo²⁶. Abu reglamentai buvo įvertinti atliekant tinkamumo patikrinimą, per kurį nustatyta, kad nors teisės aktai turėjo teigiamą poveikį miškų valdymui, abiejų reglamentų tikslai – pažaboti neteisėtą medienos ruošą ir susijusią prekybą ir sumažinti neteisėtai iškirstos medienos vartojimą ES – nebuvo pasiekti²⁷; padaryta išvada, kad nustatytiems tikslams pasiekti orientuotis vien į medienos teisėtumą nepakanka;

- (24) turimose ataskaitose patvirtinama, kad didelė dalis vykdomo miškų naikinimo yra teisėta pagal gamybos šalies įstatymus. Naujausioje ataskaitoje²⁸ apskaičiuota, kad 2013–2019 m. apie 30 proc. miškų kirtimo siekiant užsiimti komercine žemės ūkio veikla atogrąžų šalyse buvo teisėta. Turimi duomenys daugiausia susiję su šalimis, kuriose valdymas silpnas – neteisėta miškų kirtimo dalis pasaulyje gali būti mažesnė, tačiau jau dabar aišku, kad nekovoiant su miškų kirtimu, kuris yra teisėtas gamybos šalyje, pakertamas politikos priemonių veiksmingumas;
- (25) galimų politikos priemonių, skirtų kovoti su Sąjungos vartojimo lemiamu miškų naikinimu ir alinimu, poveikio vertinimas, Tarybos išvados ir 2020 m. Europos Parlamento rezoliucija aiškiai rodo, kad būsimose Sąjungos priemonėse pagrindinis orientacinis kriterijus turi būti miškų naikinimo ir alinimo aspektas. Todėl naujojoje Sąjungos teisės aktų sistemoje turėtų būti svarbus tiek teisėtumo aspektas, tiek tai, ar gaminant atitinkamas prekes ir produktus nenaikinami miškai;
- (26) sąvoka „pagamintas nenaikinant miškų“ turėtų būti pakankamai plati, kad apimtų miškų naikinimą ir alinimą, ir ji turėtų teikti teisinį aiškumą, be to, šis kriterijus turėtų būti išmatuojamas remiantis kiekybiniais, objektyviais ir tarptautiniu mastu pripažintais duomenimis;
- (27) reglamentas turėtų būti taikomas prekėms, kurių vartojimas Sąjungoje labiausiai prisideda prie pasaulio miškų naikinimo ir alinimo ir kurių atžvilgiu Sąjungos politikos intervencija galėtų duoti didžiausios naudos skaičiuojant pagal vieno prekybos vieneto vertę. Atliekant tyrimą, kuriuo remtas poveikio vertinimas, buvo atlikta išsami mokslinės literatūros, t. y. pirminių šaltinių, vertinančių ES vartojimo poveikį pasaulio miškų naikinimui ir susiejančių šį pėdsaką su konkrečiomis prekėmis, peržiūra ir atlikta kryžminė patikra, plačiai konsultuojantis su suinteresuotaisiais subjektais. Per šį procesą buvo sudarytas pirmasis aštuonių prekių sąrašas. Mediena buvo tiesiogiai įtraukta į taikymo sritį, nes jai jau buvo taikomas ES medienos reglamentas (ESMR). Po to prekių sąrašas buvo trumpinamas atsižvelgiant į vertinant poveikį atliktą veiksmingumo analizę. Šioje veiksmingumo analizėje palygintas su ES vartojimu siejamas sunaikinto miško plotas (pagal neseniai paskelbtą mokslinių tyrimų dokumentą²⁹) ir kiekvienos iš prekių vidutinė ES importo vertė. Remiantis veiksmingumo analize naudotu mokslinių tyrimų dokumentu, iš aštuonių šiame

²⁵ OL L 295, 2010 11 12, p. 23.

²⁶ OL L 347, 2005 12 30, p. 1.

²⁷ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/11630-Illegal-logging-evaluation-of-EU-rules-fitness-check-_en

²⁸ https://www.forest-trends.org/wp-content/uploads/2021/05/Illicit-Harvest-Complicit-Goods_rev.pdf.

²⁹ Pendrill F., Persson U. M., Kastner, T. 2020.

mokslinių tyrimų dokumente analizuotų prekių šešioms prekėms tenka didžiausios ES lemiamo miškų naikinimo procentinės dalys: alyvpalmių aliejui (33,95 proc.), sojomoms (32,83 proc.), medienai (8,62 proc.), kakavai (7,54 proc.), kavai (7,01 proc.) ir jautienai (5,01 proc.).

- (28) atsižvelgiant į tai, kad būtina skatinti perdirbtų atitinkamų prekių ir produktų naudojimą ir kad įtraukus tokias prekes ir produktus į šio reglamento taikymo sritį būtų užkrauta neproporcinga administracinė našta veiklos vykdytojams, naudotos prekės ir produktai, kurie užbaigė savo gyvavimo ciklą ir būtų kitu atveju pašalinti kaip atliekos, neturėtų būti įtraukti į šio reglamento taikymo sritį;
- (29) šiame reglamente nustatytos su atitinkamomis prekėmis ir produktais susijusios prievolės turėtų padėti veiksmingai kovoti su miškų naikinimu ir alinimu ir remti tiekimo grandinės, dėl kurių nenaikinami miškai;
- (30) daugelis tarptautinių organizacijų ir įstaigų (pvz., Jungtinių Tautų Maisto ir žemės ūkio organizacija, Tarpyvyriausybė klimato kaitos komisija, Jungtinių Tautų aplinkos programa, Paryžiaus susitarimas, Tarptautinė gamtos apsaugos sąjunga, Biologinės įvairovės konvencija) atliko parengiamąjį darbą miškų naikinimo ir miškų alinimo srityje ir juo grindžiamos šio reglamento apibrėžtys;
- (31) turėtų būti nustatyta atskaitos data, kuria remiantis būtų galima įvertinti, ar atitinkamoje žemėje buvo naikinamas arba alinamas miškas – tai reiškia, kad atitinkamos į šio reglamento taikymo sritį įtrauktos prekės ir produktai negalėtų būti įvežami į Sąjungos rinką arba iš jos eksportuojami, jei jie pagaminti žemėje, kurioje po tos datos buvo naikinami arba alinami miškai. Data turėtų būti tokia, kad būtų sudarytos sąlygos tinkamai tikrinti ir vykdyti stebėseną, kad ji atitiktų esamus tarptautinius įsipareigojimus, tokius kaip DVT ir Niujorko deklaracija dėl miškų, tad būtų kuo mažiau sutrikdomos tiekimo grandinės, tačiau kartu nebūtų jokių paskatų spartinti veiklą, dėl kurios naikinami ar alinami miškai, atsižvelgiant į šio reglamento įsigaliojimą;
- (32) siekiant sustiprinti Sąjungos indėlį stabdant miškų naikinimą ir alinimą ir užtikrinti, kad Sąjungos rinkai nebūtų pateikiamos prekės ir produktai iš tiekimo grandinių, susijusių su miškų naikinimu ir alinimu, atitinkamos prekės ir produktai neturėtų būti pateikiami ar tiekami Sąjungos rinkai ir neeksportuojami iš Sąjungos rinkos, nebent jie būtų pagaminti nenaikinant miškų ir laikantis atitinkamų gamybos šalies teisės aktų. Siekiant patvirtinti, kad taip yra, prie jų visada turėtų būti pridėtas deramo patikrinimo pareiškimas;
- (33) veiklos vykdytojai turėtų sistemingai imtis atitinkamų veiksmų, kad įsitikintų, jog atitinkamos prekės ir produktai, kuriuos jie ketina pateikti Sąjungos rinkai, atitinka šiame reglamente nustatytus miškų nenaikinimo ir teisėtumo reikalavimus. Tuo tikslu veiklos vykdytojai turėtų nustatyti ir įgyvendinti deramo patikrinimo procedūras. Šiame reglamente reikalaujama deramo patikrinimo procedūra turėtų apimti tris elementus: informavimo reikalavimus, rizikos vertinimą ir rizikos mažinimo priemones. Deramo patikrinimo procedūros turėtų būti parengtos taip, kad būtų galima susipažinti su informacija apie Sąjungos rinkai pateikiamų prekių ir produktų šaltinius ir tiekėjus, įskaitant informaciją, įrodančią, kad laikomasi miškų nenaikinimo, miškų nealinimo ir teisėtumo reikalavimų, *inter alia*, nustatant gamybos šalį ir vietovę, be kita ko, atitinkamų žemės sklypų geografines koordinatas. Nustatant šias geografines

koordinates, susietas su laiku, padėties nustatymu ir (arba) Žemės stebėjimu, būtų galima pasinaudoti kosmoso duomenimis ir paslaugomis, teikiamomis pagal Sąjungos kosmoso programą (EGNOS / „Galileo“ ir „Copernicus“). Remdamiesi šia informacija veiklos vykdytojai turėtų atlikti rizikos įvertinimą. Nustačius, kad yra rizika, veiklos vykdytojai turėtų ją sumažinti tiek, kad jos iš viso nebeliktų arba liktų tik nedidelė rizika. Tik užbaigus būtinus deramo patikrinimo procedūros etapus ir padarius išvadą, kad rizikos jog atitinkama prekė ar produktas neatitinka šio reglamento reikalavimų nėra arba ji yra nedidelė, veiklos vykdytojas turėtų galėti pateikti atitinkamą prekę ar produktą Sąjungos rinkai arba eksportuoti;

- (34) veiklos vykdytojai turėtų oficialiai prisiimti atsakomybę už atitinkamų prekių ar produktų, kuriuos jie ketina pateikti Sąjungos rinkai arba eksportuoti, atitiktį pateikdami deramo patikrinimo pareiškimus. Šiame reglamente turėtų būti pateiktas tokių pareiškimų šablonas. Tikimasi, kad tai padės kompetentingoms institucijoms ir teismams užtikrinti šio reglamento vykdymą ir padidins veiklos vykdytojų atitiktį reikalavimams;
- (35) siekiant pripažinti gerąją patirtį, atliekant rizikos vertinimo procedūrą galėtų būti naudojamos sertifikavimo arba kitos trečiosios šalies patikrintos sistemos, tačiau jos neturėtų pakeisti veiklos vykdytojo atsakomybės, susijusios su deramu patikrinimu;
- (36) prekyautojai turėtų būti atsakingi už informacijos, užtikrinančios atitinkamų prekių ir produktų, kuriuos jie pateikia rinkai, tiekimo grandinės skaidrumą, rinkimą ir saugojimą. Didieji prekyautojai, kurie nėra mažos ir vidutinės įmonės (MVĮ), turi didelę įtaką tiekimo grandinėms ir atlieka svarbų vaidmenį užtikrinant, kad jos neprisidėtų prie miškų naikinimo, todėl jiems turėtų būti taikomos tokios pačios prievolės kaip ir veiklos vykdytojams;
- (37) siekiant puoselėti skaidrumą ir palengvinti vykdymo užtikrinimą, veiklos vykdytojai, kurie nėra MVĮ, turėtų kasmet viešai pranešti apie savo deramo patikrinimo sistemą, įskaitant veiksmus, kurių jie ėmėsi prievolėms įgyvendinti;
- (38) kitos ES teisėkūros priemonės, kuriomis nustatomi reikalavimai deramai patikrinti vertės grandinę, ar nėra neigiamo poveikio žmogaus teisėms ar aplinkai, turėtų būti taikomos tuo atveju, jei šiame reglamente nėra konkrečių nuostatų, turinčių tą patį tikslą, pobūdį ir poveikį; tos nuostatos gali būti pritaikomos ateityje atliekant teisės akto pakeitimus. Šiuo reglamentu neturėtų būti užkirstas kelias taikyti kitas ES teisines priemones, nustatančias reikalavimus, susijusius su deramu vertės grandinės patikrinimu. Tais atvejais, kai tokios kitos ES teisėkūros priemonės numato konkretesnes nuostatas arba papildo šiame reglamente nustatytas nuostatas, tokios nuostatos turėtų būti taikomos kartu su šio reglamento nuostatomis. Be to, jei šiame reglamente yra konkretesnių nuostatų, jos neturėtų būti aiškinamos taip, kad būtų pakenkta veiksmingam kitų ES teisės aktų dėl deramo patikrinimo taikymui arba jų bendro tikslo įgyvendinimui;
- (39) veiklos vykdytojai, patenkantys į kitų ES teisės aktų, kuriais nustatomi reikalavimai deramai patikrinti vertės grandinę, ar nėra neigiamo poveikio žmogaus teisėms ar aplinkai, taikymo sritį, turėtų galėti įvykdyti šiame reglamente nustatytas ataskaitų teikimo prievolės, jei jie į ataskaitas, teikiamas pagal kitą ES teisėkūros priemonę, įtraukia pagal šį reglamentą reikalaujamą informaciją;

- (40) atsakomybė už šio reglamento vykdymą turėtų tekti valstybėms narėms, o jų kompetentingos institucijos turėtų būti įpareigos užtikrinti, kad šio reglamento būtų visiškai laikomasi. Vienodą šio reglamento vykdymą, susijusį su atitinkamomis prekėmis ir produktais, įvežamais į Sąjungos rinką arba iš jos išvežamais, galima užtikrinti tik sistemingai keičiantis informacija ir bendradarbiaujant kompetentingoms institucijoms, muitinėms ir Komisijai;
- (41) veiksmingas ir efektyvus šio reglamento įgyvendinimas ir vykdymas yra labai svarbūs jo tikslams pasiekti. Šiuo tikslu Komisija turėtų sukurti ir tvarkyti informacinę sistemą, kuri padėtų veiklos vykdytojams ir kompetentingoms institucijoms pateikti ir gauti būtiną informaciją apie rinkai pateiktas atitinkamas prekes ir produktus. Deramo patikrinimo pareiškimus veiklos vykdytojai turėtų pateikti per šią informacinę sistemą. Informacinė sistema turėtų būti prieinama kompetentingoms institucijoms ir muitinėms, kad joms būtų lengviau vykdyti pareigas pagal šį reglamentą. atsižvelgiant į Sąjungos atvirų duomenų politiką, informacinė sistema taip pat turėtų būti prieinama platesnei visuomenei – anoniminiai duomenys būtų pateikiami atvira ir kompiuterio skaitoma forma;
- (42) kompetentingoms institucijoms pavedama tikrinti, ar dėl atitinkamų į Sąjungos rinką įvežamų arba iš jos išvežamų prekių ir produktų laikomasi šiame reglamente nustatytų prievolių, o muitinės užduotis – užtikrinti, kad muitinės deklaracijoje būtų pateikta nuoroda į deramo patikrinimo pareiškimą, jei taikoma, o nuo tada, kai bus sukurta elektroninė sąsaja keistis informacija tarp muitinės ir kompetentingų institucijų, – patikrinti deramo patikrinimo pareiškimo statusą po pradinės rizikos analizės, kurią kompetentingos institucijos atlieka informacinėje sistemoje, ir atitinkamai imtis veiksmų (t. y. sustabdyti arba uždrausti prekės ar produkto įvežimą, jei to reikalauja jo (jos) statusas informacinėje sistemoje). Dėl tokio konkretaus kontrolės organizavimo taikant šį reglamentą ir užtikrinant jo vykdymą neturi būti taikomos Reglamento (ES) 2019/1020 VII skyriaus nuostatos;
- (43) valstybės narės turėtų užtikrinti, kad kompetentingos institucijos visada turėtų deramų finansinių išteklių reikiamiems darbuotojams ir įrangai. Veiksmingoms patikroms reikia daug išteklių, todėl ištekliai turėtų būti teikiami stabiliai ir tokio masto, kokio reikia pagal atitinkamo momento vykdymo užtikrinimo poreikius. Valstybėms narėms turėtų būti sudaryta galimybė papildyti viešuosius finansus iš atitinkamų ekonominės veiklos vykdytojų išieškant išlaidas, patirtas tikrinant reikalavimų neatitinkančias prekes ir produktus;
- (44) šiuo reglamentu nepažeidžiami kiti Sąjungos teisės aktai dėl prekių ir produktų, įvežamų į Sąjungos rinką arba iš jos išvežamų, visų pirma Sąjungos muitinės kodekso nuostatos dėl muitinės įgaliojimų ir muitinės kontrolės. Importuotojams turėtų būti priminta, kad Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 952/2013 220, 254, 256, 257 ir 258 straipsniuose numatyta, kad į Sąjungos rinką įvežamų produktų, kuriuos reikia toliau perdirbti, atžvilgiu taikoma atitinkama muitinės procedūra, kuria sudaromos sąlygos atlikti tokį perdirbimą. Apskritai išleidimas į laisvą apyvartą ar eksportas neturėtų būti laikomas atitikties Sąjungos teisei įrodymu, nes išleidžiant į laisvą apyvartą nebūtinai atliekama visapusiška atitikties kontrolė;
- (45) siekiant optimizuoti ir palengvinti atitinkamų prekių ir produktų, įvežamų į Sąjungos rinką arba iš jos išvežamų, kontrolės procesą, būtina sukurti elektronines sąsajas, leidžiančias automatiškai keistis duomenimis tarp muitinės sistemų ir kompetentingų

institucijų informacinės sistemos. Akivaizdi kandidatė tokiam duomenų perdavimui palengvinti – ES muitinės vieno langelio aplinka. Sąsajos turėtų būti labai automatizuotos ir lengvos naudotis, o papildoma našta muitinėms turėtų būti kuo mažesnė. Be to, atsižvelgiant į nedidelius duomenų, kurie turi būti deklaruojami atitinkamai muitinės deklaracijoje, ir deramo patikrinimo pareiškime, skirtumus, tikslinga taip pat pasiūlyti verslo dalijimosi duomenimis su valdžios sektoriumi metodą, pagal kurį prekiautojai ir ekonominės veiklos vykdytojai su atitinkama preke ar produktu susijusį deramo patikrinimo pareiškimą pateiktų per nacionalinę muitinės vieno langelio aplinką ir šis pareiškimas automatiškai būtų perduodamas į kompetentingų institucijų naudojamą informacinę sistemą. Muitinė ir kompetentingos institucijos turėtų padėti nustatyti, kokie duomenys turi būti perduodami, ir kitus techninius reikalavimus;

- (46) reikalavimų neatitinkančių prekių ir produktų pateikimo Sąjungos rinkai rizika įvairuoja priklausomai nuo prekės ir produkto, taip pat nuo kilmės ir gamybos šalies. Veiklos vykdytojams, tiekiantiems prekes ir produktus iš šalių ar jų dalių, kuriose yra maža rizika, jog atitinkamos prekės bus auginamos, nuimamos ar gaminamos pažeidžiant šį reglamentą, turėtų būti taikoma mažiau reikalavimų – taip būtų sumažintos reikalavimų laikymosi išlaidos ir administracinė našta. Prekes ir produktus iš didelės rizikos šalių arba jų dalių kompetentingos institucijos turėtų tikrinti griežčiau;
- (47) dėl šios priežasties Komisija turėtų įvertinti miškų naikinimo ir alinimo riziką šalies ar jos dalių lygmeniu, remdamasi įvairiais kriterijais, atspindinčiais kiekybinius, objektyvius ir tarptautiniu mastu pripažintus duomenis, ir požymiais, kad šalys aktyviai kovoja su miškų naikinimu ir alinimu. Ši lyginamosios analizės informacija turėtų sudaryti palankesnes sąlygas Sąjungos veiklos vykdytojams atlikti deramą patikrinimą, o kompetentingoms institucijoms – stebėti ir užtikrinti atitiktį, kartu skatinant šalis gamintojas didinti savo žemės ūkio gamybos sistemų tvarumą ir mažinti jo poveikį miškų naikinimui. Tai turėtų padėti tiekimo grandinės padaryti skaidresnes ir tvaresnes. Ši lyginamosios analizės sistema turėtų būti grindžiama trijų pakopų šalių klasifikacija, pagal kurią rizika būtų laikoma žema, standartine arba didele. Siekiant užtikrinti deramą skaidrumą ir aiškumą, Komisija visų pirma turėtų skelbti duomenis, naudojamus lyginamajai analizei, priežastis, dėl kurių siūloma pakeisti šalies klasifikavimą ir atsakymą atitinkamai šaliai. Veiklos vykdytojams turėtų būti leidžiama taikyti supaprastintą deramą patikrinimą atitinkamoms prekėms ir produktams iš mažos rizikos šalių ar jų dalių, kuriose nustatyta maža rizika, o kompetentingos institucijos turėtų būti įpareigosios griežčiau tikrinti atitinkamas prekes ir produktus iš didelės rizikos šalių arba šalių dalių, kuriose nustatyta didelė rizika. Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai priimti įgyvendinimo priemones, kuriomis nustatomos šalys arba jų dalys, kuriose rizika, kad atitinkamos prekės ir produktai bus pagaminti nesilaikant šio reglamento reikalavimų, yra maža arba didelė;
- (48) kompetentingos institucijos turėtų periodiškai vykdyti veiklos vykdytojų ir prekiautojų patikras siekdamas patikrinti, ar jie veiksmingai vykdo šiame reglamente nustatytas prievoles. Be to, kompetentingos institucijos turėtų atlikti patikras gavusios atitinkamos informacijos, įskaitant pagrįstus trečiųjų šalių skundus, ir remdamasi šia informacija. Siekiant visapusiškai aprėpti atitinkamas prekes ir produktus ir atitinkamus veiklos vykdytojus ir prekybininkus bei jų prekių ir produktų kiekio procentinę dalį, turėtų būti taikomas dvejopas metodas. Todėl turėtų būti reikalaujama, kad kompetentingos institucijos patikrintų tam tikrą veiklos vykdytojų ir prekiautojų

procentinę dalį, kartu apimdamas tam tikrą atitinkamų prekių ir produktų procentinę dalį. Tokios procentinės dalys turėtų būti didesnės, jei atitinkamoms prekės ir produktai yra iš didelės rizikos šalių;

- (49) kompetentingų institucijų atliekama veiklos vykdytojų ir prekyautojų patikra turėtų apimti jų deramo patikrinimo sistemas ir atitinkamų prekių ir produktų atitiktį šio reglamento nuostatomis. Patikros turėtų būti atliekamos pagal rizika pagrįstą patikrų planą. Plane turėtų būti numatyti rizikos kriterijai, pagal kuriuos kompetentingos institucijos galėtų atlikti veiklos vykdytojų ir prekyautojų pateiktų deramo patikrinimo pareiškimų rizikos analizę. Nustatant rizikos kriterijus turėtų būti atsižvelgiama į miškų naikinimo riziką, susijusią su atitinkamomis prekėmis ir produktais gamybos šalyje, veiklos vykdytojų ir prekybininkų atitiktį šio reglamento reikalavimams praeityje ir visą kitą kompetentingoms institucijoms prieinamą svarbią informaciją. Deramo patikrinimo pareiškimų rizikos analizė turėtų padėti kompetentingoms institucijoms nustatyti, kuriuos veiklos vykdytojus, prekybininkus ir atitinkamas prekes bei produktus reikia patikrinti, ir turėtų būti atliekama naudojant elektroninius duomenų apdorojimo metodus informacinėje sistemoje, kurioje kaupiami deramo patikrinimo pareiškimai;
- (50) jei, atlikus išsamaus patikrinimo pareiškimų rizikos analizę, nustatoma, kad yra didelė rizika, jog tam tikros atitinkamos prekės ir produktai neatitiks reikalavimų, kompetentingoms institucijoms turėtų būti suteikta galimybė nedelsiant imtis laikinųjų priemonių, kad būtų užkirstas kelias jų pateikimui arba tiekimui Sąjungos rinkai. Jei tokios atitinkamos prekės ir produktai tuo metu įvežami į Sąjungos rinką arba iš jos išvežami, kompetentingos institucijos turėtų prašyti muitinės sustabdyti išleidimą į laisvą apyvartą arba eksportą, kad kompetentingos institucijos galėtų atlikti būtinas patikras. Apie tokį prašymą turėtų būti pranešama per muitinės ir kompetentingų institucijų sąveikos sistemą. Pateikimas arba tiekimas Sąjungos rinkai arba išleidimas į laisvą apyvartą arba eksportas gali būti sustabdomi ne daugiau kaip trims darbo dienoms, išskyrus atvejus, kai kompetentingoms institucijoms reikia papildomo laiko įvertinti atitinkamų prekių ir produktų atitiktį šiam reglamentui. Tokiu atveju kompetentingos institucijos turėtų imtis papildomų laikinųjų priemonių, kad būtų pratęstas sustabdymo laikotarpis, arba prašyti, kad muitinė jį pratęstų, jei atitinkamos prekės ir produktai įvežami į Sąjungos rinką arba iš jos išvežami;
- (51) patikrų planas turėtų būti reguliariai atnaujinamas, atsižvelgiant į jo įgyvendinimo rezultatus. Veiklos vykdytojai, kurie nuosekliai laikosi reikalavimų, turėtų būti tikrinami rečiau;
- (52) siekiant užtikrinti šio reglamento įgyvendinimą ir veiksmingą vykdymą, valstybės narės turėtų būti suteikta teisė pašalinti ir atšaukti reikalavimų neatitinkančias atitinkamas prekes ir produktus ir imtis tinkamų taisomųjų veiksmų. Jos taip pat turėtų užtikrinti, kad už šio reglamento pažeidimus veiklos vykdytojams ir prekyautojams būtų taikomos veiksmingos, proporcingos ir atgrasomosios sankcijos;
- (53) atsižvelgdamos į tarptautinį miškų naikinimo, alinimo ir susijusios prekybos pobūdį, kompetentingos institucijos turėtų bendradarbiauti tarpusavyje, su valstybių narių muitinėmis, Komisija ir trečiųjų šalių administracinėmis institucijomis. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų bendradarbiauti su kompetentingomis institucijomis, prižiūrinčiomis kitas ES teisėkūros priemones, kuriose nustatyti vertės

grandinės deramo patikrinimo, ar nedaromas neigiamas poveikis žmogaus teisėms ir aplinkai, reikalavimai, ir užtikrinančiomis jų vykdymą;

- (54) nors šiame reglamente sprendžiama miškų naikinimo ir alinimo problema, kaip numatyta 2019 m. komunikate „ES veiksmų, skirtų apsaugoti ir atkurti pasaulio miškus, stiprinimas“, miškų apsauga neturėtų lemti kitų natūralių ekosistemų pertvarkymo ar būklės blogėjimo. Tokios ekosistemos kaip pelkės, savanos ir durpynai yra labai svarbios pasaulinėms pastangoms kovoti su klimato kaita, taip pat kitiems tvaraus vystymosi tikslams ir jų pertvarkymas bei alinimas taip pat reikalauja neatidėliotino dėmesio. Todėl Komisija turėtų įvertinti poreikį ir galimybes išplėsti taikymo sritį įtraukiant kitas ekosistemas ir kitas prekes praėjus dvejiesiems metams nuo įsigaliojimo. Kartu Komisija, priimdama deleguotąjį aktą, taip pat turėtų peržiūrėti atitinkamų šio reglamento I priede išvardytų produktų sąrašą;
- (55) siekiant užtikrinti, kad šiame reglamente nustatyti informacijos reikalavimai, kurių turi laikytis veiklos vykdytojai, išliktų aktualūs ir atitiktų mokslo ir technologijų pažangą, Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai priimti aktus pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 290 straipsnį, kuriais būtų papildomi deramo patikrinimo procedūrai reikalingos informacijos reikalavimai, rizikos vertinimo ir rizikos mažinimo procedūrai reikalinga informacija ir kriterijai, kurių veiklos vykdytojai turi laikytis pagal šį reglamentą, ir šio reglamento I priede išdėstytų prekių sąrašas. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais, ir kad tos konsultacijos būtų vykdomos vadovaujantis 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais. Visų pirma siekiant užtikrinti vienodas galimybes dalyvauti atliekant su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, Europos Parlamentas ir Taryba visus dokumentus turėtų gauti tuo pačiu metu kaip ir valstybių narių ekspertai, o jų ekspertams sistemingai turėtų būti suteikiama galimybė dalyvauti Komisijos ekspertų grupių, kurios atlieka su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, posėdžiuose;
- (56) Reglamentu (ES) Nr. 995/2010 draudžiama Sąjungos rinkai pateikti neteisėtai iškirstą medieną ir medienos produktus. Jame nustatyti įpareigojimai veiklos vykdytojams, pirmą kartą pateikiantiems medieną rinkai, atlikti deramą patikrinimą, o prekyautojams – atsekamai registruoti sektį savo tiekėjų ir klientų duomenis. Šiuo reglamentu turėtų būti išlaikytas įpareigojimas užtikrinti Sąjungos rinkai teikiamų atitinkamų prekių ir produktų, įskaitant medieną ir medienos produktus, teisėtumą, be to, jis papildomas tvarumo reikalavimu. Dėl šio reglamento minėtasis reglamentas ir su juo susijęs Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr.607/2012 tampa nereikalingi ir turėtų būti panaikinti;
- (57) Reglamentu (EB) Nr. 2173/2005 nustatomos Sąjungos FLEGT licencijavimo schemos įgyvendinimo procedūros pagal dvišalius savanoriškus partnerystės susitarimus (VPS) su medieną gaminančiomis šalimis. Siekiant laikytis dvišalių įsipareigojimų, kuriuos prisiėmė Europos Sąjunga, ir išsaugoti pažangą, padarytą su šalimis partnerėmis, turinčiomis veikiančią sistemą (FLEGT licencijavimo etapas), į šį reglamentą įtraukta nuostata, pagal kurią mediena, kuriai išduota FLEGT licencija, pripažįstama atitinkančia teisėtumo pagal šį reglamentą reikalavimą;
- (58) nors šiame reglamente sprendžiama miškų naikinimo ir alinimo problema, kaip numatyta 2019 m. komunikate „ES veiksmų, skirtų apsaugoti ir atkurti pasaulio miškus, stiprinimas“, miškų apsauga neturėtų lemti kitų natūralių ekosistemų

pertvarkymo ar būklės blogėjimo. Tokios ekosistemos kaip pelkės, savanos ir durpynai yra labai svarbios pasaulinėms pastangoms kovoti su klimato kaita, taip pat kitiems tvaraus vystymosi tikslams ir jų pertvarkymas bei alinimas taip pat reikalauja neatidėliotino dėmesio. Todėl per 2 metus nuo šio reglamento įsigaliojimo turėtų būti atliktas poreikio ir galimybių išplėsti šio reglamento taikymo sritį įtraukiant kitas ekosistemas nei miškai įvertinimas;

- (59) kai taikant šį reglamentą būtina tvarkyti asmens duomenis, tai turėtų būti daroma laikantis Sąjungos teisės dėl asmens duomenų apsaugos. taikant šį reglamentą visi asmens duomenys tvarkomi vadovaujantis atitinkamai Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2016/679³⁰ ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2018/1725³¹;
- (60) kadangi šio reglamento tikslo – kovoti su miškų naikinimu ir alinimu mažinant Sąjungos vartojimo indėlį į tai – valstybės narės pavieniui negali deramai pasiekti ir kadangi dėl jo masto to tikslo geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti;
- (61) veiklos vykdytojams, prekiautojams ir kompetentingoms institucijoms turėtų būti suteiktas tinkamas laikotarpis, per kurį jie galėtų pasirengti laikytis šio reglamento,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 skyrius

Bendrosios nuostatos

1 straipsnis

Dalykas ir taikymo sritis

Šiame reglamente nustatytos galvijų, kakavos, kavos, alyvpalmių aliejaus, sojų ir medienos (toliau – atitinkamos prekės) ir produktų, išvardytų I priede, kuriuose yra atitinkamų prekių arba kurie buvo jomis šeriami arba pagaminti jas naudojant (toliau – atitinkami produktai), pateikimo ir tiekimo Sąjungos rinkai, taip pat eksporto iš Sąjungos rinkos taisyklės, siekiant:

- (a) kuo labiau sumažinti Sąjungos indėlį į miškų naikinimą ir miškų alinimą visame pasaulyje;
- (b) sumažinti Europos Sąjungos indėlį į šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimą ir pasaulio biologinės įvairovės nykimą.

³⁰ 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL L 119, 2016 5 4, p. 1).

³¹ 2018 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1725 dėl fizinių asmenų apsaugos Sąjungos institucijoms, organams, tarnyboms ir agentūroms tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 45/2001 ir Sprendimas Nr. 1247/2002/EB (OL L 295, 2018 11 21, p. 39).

Reglamentas netaikomas atitinkamoms Sąjungos rinkai pateiktoms prekėms ir produktams, kurie buvo pagaminti iki 36 straipsnio 1 dalyje nustatytos datos.

2 straipsnis

Terminų apibrėžtis

Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtis:

- (1) miškų naikinimas – miškų pavertimas žemės ūkio paskirties žeme, neatsižvelgiant į tai, ar jis inicijuotas žmogaus;
- (2) miškas – didesnis nei 0,5 ha žemės plotas, kuriame auga aukštesni kaip 5 m medžiai ir kurio daugiau kaip 10 proc. dengia medžių laja arba kuriame medžiai gali pasiekti šias ribas *in situ*, išskyrus žemės ūkio plantacijas ir žemę, daugiausia naudojamą žemės ūkio ar miesto reikmėms;
- (3) žemės ūkio plantacijos – žemės ūkio gamybos sistemose, pvz., vaismedynuose, alyvpalmių plantacijose, alyvmedžių giraitėse ir agrarinės miškininkystės sistemose, augantys medžiai, po kuriais auginami pasėliai. Apima visas I priede nurodytų prekių, išskyrus medieną, plantacijas;
- (4) įveistas miškas – intensyviai tvarkomas sodintinis miškas, kuriam pasodintam ir pasiekusiam brandaus medyno amžių būdingos visos šios savybės: jį sudaro vienos arba dviejų rūšių tos pačios amžiaus klasės tolygiais atstumais augantys medžiai. Prie įveistų miškų priskiriami medienos, pluošto ir energijos gamybos tikslais sodinti trumpos rotacijos miškai, išskyrus apsaugos ar ekosistemų atkūrimo tikslais pasodintus miškus, taip pat miškus, išaugusius sodinant ar sėjant, kurie, pasiekę brandaus medyno amžių, yra arba bus panašūs į natūraliai želiančius miškus;
- (5) sodintinis miškas – miškas, kurį daugiausia sudaro medžiai, išaugę sodinant ir (arba) sąmoningai sėjant, su sąlyga, kad pasodinti ar pasėti medžiai, pasiekę brandaus medyno amžių, sudarys daugiau kaip penkiasdešimt procentų medyno tūrio. Prie sodintinių miškų priskiriami anksčiau sodintų ar sėtų medžių atžalynai;
- (6) miškų alinimas – netvari miško kirtimo veikla, dėl kurios sumažėja arba prarandamas biologinis arba ekonominis miškų ekosistemų produktyvumas ir kompleksiskumas, lemiantis ilgalaikį bendros miško naudos, įskaitant medieną, biologinę įvairovę ir kitus produktus ar paslaugas, sumažėjimą;
- (7) tvari kirtimo veikla – kirtimas, atliekamas rūpinantis dirvožemio kokybės ir biologinės įvairovės išlaikymu, siekiant kuo labiau sumažinti neigiamą poveikį – vengiama rauti kelmus ir šaknis, alinti neliestus miškus ar juos paversti įveistais miškais, taip pat kirsti pažeidžiamuose dirvožemiuose augantį medyną; atliekama kuo mažiau didelio masto plyniojo kirtimo ir užtikrinamos vietoje priimtinos negyvos medienos gavybos ribinės vertės bei reikalavimai naudoti medienos ruošos sistemas, kuriomis kuo labiau mažinamas poveikis dirvožemio kokybei, įskaitant jo tankinimą, ir biologinės įvairovės ypatybėms bei buveinėms;
- (8) pagamintas nenaikinant miškų –

- (a) junginys vartojamas apibūdinant atitinkamas prekes ir produktus, taip pat jiems gaminti naudojamus ar jų sudėtyje esančius produktus, pagamintus žemėje, kurioje po 2020 m. gruodžio 31 d. nebuvo naikinamas miškas, ir
- (b) medieną, gautą iš miško, kuris po 2020 m. gruodžio 31 d. nebuvo alinamas;
- (9) pagaminta – išauginta, nuimta, išpenėta arba gauta atitinkamame žemės sklype;
- (10) pateikimas rinkai – atitinkamos prekės ar produkto pateikimas Sąjungos rinkai pirmą kartą;
- (11) tiekimas rinkai – atitinkamos prekės ar produkto tiekimas už atlygį arba nemokamai siekiant ją platinti arba naudoti Sąjungos rinkoje vykdant komercinę veiklą;
- (12) veiklos vykdytojas – fizinis ar juridinis asmuo, kuris vykdydamas komercinę veiklą atitinkamas prekes ir produktus pateikia Sąjungos rinkai arba eksportuoja iš Sąjungos rinkos;
- (13) prekiautojas – tiekimo grandinėje veikiantis fizinis ar juridinis asmuo, išskyrus veiklos vykdytoją, kuris vykdydamas komercinę veiklą Sąjungos rinkai tiekia atitinkamas prekes ir produktus;
- (14) kilmės šalis – šalis arba teritorija, apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 952/2013³² 60 straipsnyje.
- (15) gamybos šalis – šalis arba teritorija, kurioje buvo pagaminta atitinkama prekė arba produktui gaminti ar jo sudėtyje naudojama atitinkama prekė;
- (16) nedidelė rizika – rizika, kuri, atlikus išsamų su konkrečiu produktu susijusios ir bendros informacijos apie atitinkamų prekių ar produktų atitiktį 3 straipsnio a ir b punktams įvertinimą, nekelia susirūpinimo;
- (17) įgaliotasis atstovas – Sąjungoje įsisteigęs fizinis ar juridinis asmuo, veiklos vykdytojo raštu įgaliotas jo vardu atlikti nurodytas užduotis, susijusias su jo prievolėmis pagal šį reglamentą;
- (18) reikalavimų neatitinkantys produktai – atitinkamos prekės ir produktai, kurie nebuvo pagaminti nenaikinant miškų ir (arba) buvo pagaminti ne pagal atitinkamus gamybos šalies teisės aktus;
- (19) žemės sklypas – atskirame nekilnojamojo turto objekte esantis žemės plotas, kuris pripažįstamas gamybos šalies įstatymais ir kuriame sąlygos yra pakankamai vienodos, kad būtų galima bendrai įvertinti miškų naikinimo ir miškų alinimo riziką, susijusią su tame žemės plote pagamintomis prekėmis;
- (20) MVI – labai mažos, mažos ir vidutinės įmonės, apibrėžtos Direktyvoje 2013/34/ES³³.

³² 2013 m. spalio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas (OL L 269, 2013 10 10, p. 1)).

³³ 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/34/ES dėl tam tikrų rūšių įmonių metinių finansinių ataskaitų, konsoliduotųjų finansinių ataskaitų ir susijusių pranešimų, kuria iš dalies keičiama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/43/EB ir panaikinamos Tarybos direktyvos 78/660/EEB ir 83/349/EEB (Tekstas svarbus EEE) (OL L 182, 2013 6 29, p. 19–76).

- (21) pagrįstas skundas – gerai motyvuotas skundas, pagrįstas objektyvia ir patikrinama informacija apie šio reglamento nesilaikymą, dėl kurio kompetentingoms institucijoms gali reikėti imtis intervencinių priemonių;
- (22) kompetentingos institucijos – pagal 13 straipsnio 1 dalį paskirtos institucijos;
- (23) muitinė – muitinė, apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 952/2013 5 straipsnio 1 punkte;
- (24) išleidimas į laisvą apyvartą – Reglamento (ES) Nr. 952/2013 201 straipsnyje nustatyta procedūra;
- (25) eksportas – Reglamento (ES) Nr. 952/2013 269 straipsnyje nustatyta procedūra;
- (26) atitinkamos prekės ir produktai, įvežami į Sąjungos rinką – atitinkamos prekės ir produktai iš trečiųjų šalių, kuriems įforminama išleidimo į laisvą apyvartą muitinės procedūra ir kuriuos ketinama pateikti Sąjungos rinkai arba kurie yra skirti komerciniam naudojimui ar vartojimui, išskyrus privačias prekes ir produktus Sąjungos muitų teritorijoje;
- (27) atitinkamos prekės ir produktai, išvežami iš Sąjungos rinkos – atitinkamos prekės ir produktai, kuriems įforminama eksporto muitinės procedūra;
- (28) atitinkami gamybos šalies teisės aktai – gamybos šalyje taikomos taisyklės, susijusios su gamybos teritorijos teisiniu statusu žemės naudojimo teisių, aplinkos apsaugos, trečiųjų šalių teisių ir atitinkamų prekybos ir muitų taisyklių atžvilgiu pagal gamybos šalyje taikomą teisės aktų sistemą;

3 straipsnis

Draudimas

Atitinkamos prekės ir produktai gali būti pateikiami arba tiekiami Sąjungos rinkai arba eksportuojami iš Sąjungos rinkos tik įvykdžius šias sąlygas:

- (a) jie pagaminti nenaikinant miškų;
- (b) jie pagaminti pagal atitinkamus gamybos šalies teisės aktus;
- (c) dėl jų pateiktas 4 straipsnio 2 dalyje nustatytas deramo patikrinimo pareiškimas.

2 skyrius

Veiklos vykdytojų ir prekyautojų prievolės

4 straipsnis

Veiklos vykdytojų prievolės

1. Veiklos vykdytojai, prieš pateikdami atitinkamas prekes ir produktus Sąjungos rinkai arba prieš juos eksportuodami iš jos, atlieka deramą patikrinimą, kad įsitikintų, ar jie atitinka 3 straipsnio a ir b punktus. Tuo tikslu jie naudojami 8 straipsnyje nustatytomis procedūromis ir priemonėmis (toliau – deramas patikrinimas).
2. Veiklos vykdytojai, kurie, atlikę 8 straipsnyje nurodytą deramą patikrinimą, padaro išvadą, kad atitinkamos prekės ir produktai atitinka šio reglamento reikalavimus, prieš pateikdami Sąjungos rinkai atitinkamas prekes ir produktus arba juos eksportuodami, kompetentingoms institucijoms per 31 straipsnyje nurodytą informacinę sistemą pateikia deramo patikrinimo pareiškimą. Tame pareiškime turi būti patvirtinta, kad buvo atliktas deramas patikrinimas ir jokios rizikos nenustatyta arba nustatyta tik nedidelė rizika, ir pateikta II priede nurodyta informacija apie atitinkamas prekes ir produktus.
3. Pateikdamas deramo patikrinimo pareiškimą veiklos vykdytojas prisiima atsakomybę už atitinkamos prekės ar produkto atitikimą šio reglamento reikalavimams. Veiklos vykdytojai deramo patikrinimo pareiškimus saugo 5 metus nuo pateikimo per 31 straipsnyje nurodytą informacinę sistemą dienos.
4. Veiklos vykdytojai negali pateikti atitinkamų prekių ir produktų Sąjungos rinkai ir jų eksportuoti prieš tai nepateikę deramo patikrinimo pareiškimo.
5. Veiklos vykdytojas atitinkamų prekių ir produktų nepateikia rinkai ir jų neeksportuoja vienu ar keliais iš šių atvejų:
 - (a) atitinkamos prekės ir produktai neatitinka 3 straipsnio a arba b punktų;
 - (b) atlikus deramą patikrinimą nustatyta, kad rizika, jog atitinkamos prekės ir produktai neatitinka 3 straipsnio a arba b punktų, nėra nedidelė;
 - (c) veiklos vykdytojas negalėjo atlikti deramo patikrinimo procedūros pagal 1 ir 2 dalis.
6. Veiklos vykdytojai, gavę naujos informacijos, įskaitant pagrįstus skundus, kad atitinkama prekė ar produktas, kuriuos jie jau pateikė rinkai, neatitinka šio reglamento reikalavimų, nedelsdami informuoja valstybių narių, kuriose jie pateikė rinkai atitinkamą prekę ar produktą, kompetentingas institucijas. Eksporto iš Sąjungos rinkos atveju veiklos vykdytojai informuoja valstybės narės, kuri yra gamybos šalis, kompetentingą instituciją.
7. Veiklos vykdytojai teikia visą kompetentingoms institucijoms būtiną pagalbą, kad būtų lengviau atlikti patikras pagal 15 straipsnį, įskaitant patekimą į patalpas ir dokumentų ar įrašų patekimą.

5 straipsnis

Įgaliojimai atstovai

1. Veiklos vykdytojai arba prekyautojai gali įgaliojamam atstovui suteikti įgaliojimus deramo patikrinimo pareiškimą pagal 4 straipsnio 2 dalį pateikti jų vardu. Tokiu atveju veiklos vykdytojas arba prekyautojas lieka atsakingas už atitinkamos prekės ar produkto atitikimą šio reglamento reikalavimams.

2. Įgaliotasis atstovas, kompetentingai institucijai paprašius, pateikia jai įgaliojimo kopiją oficialiąja Europos Sąjungos kalba.

6 straipsnis

Prekiautojų prievolės

1. Prekiautojai, kurie yra MVI, gali pateikti rinkai atitinkamas prekes ir produktus tik tuo atveju, jei jie turi pagal 2 dalį reikalaujamą informaciją.
2. Prekiautojai, kurie yra MVI, renka ir saugo toliau nurodytą informaciją, susijusią su atitinkamomis prekėmis ir produktais, kuriuos jie ketina pateikti rinkai:
 - (a) veiklos vykdytojų arba prekyautojų, kurie tiekė jiems atitinkamas prekes ir produktus, pavadinimus, registruotuosius prekybinius pavadinimus arba registruotuosius prekių ženklus, pašto adresus, el. pašto adresus ir, jei yra, interneto svetainės adresus;
 - (b) prekyautojų, kuriems jie tiekė atitinkamas prekes ir produktus, pavadinimus, registruotuosius prekybinius pavadinimus arba registruotuosius prekių ženklus, pašto adresus, el. pašto adresus ir, jei yra, interneto svetainės adresus.
3. Prekiautojai, kurie yra MVI, šiame straipsnyje nurodytą informaciją saugo bent penkerius metus ir paprašyti pateikia ją kompetentingoms institucijoms.
4. Prekiautojai, kurie yra MVI, gavę naujos informacijos, įskaitant pagrįstus skundus, kad atitinkama prekė ar produktas, kuriuos jie jau pateikė rinkai, neatitinka šio reglamento reikalavimų, nedelsdami informuoja valstybių narių, kuriose jie pateikė rinkai atitinkamą prekę ar produktą, kompetentingas institucijas.
5. Prekiautojai, kurie nėra MVI, laikomi veiklos vykdytojais ir jiems taikomi šio reglamento 3, 4, 5, 8–12 straipsniuose, 14 straipsnio 9 dalyje, 15 ir 20 straipsniuose nustatytos prievolės ir nuostatos dėl atitinkamų prekių ir produktų, kuriuos jie tiekia Sąjungos rinkai.
6. Prekiautojai teikia visą kompetentingoms institucijoms būtiną pagalbą, kad būtų lengviau atlikti patikras pagal 16 straipsnį, įskaitant patekimą į patalpas ir dokumentų ar įrašų patekimą.

7 straipsnis

Trečiosiose šalyse įsisteigusių veiklos vykdytojų vykdomas pateikimas rinkai

Jeigu atitinkamas prekes ir produktus Sąjungos rinkai pateikia už Sąjungos ribų įsisteigęs fizinis ar juridinis asmuo, pirmas Sąjungoje įsisteigęs fizinis ar juridinis asmuo, kuris perka ar perima tokias atitinkamas prekes ir produktus, laikomas veiklos vykdytoju pagal šį reglamentą.

8 straipsnis

Deramas patikrinimas

1. Prieš pateikdami rinkai atitinkamas prekes ir produktus arba prieš eksportuodami juos, veiklos vykdytojai atlieka deramą visų atitinkamų prekių ir produktų, kuriuos jiems tiekia kiekvienas atskiras tiekėjas, patikrinimą.
2. Pagal šį reglamentą deramas patikrinimas apima:
 - (a) informacijos ir dokumentų, reikalingų 9 straipsnyje nustatytiems reikalavimams įvykdyti, rinkimą;
 - (b) 10 straipsnyje nurodytas rizikos vertinimo priemonės;
 - (c) 10 straipsnyje nurodytas rizikos mažinimo priemonės.

9 straipsnis

Informacijos pateikimo reikalavimai

1. Veiklos vykdytojai renka informaciją, dokumentus ir duomenis, įrodančius, kad atitinkamos prekės ir produktai atitinka 3 straipsnį. Šiuo tikslu veiklos vykdytojas renka, tvarko ir penkerius metus saugo šią įrodymais pagrįstą informaciją apie atitinkamas prekes ar produktus:
 - (a) aprašymą, įskaitant atitinkamų prekių ir produktų prekybinį pavadinimą ir tipą, taip pat, jei taikytina, bendrinį rūšies pavadinimą ir visą jos mokslinį pavadinimą;
 - (b) atitinkamų prekių ir produktų kiekį (išreikštą grynąja mase ir tūriu arba vienetų skaičiumi);
 - (c) gamybos šalies identifikacinius duomenis;
 - (d) geografinės vietovės koordinatės, visų žemės sklypų, kuriuose buvo gaminamos atitinkamos prekės ir produktai, plotumą ir ilgumą, taip pat gamybos datą ar laiko intervalą;
 - (e) visų verslo subjektų ar asmenų, kurie tiekė atitinkamas prekes ar produktus, pavadinimus, el. pašto adresus ir adresus;
 - (f) visų verslo subjektų ar asmenų, kuriems buvo tiekiamos atitinkamos prekės ar produktai, pavadinimus, el. pašto adresus ir adresus;
 - (g) tinkamą ir patikrinamą informaciją, kad atitinkamos prekės ir produktai pagaminti nenaikinant miškų;
 - (h) tinkamą ir patikrinamą informaciją, kad gamyba buvo vykdoma pagal atitinkamus gamybos šalies teisės aktus, įskaitant bet kokią susitarimą, suteikiantį teisę naudoti atitinkamą plotą atitinkamos prekės gamybai.
2. Veiklos vykdytojas, kompetentingoms institucijoms paprašius, pateikia joms pagal šį straipsnį surinktą informaciją, dokumentus ir duomenis.

3. Komisija gali priimti deleguotuosius aktus pagal 33 straipsnį, kad papildytų 1 dalį dėl papildomos svarbios informacijos, kuri turi būti gaunama ir gali būti reikalinga deramo patikrinimo sistemos veiksmingumui užtikrinti.

10 straipsnis

Rizikos vertinimas ir mažinimas

1. Veiklos vykdytojai patikrina ir analizuoja pagal 9 straipsnį surinktą informaciją ir kitus svarbius dokumentus ir jais remdamiesi atlieka rizikos vertinimą, kad nustatytų, ar yra rizika, jog atitinkamos prekės ir produktai, kuriuos ketinama pateikti Sąjungos rinkai arba eksportuoti iš jos, neatitinka šio reglamento reikalavimų. Jei veiklos vykdytojai negali įrodyti, kad reikalavimų nesilaikymo rizika yra nedidelė, jie atitinkamos prekės ar produkto nepateikia Sąjungos rinkai ir jos (jo) neeksportuoja.
2. Atliekant rizikos vertinimą visų pirma atsižvelgiama į šiuos rizikos vertinimo kriterijus:
 - (a) rizikos priskyrimą atitinkamai šaliai ar jos dalims pagal 27 straipsnį;
 - (b) miškų buvimą šalyje ir atitinkamos prekės ar produkto gamybos vietovėje;
 - (c) miškų kirtimo ar alinimo paplitimą atitinkamos prekės ar produkto šalyje, regione ir gamybos vietovėje;
 - (d) 9 straipsnio 1 dalyje nurodytos informacijos šaltinį, patikimumą, pagrįstumą ir sąsajas su kitais turimais dokumentais;
 - (e) susirūpinimą dėl gamybos ir kilmės šalies, pavyzdžiui, korupcijos lygį, dokumentų ir duomenų klastojimo paplitimą, teisėsaugos nepakankamumą, ginkluotą konfliktą ar Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos ar Europos Sąjungos Tarybos taikomas sankcijas;
 - (f) atitinkamos tiekimo grandinės sudėtingumą, ypač sunkumus, susijusius su prekių ir (arba) produktų susiejimu su žemės sklypu, kuriame jie buvo pagaminti;
 - (g) susimaišymo su nežinomos kilmės produktais arba produktais, gaminamais vietovėse, kuriose buvo arba yra naikinami arba alinami miškai, riziką;
 - (h) atitinkamų Komisijos ekspertų grupės posėdžių išvadas, paskelbtas Komisijos ekspertų grupės registre;
 - (i) pagrįstus skundus, pateiktus pagal 29 straipsnį;
 - (j) papildomą informaciją apie šio reglamento nuostatų laikymąsi – tai gali būti informacija, gauta iš sertifikavimo ar kitų trečiųjų šalių patikrintų sistemų, įskaitant savanoriškas sistemas, kurias Komisija pripažįsta pagal Direktyvos

(ES) 2018/2001³⁴ 30 straipsnio 5 dalį, jei ta informacija atitinka 9 straipsnyje nustatytus reikalavimus;

3. Medienos produktai, kuriems taikomas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2173/2005 ir dėl kurių išduota galiojanti FLEGT licencija pagal veiklos licencijavimo schemą, laikomi atitinkančiais šio reglamento 3 straipsnio b punktą.
4. Išskyrus atvejus, kai pagal 1 dalį atlikta analizė leidžia veiklos vykdytojai įsitikinti, kad nėra rizikos, jog atitinkamos prekės ar produktai neatitinka šio reglamento reikalavimų, arba tokia rizika yra nedidelė, veiklos vykdytojas, prieš pateikdamas atitinkamas prekes ir produktus Sąjungos rinkai arba jas eksportuodamas, taiko pakankamas rizikos mažinimo procedūras ir priemones, kad rizikos nebeliktų arba ji taptų nedidelė. Tai gali būti papildomos informacijos, duomenų ar dokumentų reikalavimas, nepriklausomų tyrimų ar auditų atlikimas ar kitos priemonės, susijusios su 9 straipsnyje nustatytais informacijos reikalavimais.
5. Veiklos vykdytojai turi galėti įrodyti, kaip surinkta informacija buvo tikrinama pagal 2 dalyje nustatytus rizikos vertinimo kriterijus, kaip buvo priimtas sprendimas dėl rizikos mažinimo priemonių ir kaip veiklos vykdytojas nustatė rizikos laipsnį.
6. Veiklos vykdytojai įdiegia tinkamą ir proporcingą politiką, kontrolę ir procedūras, kad sumažintų ir veiksmingai valdytų nustatytą atitinkamų prekių ir produktų neatitikties riziką. Tai yra:
 - (a) pavyzdinė rizikos valdymo praktika, ataskaitos, įrašai, vidaus kontrolė ir atitikties valdymas, įskaitant veiklos vykdytojų, kurie nėra MVI, atveju atitikties pareigūno paskyrimą vadovybės lygmeniu;
 - (b) nepriklausoma audito funkcija, skirta patikrinti visų veiklos vykdytojų, kurie nėra MVI, vidaus politiką, kontrolę ir procedūras, nurodytas a punkte.
7. Rizikos vertinimai dokumentuojami, peržiūrimi bent kartą per metus ir, kompetentingoms institucijoms paprašius, pateikiami joms.
8. Komisija gali priimti deleguotuosius aktus pagal 33 straipsnį, kad papildytų 2, 4 ir 6 dalis dėl papildomos informacijos, kuri turi būti gaunama, ir rizikos vertinimo kriterijų bei rizikos mažinimo priemonių, kuriomis gali prireikti papildyti jau nurodytąsias šiame straipsnyje, siekiant užtikrinti deramo patikrinimo sistemos veiksmingumą.

11 straipsnis

Deramo patikrinimo sistemų priežiūra ir įrašų tvarkymas

1. Kad galėtų atlikti deramą patikrinimą pagal 8 straipsnį, veiklos vykdytojai sukuria ir nuolat atnauja deramo patikrinimo sistemą, kuria užtikrina, kad jie galėtų garantuoti 3 straipsnio a ir b punktuose nustatytų reikalavimų laikymąsi. Deramo patikrinimo sistema peržiūrima ne rečiau kaip kartą per metus ir prireikus pritaikoma prie naujų pokyčių, galinčių turėti įtakos deramam patikrinimui, sistemoje į juos

³⁴ 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/2001 dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją, OL L 328, 2018 12 21, p. 82–209.

atsižvelgiant. Veiklos vykdytojai deramo patikrinimo sistemos (-ų) atnaujinimų įrašus saugo penkerius metus.

2. Jei kituose ES teisės aktuose, kuriuose nustatomi vertės grandinės tvarumo deramo patikrinimo reikalavimai, nenustatyta kitaip, veiklos vykdytojai, kurie nėra MVI, kasmet viešai kiek įmanoma plačiau, taip pat ir internete, praneša apie savo deramo patikrinimo sistemą, įskaitant veiksmus, kurių jie ėmėsi, kad įgyvendintų 8 straipsnyje jiems nustatytas prievolės. Veiklos vykdytojai, kuriems taikomi ir kiti ES teisės aktai, kuriais nustatyti reikalavimai dėl deramo vertės grandinės patikrinimo, gali vykdyti savo ataskaitų teikimo prievolės pagal šią dalį įtraukdami reikalaujamą informaciją į ataskaitas, teikiamas pagal tas kitas ES teisinės priemones.
3. Visus dokumentus, susijusius su deramu patikrinimu, kaip antai visus atitinkamus įrašus, priemones ir procedūras pagal 8 straipsnį, veiklos vykdytojai saugo ne trumpiau kaip penkerius metus. Šią turimą informaciją kompetentingai institucijai jie pateikia pastarosios prašymu.

12 straipsnis

Supaprastintas deramas patikrinimas

1. Ūkio subjektai, pateikdami atitinkamas prekes ar produktus Sąjungos rinkai arba eksportuodami iš jos, neprivalo vykdyti prievolių pagal 10 straipsnį, jei jie gali užsitikrinti, kad visos atitinkamos prekės ir produktai buvo pagaminti šalyse ar jų dalyse, kuriose pagal 27 straipsnį nustatyta maža rizika.
2. Tačiau, jei veiklos vykdytojas gauna informacijos arba yra informuojamas apie bet kokią informaciją, kuri rodo riziką, kad atitinkamos prekės ir produktai gali neatitikti šio reglamento reikalavimų, turi būti įvykdytos visos 9 ir 10 straipsnių prievolės.

3 skyrius

Valstybių narių ir jų kompetentingų institucijų pareigos

13 straipsnis

Kompetentinga institucija

1. Valstybės narės paskiria vieną ar kelias kompetentingas institucijas, atsakingas už pareigų, kylančių iš šio reglamento, vykdymą.
2. Per [tris mėnesius nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos] valstybės narės praneša Komisijai pagal 1 dalį paskirtų kompetentingų institucijų pavadinimus, adresus ir kontaktinių asmenų duomenis. Valstybės narės nedelsdama praneša Komisijai apie bet kokius šios informacijos pakeitimus.

3. Komisija savo interneto svetainėje paskelbia kompetentingų institucijų sąrašą. Šį sąrašą Komisija reguliariai atnaujina remdamasi atitinkamais iš valstybių narių gautais atnaujinimais.
4. Valstybės narės užtikrina, kad kompetentingos institucijos turėtų pakankamai įgaliojimų ir išteklių šio reglamento 3 skyriuje nustatytoms pareigoms vykdyti.
5. Nedarydamos poveikio veiklos vykdytojų prievolei vykdyti deramą patikrinimą pagal 8 straipsnį, valstybės narės gali teikti techninę ir kitą pagalbą bei konsultacijas veiklos vykdytojams, atsižvelgdamos į MVI padėtį, kad padėtų jiems laikytis šio reglamento reikalavimų.
6. Valstybės narės gali palengvinti atitinkamos informacijos mainus ir platinimą, ypač siekdamos padėti veiklos vykdytojams įvertinti riziką, kaip nustatyta 9 straipsnyje, taip pat informacijos apie geriausią šio reglamento įgyvendinimo praktiką.
7. Pagalba teikiama taip, kad nedarytų poveikio už šio reglamento vykdymo užtikrinimą atsakingų kompetentingų institucijų nepriklausomumui, teisinėms pareigoms ir užduotims.

14 straipsnis

Pareiga atlikti patikras

1. Kompetentingos institucijos atlieka patikras siekdamos nustatyti, ar veiklos vykdytojai ir prekybininkai laikosi savo prievolių pagal šį reglamentą ir ar atitinkamos prekės ir produktai, pateikti arba tiekiami Sąjungos rinkai arba iš jos eksportuojami, atitinka šio reglamento reikalavimus.
2. 1 dalyje nurodytos patikros atliekamos pagal 15 ir 16 straipsnius.
3. 1 dalyje nurodytoms patikroms atlikti kompetentingos institucijos, remdamosi rizika grindžiamu požiūriu, sudaro planą. Plane turi būti nustatyti bent rizikos kriterijai, pagal kuriuos būtų galima atlikti 4 dalyje numatytą rizikos analizę ir taip pagrįsti sprendimus dėl patikrų. Nustatydamos ir peržiūrėdamos rizikos kriterijus, kompetentingos institucijos visų pirma atsižvelgia į rizikos priskyrimą šalims ar jų dalims pagal 27 straipsnį, veiklos vykdytojo ar prekiautojo atitiktį šio reglamentui reikalavimams praeityje ir visą kitą svarbią informaciją. Remdamosi patikrų rezultatais ir planų įgyvendinimo patirtimi, kompetentingos institucijos reguliariai peržiūri šiuos planus ir rizikos kriterijus, siekdamos didinti jų veiksmingumą. Peržiūrėdamos planus kompetentingos institucijos nustato mažesnę patikrų dažnumą tiems veiklos vykdytojams ir prekybininkams, kurie nuolat atitinka visus šiame reglamente nustatytus reikalavimus.
4. Siekdamos įgyvendinti pagal 3 dalį sudarytus rizika grindžiamus patikrų planus, kompetentingos institucijos atlieka informacijos, pateiktos deramo patikrinimo pareiškimuose, joms teikiamuose pagal 4 straipsnio 2 dalį, rizikos analizę. Rizikos analizei atlikti naudojami pagal 3 dalį sudarytuose planuose nustatyti rizikos kriterijai ir ji atliekama naudojant elektroninius duomenų apdorojimo metodus, integruotus į 31 straipsnyje nurodytą informacinę sistemą.

5. Remdamosi pagal 4 dalį atlikta rizikos analize ir kita susijusia informacija, kompetentingos institucijos nustato veiklos vykdytojus ir prekytojus, kuriuos reikia patikrinti pagal 15 ir 16 straipsnius.
6. Remdamosi pagal 4 dalį atlikta rizikos analize, kompetentingos institucijos taip pat nustato atitinkamas prekes ir produktus, dėl kurių reikia nedelsiant imtis veiksmų, nes kyla tokia didelė rizika, kad bus nesilaikoma šio reglamento nuostatų, jog jas reikia patikrinti dar prieš pateikiant arba tiekiant Sąjungos rinkai arba eksportuojant. Taip nustatytos prekės ar produktai pažymimi pagal 31 straipsnį sukurtose informacinėse sistemoje ir dėl to kompetentingos institucijos nedelsdamos imasi laikinųjų priemonių pagal 21 straipsnį, kad sustabdytų atitinkamų prekių ir produktų pateikimą arba tiekimą Sąjungos rinkai, arba – jei atitinkamos prekės ar produktai įvežami į Sąjungos rinką arba iš jos išvežami po to, kai jau yra sukurta 26 straipsnio 1 dalyje nurodyta elektroninė sąsaja – muitinė gauna prašymą sustabdyti jų išleidimą į laisvą apyvartą arba eksportą pagal 24 straipsnio 6 dalį.
7. 6 dalyje nurodyti sustabdymai galioja 3 darbo dienas, nebent kompetentingos institucijos, remdamosi per tą laikotarpį atliktų patikrų rezultatais, nusprendžia, kad joms reikia daugiau laiko nustatyti, ar atitinkamos prekės ir produktai atitinka šio reglamento reikalavimus. Tokiu atveju kompetentingos institucijos pratęsia sustabdymo laikotarpį taikydamos papildomas laikinas priemones pagal 21 straipsnį, arba, jei atitinkamos prekės ar produktai įvežami į Sąjungos rinką arba iš jos išvežami, pranešdamos muitinei apie būtinybę palikti galioti sustabdymą pagal 24 straipsnio 6 dalį.
8. Siekdamas, kad šio reglamento vykdymas būtų užtikrinamas veiksmingiau, kompetentingos institucijos keičiasi informacija apie 3 dalyje nurodytus rizikos kriterijus ir koordinuoja jų rengimą bei taikymą su kitų valstybių narių kompetentingomis institucijomis ir Komisija.
9. Kiekviena valstybė narė užtikrina, kad jų kompetentingos institucijos kasmet patikrintų ne mažiau kaip 5 proc. veiklos vykdytojų, kurie Sąjungos rinkai pateikia, jai tiekia arba iš jos eksportuoja kiekvieną iš atitinkamų jų rinkoje esančių prekių, ir 5 proc. kiekvienos iš atitinkamų rinkai pateikiamų ar tiekiamų arba iš jos eksportuojamų prekių kiekio.
10. Atitinkamas prekes ir produktus, pagamintus šalyje ar jos dalyse, kurios pagal 27 straipsnį įtrauktos į didelės rizikos šalių sąrašą, arba jei kyla pavojus, kad atitinkamos prekės ar produktai, pagaminti tokiose šalyse ar jų dalyse, pateks į atitinkamą tiekimo grandinę, kompetentingos institucijos tikrina griežčiau, kaip nustatyta 20 straipsnyje.
11. Nedarydamos poveikio 5 ir 6 dalyse numatytoms patikroms, kompetentingos institucijos atlieka 1 dalyje nurodytas patikras, kai jos turi įrodymų arba kitos svarbios informacijos, įskaitant trečiųjų šalių pagal 29 straipsnį pateiktus pagrįstus skundus, dėl galimo šio reglamento nesilaikymo.
12. Patikros atliekamos be išankstinio veiklos vykdytojo ar prekytojo įspėjimo, išskyrus atvejus, kai veiklos vykdytojui arba prekytojui būtina apie tai iš anksto pranešti, kad būtų užtikrintas patikros veiksmingumas.

13. Kompetentingos institucijos saugo patikrų įrašus, visų pirma nurodydamos jų pobūdį ir rezultatus, taip pat priemones, kurių buvo imtasi reikalavimų nesilaikymo atveju. Visų patikrų įrašai saugomi bent penkerius metus.

15 straipsnis

Veiklos vykdytojų patikros

1. Veiklos vykdytojų patikros apima:
- (a) deramo patikrinimo sistemos, įskaitant rizikos įvertinimo ir rizikos mažinimo procedūras, tikrinimą;
 - (b) dokumentų ir įrašų, iš kurių galima spręsti, ar deramo patikrinimo sistema veikia tinkamai, tikrinimą;
 - (c) dokumentų ir įrašų, įrodančių, kad konkretus produktas ar prekė, kuriuos operatorius pateikė, ketina pateikti Sąjungos rinkai arba eksportuoti iš jos, atitinka šio reglamento reikalavimus, tikrinimą;
 - (d) deramo patikrinimo pareiškimų tikrinimą,
taip pat prireikus
 - (e) atitinkamų prekių ir produktų tikrinimą vietoje, siekiant įsitikinti, ar jie atitinka dokumentus, pagal kuriuos atliktas deramas patikrinimas;
 - (f) bet kokias technines ir mokslines priemones, tinkamas nustatyti tikslią atitinkamos prekės ar produkto pagaminimo vietą, įskaitant izotopinius tyrimus;
 - (g) bet kokias technines ir mokslines priemones, tinkamas nustatyti, ar atitinkama prekė ar produktas pagamintas nenaikinant miškų, įskaitant Žemės stebėjimo duomenis, pvz., pagal programą „Copernicus“, ir priemones, ir
 - (h) patikras vietoje, įskaitant vietos auditą, prireikus ir trečiosiose šalyse, bendradarbiaujant su trečiųjų šalių administracinėmis institucijomis.

16 straipsnis

Prekiautojų patikros

1. Prekiautojų patikros apima:
- (a) dokumentų ir įrašų, įrodančių, kad laikomasi 6 straipsnio 2 dalies, tikrinimą;
 - (b) jeigu reikia, patikras vietoje, įskaitant auditą vietoje.

17 straipsnis

Kompetentingų institucijų išlaidų susigrąžinimas

1. Valstybės narės gali leisti savo kompetentingoms institucijoms iš atitinkamų veiklos vykdytojų ar prekyautojų susigražinti visas savo veiklos sąnaudas, susijusias su neatitikties atvejais.
2. 1 dalyje nurodytos sąnaudos gali apimti tyrimų sąnaudas, saugojimo sąnaudas ir veiklos, susijusios su gaminiais, kurie, kaip nustatyta, neatitinka reikalavimų ir dėl jų reikia imtis taisomųjų veiksmų prieš juos išleidžiant į laisvą apyvartą, pateikiant rinkai arba eksportuojant iš Sąjungos rinkos, sąnaudas.

18 straipsnis

Bendradarbiavimas ir keitimasis informacija

1. Kompetentingos institucijos bendradarbiauja tarpusavyje, su kitų valstybių narių valdžios institucijomis, su Komisija ir, jei reikia, su trečiųjų šalių administracinėmis institucijomis, siekdamos užtikrinti šio reglamento laikymąsi.
2. Dėl šio reglamento taikymo ir vykdymo užtikrinimo kompetentingos institucijos sudaro administracinius susitarimus su Komisija dėl informacijos perdavimo ir tyrimų atlikimo.
3. Kompetentingos institucijos keičiasi šio reglamento vykdymui užtikrinti būtina informacija. Tai apima galimybės sudarymą kitų valstybių narių kompetentingoms institucijoms susipažinti su veiklos vykdytojų ir prekyautojų duomenimis ir jais keistis siekiant, kad būtų lengviau užtikrinti šio reglamento vykdymą.
4. Kompetentingos institucijos, nustačiusios šio reglamento pažeidimą ir rimtų trūkumų, galinčių turėti įtakos daugiau nei vienai valstybei narei, nedelsdamos įspėja kitų valstybių narių kompetentingas institucijas ir Komisiją. Kompetentingos institucijos kitų valstybių narių kompetentingas institucijas informuoja visų pirma tada, kai rinkoje aptinka šio reglamento reikalavimų neatitinkančią atitinkamą prekę ar produktą, kad tokia prekė ar produktas galėtų būti pašalintas ar atšauktas iš pardavimo visose valstybėse narėse.
5. Kompetentingos institucijos prašymu valstybės narės pateikia jai būtiną informaciją, kad būtų užtikrinta atitiktis šio reglamento nuostatoms.

19 straipsnis

Ataskaitų teikimas

1. Valstybės narės ne vėliau kaip kiekvienų metų balandžio 30 d. pateikia visuomenei ir Komisijai informaciją apie šio reglamento taikymą ankstesniais kalendoriniais metais. Ši informacija apima jų patikrų planus, veiklos vykdytojų ir prekybininkų patikrų skaičių ir rezultatus, įskaitant šių patikrų turinį, patikrintų atitinkamų prekių ir produktų kiekį, palyginti su bendru rinkai pateiktų atitinkamų prekių ir produktų kiekiu, atitinkamų prekių ir produktų kilmės šalis ir gamybos šalis, taip pat priemonės, kurių imtasi reikalavimų nesilaikymo atveju, ir susigražintų kontrolės priemonių išlaidas.
2. Komisijos tarnybos kasmet viešai skelbia Sąjungos masto šio reglamento taikymo apžvalgą, pagrįstą valstybių narių pagal 1 dalį pateiktais duomenimis.

20 straipsnis

Griežtesnis tikrinimas

Jei atitinkamos prekės ar produktai buvo pagaminti šalyje ar jos dalyje, kuri pagal 27 straipsnį įtraukta į didelės rizikos šalių sąrašą, arba yra rizika, kad atitinkamos prekės ar produktai, pagaminti tokiose šalyse ar jų dalyse, pateks į atitinkamą tiekimo grandinę, kiekviena valstybė narė užtikrina, kad jos kompetentingos institucijos kasmet patikrintų ne mažiau kaip 15 proc. veiklos vykdytojų, kurie iš didelės rizikos šalių ar jų dalių Sąjungos rinkai pateikia, jai tiekia arba iš jos eksportuoja kiekvieną iš atitinkamų jų rinkoje esančių prekių, ir 15 proc. kiekvienos iš atitinkamų prekių, pateikiamų ar tiekiamų rinkai iš didelės rizikos šalių ar jų dalių, arba eksportuojamų iš rinkos, kiekio.

21 straipsnis

Laikinosios priemonės

Jei, atlikus 15 ir 16 straipsniuose nurodytas patikras, nustatyta galimų rimtų trūkumų arba nustatyta rizika pagal 14 straipsnio 6 dalį, kompetentingos institucijos gali nedelsdamos imtis laikinųjų priemonių, įskaitant atitinkamų prekių ir produktų konfiskavimą arba jų pateikimo arba tiekimo Sąjungos rinkai ir eksporto iš jos sustabdymą.

22 straipsnis

Rinkos priežiūros priemonės

1. Nepažeidžiant 23 straipsnio, kai kompetentingos institucijos nustato, kad veiklos vykdytojas ar prekyautojas neįvykdė savo prievolių pagal šį reglamentą arba kad atitinkama prekė ar produktas neatitinka šio reglamento reikalavimų, jos nedelsdamos pareikalauja, kad atitinkamas veiklos vykdytojas ar prekyautojas imtųsi tinkamų ir proporcingų taisomųjų veiksmų neatitiktčiai pašalinti.
2. Taikant 1 dalį, taisomuosius veiksmus, kurių turi imtis veiklos vykdytojas arba prekyautojas, sudaro bent vienas arba daugiau iš šių elementų:
 - (a) visų formalumų, visų pirma šio reglamento 2 skyriaus reikalavimų, neatitikties pašalinimas;
 - (b) kelio atitinkamos prekės ar produkto pateikimui ar tiekimui Sąjungos rinkai arba eksportui iš jos užkirtimas;
 - (c) atitinkamos prekės ar produkto neatidėliotinas pašalinimas ar atšaukimas;
 - (d) atitinkamos prekės ar produkto sunaikinimas arba jos (jo) paaukojimas labdaros ar viešojo intereso tikslais.
3. Jei veiklos vykdytojas arba prekyautojas nesiima 2 dalyje nurodytų taisomųjų veiksmų arba jei 1 dalyje nurodyta neatitiktis išlieka, kompetentingos institucijos užtikrina, kad produktas būtų pašalintas arba atšauktas, arba jo tiekimas Sąjungos rinkai arba eksportas iš jos būtų uždraustas arba apribotas.

23 straipsnis

Sankcijos

1. Valstybės narės nustato sankcijų, taikomų veiklos vykdytojams ir prekyautojams už šio reglamento nuostatų pažeidimus, taisykles ir imasi visų būtinų priemonių užtikrinti, kad šios sankcijos būtų taikomos. Valstybės narės informuoja Komisiją apie tokias nuostatas ir nedelsdamos ją informuoja apie visus vėlesnius joms poveikio turinčius pakeitimus.
2. Numatytos sankcijos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasomos. Sankcijos turi apimti bent:
 - (a) baudas, proporcingas aplinkai padarytai žalai ir atitinkamų prekių ar produktų vertei, tokių baudų dydį skaičiuojant taip, kad būtų užtikrinta, jog atsakingi asmenys veiksmingai netektų įvykdžius šiuos pažeidimus gautos ekonominės naudos, ir laipsniškai didinant tokių baudų dydį už pakartotinius pažeidimus; didžiausia tokių baudų suma turi būti ne mažesnė kaip 4 proc. veiklos vykdytojo ar prekybininko metinės apyvartos atitinkamoje valstybėje narėje ar atitinkamose valstybėse narėse;
 - (b) atitinkamų prekių ir produktų konfiskavimą iš veiklos vykdytojo ir (arba) prekyautojo;
 - (c) pajamų, kurias veiklos vykdytojas ir (arba) prekyautojas gavo iš sandorio, susijusio su atitinkamomis prekėmis ir produktais, konfiskavimą;
 - (d) laikiną pašalinimą iš viešųjų pirkimų procesų.

4 skyrius

Atitinkamų prekių ir produktų įvežimo į Sąjungos rinką arba išvežimo iš jos procedūros

24 straipsnis

Kontrolė

1. Atitinkamoms prekėms ir produktams, kuriems taikoma muitinės procedūra „išleidimas į laisvą apyvartą“ arba „eksportas“, taikoma šiame skyriuje nustatyta kontrolė ir priemonės. Šio skyriaus nuostatos taikomos nedarant poveikio jokioms kitoms šio reglamento nuostatomis ir kitiems Sąjungos teisės aktams, reglamentuojantiems prekių išleidimą į laisvą apyvartą arba eksportą, visų pirma Sąjungos muitinės kodeksui ir jo 46, 47, 134 ir 267 straipsniams. Tačiau Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2019/1020³⁵ VII skyrius netaikomas

³⁵ 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/1020 dėl rinkos priežiūros ir gaminių atitikties, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2004/42/EB ir reglamentai (EB) Nr. 765/2008 ir (ES) Nr. 305/2011.

atitinkamų prekių ir produktų, įvežamų į Sąjungos rinką, kontrolei, susijusiai su šio reglamento taikymu ir vykdymo užtikrinimu.

2. Kompetentingos institucijos yra atsakingos už bendrą šio reglamento vykdymo užtikrinimą, susijusį su į Sąjungos rinką įvežama arba iš jos išvežama atitinkama preke ir produktu. Visų pirma, kompetentingoms institucijoms tenka atsakomybė, atliekant patikras pagal 14 straipsnio 1 dalį, nustatyti, ar tokia atitinkama prekė ar produktas atitinka šio reglamento reikalavimus. Kompetentingos institucijos šias pareigas atlieka vadovaudamosi atitinkamomis šio reglamento 3 skyriaus nuostatomis.
3. Muitinė kontroliuoja, ar į Sąjungos rinką įvežamos arba iš jos išvežamos atitinkamos prekės ir produktai deklaruojami teisingai. Tokia kontrolė visų pirma grindžiama rizikos analize, kuria siekiama nustatyti bei įvertinti riziką ir parengti būtiną atsakomąsias priemones, ir atliekama pagal bendrą rizikos valdymo sistemą Sąjungos lygmeniu.
4. Muitinei teikiant muitinės deklaraciją dėl atitinkamos prekės ar produkto išleidimo į laisvą apyvartą ar eksporto, nurodomas tos atitinkamos į Sąjungą įvežamos arba iš jos išvežamos prekės ar produkto deramo patikrinimo pareiškimo nuorodos numeris, suteiktas 31 straipsnyje nurodytoje informacinėje sistemoje, išskyrus atvejus, kai deramo patikrinimo pareiškimas pateikiamas pagal 26 straipsnio 2 dalį.
5. Gavusios muitinės deklaraciją dėl į Sąjungos rinką įvežamos arba iš jos išvežamos atitinkamos prekės ar produkto išleidimo į laisvą apyvartą ar eksporto, muitinė patikrina deramo patikrinimo pareiškimo statusą naudodamasi 26 straipsnio 1 dalyje nurodyta elektronine sąsaja. Apie bet koki statuso pokytį 31 straipsnyje nurodytoje informacinėje sistemoje, įvykusį iki tos atitinkamos prekės ar produkto išleidimo į laisvą apyvartą ar eksporto, automatiškai pranešama tą atitinkamą prekę ar produktą prižiūrinčiai muitinei.
6. Jei po rizikos analizės pagal 14 straipsnio 4 dalį atlikimo atitinkamo deramo patikrinimo pareiškimo statusas informacinėje sistemoje, sukurtoje pagal 31 straipsnį, nurodo, kad atitinkamą prekę ar produktą prieš pateikimą ar tiekimą ES rinkai arba eksportą reikia patikrinti, muitinė sustabdo tos atitinkamos prekės ar produkto išleidimą į laisvą apyvartą arba eksportą.
7. Jei visi kiti Sąjungos ar nacionalinės teisės reikalavimai ir formalumai, susiję su išleidimu į laisvą apyvartą ar eksportu, yra įvykdyti, muitinė leidžia atitinkamą prekę ar produktą išleisti į laisvą apyvartą arba eksportuoti bet kuriuo iš šių atvejų:
 - (a) atlikusios rizikos analizę pagal 14 straipsnio 4 dalį, kompetentingos institucijos pagal 31 straipsnį sukurtoje informacinėje sistemoje nenurodė, kad atitinkamos prekės ar produkto išleidimą į laisvą apyvartą arba eksportą reikia sustabdyti pagal 6 dalį;
 - (b) jei išleidimas į laisvą apyvartą arba eksportas sustabdytas pagal 6 dalį, kompetentingos institucijos per 3 darbo dienas, kaip nurodyta 14 straipsnio 7 dalyje, nepareikalavo, kad tos atitinkamos prekės ar produkto išleidimo į laisvą apyvartą arba eksporto sustabdymas būtų paliktas galioti;

- (c) jei kompetentingos institucijos per informacinę sistemą, sukurtą pagal 31 straipsnį, pranešė muitinei, kad atitinkamų prekių ir produktų išleidimo į laisvą apyvartą arba eksporto sustabdymas gali būti panaikintas.

Išleidimas į laisvą apyvartą ar eksportas nelaikomas įrodymu, kad laikomasi Sąjungos teisės, visų pirma šio reglamento, nuostatų.

8. Jei kompetentingos institucijos padaro išvadą, kad atitinkama prekė arba produktas, įvežamas į Sąjungos rinką arba iš jos išvežamas, neatitinka šio reglamento reikalavimų, jos apie tai praneša muitinei per informacinę sistemą, sukurtą pagal 31 straipsnį. Kompetentingos institucijos informacinėje sistemoje taip pat gali nurodyti prieštaraujančios, kad atitinkamai prekei ar produktui būtų taikomos kitos konkrečios muitinės procedūros.

Gavusi pranešimą apie tokį statusą, muitinė tos atitinkamos prekės ar produkto neišleidžia į laisvą apyvartą arba neleidžia eksportuoti. Ji taip pat į muitinės duomenų tvarkymo sistemą ir, jei įmanoma, į prie atitinkamos prekės ar produkto pridedamą komercinę sąskaitą faktūrą ir į visus kitus susijusius pridedamus dokumentus įtraukia šį pranešimą: „Reikalavimų neatitinkanti prekė ar produktas: išleisti į laisvą apyvartą / eksportuoti neleidžiama, Reglamentas (ES) 2021/ XXXX.“; *[OP: prašome įrašyti šio reglamento nuorodą]*

Jei atitinkama prekė arba produktas vėliau deklaruojamas kitoms muitinės procedūroms ir jei kompetentingos institucijos tokiam prekių pateikimui neprieštaruoja, veiklos vykdytojas įtraukia pranešimą į muitinės deklaraciją ir jis užregistruojamas tokiomis pačiomis sąlygomis muitinės duomenų tvarkymo sistemoje ir, jei įmanoma, lydimuosiuose dokumentuose, naudojamuose atliekant visas tokias procedūras.

9. Pranešimai ir prašymai pagal šio straipsnio 5–8 dalis teikiami naudojant 26 straipsnio 1 dalyje nurodytą elektroninę sąsają. 5–8 dalys taikomos po to, kai įdiegiama 26 straipsnio 1 dalyje nurodyta elektroninė sąsaja.
10. Reikalavimų neatitinkančią atitinkamą prekę arba produktą muitinė gali sunaikinti kompetentingų institucijų prašymu arba jei mano, kad tai būtina ir proporcinga. Tokios priemonės išlaidas padengia fizinis arba juridinis asmuo, kuris yra atitinkamos prekės ar produkto turėtojas. Atitinkamai taikomi Reglamento (ES) Nr. 952/2013 197 ir 198 straipsniai. Reikalavimų neatitinkančios atitinkamos prekės ir produktai taip pat gali būti kompetentingų institucijų prašymu konfiskuoti ir muitinės perduoti kompetentingoms institucijoms.

25 straipsnis

Keitimasis informacija ir institucijų bendradarbiavimas

1. Kad atitinkamoms prekėms ir produktams, įvežamiems į Sąjungos rinką arba iš jos išvežamiems, būtų galima taikyti 14 straipsnio 3 dalyje nurodytą riziką pagrįstą požiūrį ir užtikrinti, kad patikros būtų veiksmingos ir atliekamos laikantis šio reglamento reikalavimų, Komisija, kompetentingos institucijos ir muitinė glaudžiai bendradarbiauja ir keičiasi informacija.

2. Muitinė ir kompetentingos institucijos bendradarbiauja pagal Reglamento (ES) Nr. 952/2013 47 straipsnio 2 dalį ir keičiasi, be kita ko, elektroninėmis priemonėmis, informacija, būtina jų funkcijoms pagal šį reglamentą vykdyti.
3. Su rizika susijusia informacija keičiasi:
 - (a) muitinės pagal Reglamento (ES) Nr. 952/2013 46 straipsnio 5 dalį; ir
 - (b) muitinė ir Komisija pagal Reglamento (ES) Nr. 952/2013 16 straipsnio 1 dalį.
4. Jeigu pirmajame įvežimo punkte muitinė turi pagrindo manyti, kad atitinkamos prekės ir produktai, kuriems taikomas šis reglamentas ir kurie yra laikinai saugomi arba kuriems taikoma kita nei išleidimo į laisvą apyvartą muitinės procedūra, neatitinka šio reglamento reikalavimų, ji perduoda visą susijusią informaciją kompetentingai paskirties šalies muitinei.

26 straipsnis

Elektroninės sąsajos

1. Komisija sukuria elektroninę sąsają, pagrįstą ES muitinės vieno langelio aplinka, kad tarp nacionalinių muitinės sistemų ir informacinės sistemos, nurodytos 31 straipsnyje, būtų galima keistis duomenimis, visų pirma 24 straipsnio 5–8 dalyse nurodytais pranešimais ir prašymais. Ši elektroninė sąsaja turi būti įdiegta ne vėliau kaip per ketverius metus nuo 3 dalyje nurodyto atitinkamo įgyvendinimo akto priėmimo dienos.
2. Komisija gali sukurti elektroninę sąsają, pagrįstą ES muitinės vieno langelio aplinka, kad:
 - (a) prekiautojai ir veiklos vykdytojai galėtų su atitinkama preke ar produktu susijusį deramo patikrinimo pareiškimą pateikti per nacionalinę vieno langelio aplinką, nurodytą **reglamento 8 straipsnyje** [*Leidinių biurui: po pasiūlymo priėmimo patikrinkite nuorodos numerį ir straipsnio numerį*], ir gauti grįžtamąją informaciją apie jį iš kompetentingų institucijų ir kad
 - (b) tas deramo patikrinimo pareiškimas galėtų būti perduotas į šio reglamento 31 straipsnyje nurodytą informacinę sistemą.
3. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriuose nustatoma 1 ir 2 dalių įgyvendinimo tvarka, visų pirma, apibrėžiami duomenys, įskaitant jų formatą, kurie turi būti perduodami pagal 1 ir 2 dalis. Įgyvendinimo aktuose taip pat gali būti nustatyta, kad tam tikri konkretūs deramo patikrinimo pareiškimo duomenys, reikalingi muitinės veiklai, įskaitant priežiūrą ir kovą su sukčiavimu, turi būti perduodami ES ir nacionalinėms muitinės sistemoms ir jose registruojami. Tie įgyvendinimo aktai priimami 34 straipsnio 2 dalyje nurodyta nagrinėjimo tvarka.

5 skyrius

Šalių lyginamosios analizės sistema ir bendradarbiavimas su trečiosiomis šalimis

27 straipsnis

Šalių vertinimai

1. Šiuo reglamentu nustatoma trijų pakopų šalių ar jų dalių vertinimo sistema. Jei pagal šį straipsnį nenustatyta, kad šalyje yra maža arba didelė rizika, laikoma, kad joje yra standartinė rizika. Komisija gali nustatyti šalis arba jų dalis, kuriose yra maža arba didelė rizika, kad atitinkamos prekės arba produktai bus pagaminti ne pagal 3 straipsnio a punkto reikalavimą. Šalių ar jų dalių, kuriose yra maža arba didelė rizika, sąrašas skelbiamas įgyvendinimo aktu (-ais), kuris (-ie) turi būti priimtas (-i) pagal 34 straipsnio 2 dalyje nurodytą nagrinėjimo procedūrą. Gavus naujų įrodymų, tas sąrašas prireikus atnaujinamas.
2. Nustatant mažos ir didelės rizikos šalis ar jų dalis pagal 1 dalį atsižvelgiama į atitinkamos šalies pateiktą informaciją ir remiamasi šiais vertinimo kriterijais:
 - (a) miškų naikinimo ir miškų alinimo mastas,
 - (b) žemės ūkio paskirties žemės, skirtos atitinkamoms prekėms, plėtros mastas,
 - (c) atitinkamų prekių ir produktų gamybos tendencijos,
 - (d) ar nacionaliniu lygmeniu nustatyti įpareigojantys veiksmai (NDC) pagal Jungtinių Tautų bendrąją klimato kaitos konvenciją apima dėl žemės ūkio bei miškų ūkio veiklos ir žemės naudojimo išmetamą bei absorbuojamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) kiekį, taip užtikrinant, kad skaičiuojamos šalies įsipareigojimą sumažinti arba apriboti ŠESD išmetimą, kaip nurodyta NDC, būtų įskaičiuojamos naikinant ir alinant miškus išmetamos ŠESD;
 - (e) atitinkamos šalies ir Sąjungos sudaryti susitarimai ir kitos priemonės, kuriomis sprendžiama miškų naikinimo ar miškų alinimo problema ir padedama užtikrinti atitinkamų prekių ir produktų atitikimą šio reglamento reikalavimams ir juos veiksmingai įgyvendinti;
 - (f) ar atitinkama šalis turi nacionalinius ar subnacionalinius įstatymus, įskaitant pagal Paryžiaus susitarimo 5 straipsnį, ir imasi veiksmingų vykdymo užtikrinimo priemonių, kad būtų išvengta veiklos, lemiančios miškų naikinimą ir alinimą, ir už ją būtų baudžiama, o ypač ar taikomos pakankamai griežtos sankcijos, dėl kurių pažeidėjai netenka visos dėl miškų naikinimo ar alinimo gautos naudos.
3. Jei Komisija ketina pakeisti esamas rizikos kategorijas, ji apie tai praneša atitinkamoms šalims ir paragina jas pateikti visą informaciją, kuri šiuo atžvilgiu galėtų būti naudinga. Komisija suteikia šalims pakankamai laiko pateikti atsakymą, į

kuri gali būti įtraukiama informacija apie priemones, kurių šalis ėmėsi padėčiai ištaisyti, jei tos šalies ar jos dalių statusas galėtų būtų pakeistas į aukštesnės rizikos kategoriją.

Komisija į pranešimą įtraukia šią informaciją:

- (a) priežastį arba priežastis, dėl kurių ketinama pakeisti šalies ar jos dalių rizikos statusą;
 - (b) kvietimą pateikti raštišką atsakymą Komisijai dėl jos ketinimo pakeisti šalies ar jos dalių rizikos statusą;
 - (c) pasekmes, kurias jai sukels didelės arba mažos rizikos šalies statuso suteikimas.
4. Komisija nedelsdama informuoja kompetentingas institucijas apie šalies įtraukimą į 1 dalyje nurodytą sąrašą arba išbraukimą iš jo.

28 straipsnis

Bendradarbiavimas su trečiosiomis šalimis

1. Komisija užmezga ryšius su šalimis gamintojomis, su kuriomis susijęs šis reglamentas, siekdama plėtoti partnerystę ir bendradarbiavimą, kad bendromis jėgomis būtų sprendžiamos miškų naikinimo ir alinimo problemos. Tokios partnerystės ir bendradarbiavimo mechanizmai bus orientuoti į tokius klausimus kaip miškų išsaugojimas, atkūrimas ir tvarus naudojimas, miškų naikinimas, miškų alinimas ir perėjimas prie tvarios prekių gamybos, vartojimas, perdirbimas ir prekybos metodai. Partnerystės ir bendradarbiavimo mechanizmai gali apimti struktūrinį dialogą, paramos programas ir veiksmus, administracinius susitarimus ir esamų susitarimų nuostatas arba susitarimus, padedančius šalims gamintojoms pereiti prie žemės ūkio gamybos, palengvinančios prekių ir produktų atitiktį šio reglamento reikalavimams. Į tokius susitarimus ir veiksmingą jų įgyvendinimą bus atsižvelgiama atliekant lyginamąją analizę pagal šio reglamento 27 straipsnį.
2. Partnerystės ir bendradarbiavimo veikloje turėtų galėti visapusiškai dalyvauti visi suinteresuotieji subjektai, įskaitant pilietinę visuomenę, čiabuvių ir vietos bendruomenes ir privatųjį sektorių, įskaitant MVI ir smulkiuosius ūkininkus.
3. Partnerystėmis ir bendradarbiavimu skatinama plėtoti integruotus žemėtvarkos procesus, priimti atitinkamus teisės aktus, teikti fiskalines paskatas ir imtis kitų susijusių priemonių, kad būtų: gerinamas miškų ir biologinės įvairovės išsaugojimas, miškai būtų tvarkomi tvariai ir jie būtų atkuriami, būtų kovojama su miškų ir pažeidžiamų ekosistemų pertvarkymu į kitus žemės naudojimo būdus, būtų optimizuota nauda kraštovaizdžiui, užtikrintos teisės naudotis žeme, būtų didinamas žemės ūkio našumas ir konkurencingumas, tiekimo grandinės būtų skaidrios, būtų stiprinamos nuo miškų priklausomų bendruomenių, įskaitant smulkius ūkininkus, čiabuvių ir vietos bendruomenes, teisės ir visuomenei būtų užtikrinta prieiga prie miškų valdymo dokumentų ir kitos svarbios informacijos.
4. Komisija dalyvauja tarptautinėse dvišalėse ir daugiašalėse diskusijose dėl politikos ir veiksmų, skirtų stabdyti miškų naikinimą ir alinimą, be kita ko, daugiašaliuose forumuose, tokiuose kaip Biologinės įvairovės konvencija, Jungtinių Tautų Maisto ir

žemės ūkio organizacija, Jungtinių Tautų kovos su dykumėjimu konvencija, Jungtinių Tautų Aplinkos asamblėja, Jungtinių Tautų Miškų forumas, Jungtinių Tautų bendroji klimato kaitos konvencija, Pasaulio prekybos organizacija, G 7 ir G 20. Tokia dalyvavimo veikla taip pat apima skatinimą pereiti prie tvarios žemės ūkio gamybos ir tvarios miškotvarkos, taip pat skaidrių ir tvarių tiekimo grandinių kūrimą, taip pat tolesnes pastangas nustatyti, kokie patikimi standartai ir apibrėžtys užtikrintų aukštą miškų ekosistemų apsaugos lygį, ir dėl jų susitarti.

6 skyrius

Pagrįsti skundai

29 straipsnis

Pagrįsti fizinių arba juridinių asmenų skundai

1. Fiziniai ar juridiniai asmenys turi teisę kompetentingoms institucijoms pateikti pagrįstus skundus, kai jie, remdamiesi objektyviomis aplinkybėmis, mano, kad vienas ar keli veiklos vykdytojai ar prekybininkai nesilaiko šio reglamento nuostatų.
2. Kompetentingos institucijos stropiai ir nešališkai įvertina pagrįstus skundus ir imasi būtinų veiksmų, įskaitant veiklos vykdytojų ir prekyautojų patikras ir klausymus, siekdamos nustatyti galimus šio reglamento nuostatų pažeidimus ir, jei reikia, nustato laikinąsias priemones pagal 21 straipsnį, kad atitinkamos prekės ir produktai, dėl kurių vyksta tyrimas, negalėtų būti pateikiami arba tiekiami Sąjungos rinkai arba eksportuojami iš jos.
3. Nedelsdama ir laikydamasi nacionalinės teisės aktų atitinkamų nuostatų, kompetentinga institucija praneša straipsnio 1 dalyje nurodytiems fiziniams ar juridiniams asmenims, pateikusiems jai pastebėjimus, apie savo sprendimą patenkinti arba atmesti prašymą imtis veiksmų ir pateikia tokio sprendimo motyvus.

30 straipsnis

Teisė kreiptis į teismą

1. Bet kuris pakankamai suinteresuotas fizinis ar juridinis asmuo, įskaitant tuos, kurie pateikė pagrįstą skundą pagal 29 straipsnį, turi galimybę kreiptis į teismą ar kitą nepriklausomą ir nešališką viešąją įstaigą, kompetentingą peržiūrėti kompetentingos institucijos sprendimų, veiksmų ar neveikimo pagal šį reglamentą procesinį ir materialinį teisėtumą.
2. Šiuo reglamentu nepažeidžiamos jokios nacionalinės teisės nuostatos, kuriomis reikalaujama, kad prieš pradėdant teisminį procesą būtų išnaudotos administracinės peržiūros procedūros.

7 skyrius

Informacinė sistema

31 straipsnis

Registro informacinė sistema

1. Iki 36 straipsnio 2 dalyje nustatytos datos Komisija sukuria ir vėliau tvarko informacinę sistemą (registrą), kurioje saugomi pagal 4 straipsnio 2 dalį pateikti deramo patikrinimo pareiškimai.
2. Informacinėje sistemoje turi būti numatytos bent šios funkcijos:
 - (a) veiklos vykdytojų ir prekyautojų bei jų įgaliotųjų atstovų ES registravimas; ekonominės veiklos vykdytojo registracijos ir identifikavimo kodo (EORI kodo), nustatyto pagal Reglamento (ES) Nr. 952/2013 9 straipsnį, įtraukimas į veiklos vykdytojų, atitinkamas prekes ir produktus įforminančių pagal muitinės procedūrą „išleidimas į laisvą apyvartą“ arba „eksportas“, registracijos profilį;
 - (b) deramo patikrinimo pareiškimų registravimas, įskaitant kiekvieno įregistruoto deramo patikrinimo pareiškimo registracijos numerio išdavimą atitinkamam veiklos vykdytojui ar prekyautojui;
 - (c) deramo patikrinimo pareiškimų kontrolės rezultatų registravimas;
 - (d) sujungimas su muitinėmis per ES muitinės vieno langelio aplinką* [kai reglamentas priimamas, jį galima nurodyti tiesiogiai] pagal 26 straipsnį, įskaitant galimybę teikti pranešimus ir prašymus pagal 24 straipsnio 5–8 dalis;
 - (e) veiklos vykdytojų, prekyautojų ir atitinkamų prekių ir produktų rizikos profiliavimas pagal 14 straipsnio 4 dalyje numatytą rizikos analizę siekiant nustatyti didelės rizikos siuntas;
 - (f) kompetentingų institucijų ir Komisijos savitarpio administracinė pagalba ir administracinis bendradarbiavimas keičiantis informacija ir duomenimis;
 - (g) kompetentingų institucijų ir veiklos vykdytojų bei prekybininkų bendravimas dėl šio reglamento įgyvendinimo.
3. Komisija įgyvendinimo aktais nustato informacinės sistemos veikimo taisykles, įskaitant asmens duomenų apsaugos ir keitimosi duomenimis su kitomis IT sistemomis taisykles. Šie įgyvendinimo aktai priimami pagal šio reglamento 33 straipsnio 2 dalyje nurodytą nagrinėjimo procedūrą.
4. Komisija prieigą prie tos informacinės sistemos suteikia muitinei, kompetentingoms institucijoms, veiklos vykdytojams ir prekyautojams atitinkamai pagal jų pareigas ar prievoles pagal šį reglamentą.

5. Laikydamosi ES atvirų duomenų politikos, visų pirma Direktyvos (ES) 2019/1024³⁶, Komisija suteikia plačiai visuomenei prieigą prie visų informacijos sistemos anoniminių duomenų rinkinių atviru ir kompiuteriu skaitomu formatu, kuriuo užtikrinamas sąveikumas, pakartotinis naudojimas ir prieinamumas.

8 skyrius

Peržiūra

32 straipsnis

Peržiūra

1. Ne vėliau kaip per dvejus metus nuo šio reglamento įsigaliojimo Komisija atlieka pirmą jo peržiūrą ir Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia ataskaitą, prie kurios prireikus prideda pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto. Ataskaitoje visų pirma įvertinamas poreikis ir galimybės išplėsti šio reglamento taikymo sritį – į ją įtraukti kitas ekosistemas, įskaitant žemę, kurioje yra daug anglies sandėpų, ir biologinės įvairovės atžvilgiu vertingą žemę, pavyzdžiui, pievas, durpynus ir pelkes, taip pat kitas prekes.
2. Ne vėliau kaip per penkerius metus nuo įsigaliojimo ir po to bent kas penkerius metus Komisija atlieka bendrą šio reglamento peržiūrą ir Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia ataskaitą, prie kurios prireikus prideda pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto. Pirmojoje ataskaitoje, remiantis konkrečiais tyrimais, visų pirma įvertinama:
 - (a) poreikis ir galimybės imtis papildomų prekybos palengvinimo priemonių, kurios padėtų pasiekti reglamento tikslus, įskaitant sertifikavimo sistemų pripažinimą;
 - (b) reglamento poveikis ūkininkams, visų pirma smulkiesiems ūkininkams, čiabuvių ir vietos bendruomenėms, taip pat ar reikia teikti daugiau pagalbos, kad būtų pereita prie tvarių tiekimo grandinių.
3. Nedarant poveikio bendrai peržiūrai pagal 1 dalį, pirmąją I priedo peržiūrą Komisija atlieka per dvejus metus nuo šio reglamento įsigaliojimo, o vėliau reguliariai, siekdama įvertinti, ar tikslinga iš dalies pakeisti ar išplėsti I priede pateiktą atitinkamų produktų sąrašą, siekiant užtikrinti, kad į tą sąrašą būtų įtraukti visi produktai, kuriuose yra, kurie buvo šeriami ar buvo pagaminti naudojant atitinkamas prekes, išskyrus atvejus, kai tų produktų paklausa daro nedidelį poveikį miškų naikinimui. Peržiūros grindžiamos atitinkamų prekių ir produktų poveikio miškų naikinimui ir miškų alinimui vertinimu ir jose atsižvelgiama į vartojimo pokyčius, kuriuos rodo moksliniai duomenys.

³⁶ 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/1024 dėl atvirųjų duomenų ir viešojo sektoriaus informacijos pakartotinio naudojimo (OL L 172, 2019 6 26, p. 56–83).

4. Atlikusi 3 dalyje nustatytą peržiūrą, Komisija gali priimti deleguotuosius aktus pagal 33 straipsnį, kad iš dalies pakeistų I priedą ir įtrauktų atitinkamus produktus, kuriuose yra arba kurie pagaminti naudojant atitinkamas prekes.

9 skyrius

Baigiamosios nuostatos

33 straipsnis

Įgaliojimų delegavimas

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytomis sąlygomis.
2. 9 straipsnio 3 dalyje, 10 straipsnio 8 dalyje ir 32 straipsnio 4 dalyje nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami penkerių metų laikotarpiui nuo MM/MM/DD. Likus ne mažiau kaip šešioms mėnesiams iki penkerių metų laikotarpio pabaigos Komisija parengia naudojimosi deleguotaisiais įgaliojimais ataskaitą. Deleguotieji įgaliojimai savaime pratęsimi tokios pačios trukmės laikotarpiams, išskyrus atvejus, kai Europos Parlamentas arba Taryba pareiškia prieštaravimų dėl tokio pratęsimo likus ne mažiau kaip trims mėnesiams iki kiekvieno laikotarpio pabaigos.
3. Europos Parlamentas ir Taryba gali bet kuriuo metu atšaukti 9 straipsnio 3 dalyje, 10 straipsnio 8 dalyje ir 32 straipsnio 4 dalyje nurodytų įgaliojimų delegavimą. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.
4. Prieš priimdama deleguotąjį aktą Komisija konsultuojasi su kiekvienos valstybės narės paskirtais ekspertais vadovaudamasi 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais.
5. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.
6. Pagal 9 straipsnio 3 dalį, 10 straipsnio 8 dalį ir 32 straipsnio 4 dalį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas [**dviem mėnesiais**].

34 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda komitetas. Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011³⁷.
2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis, atsižvelgiant į jo 11 straipsnio nuostatas.

35 straipsnis

Panaikinimas

Reglamentas (ES) Nr. 995/2010 panaikinamas nuo šio reglamento taikymo datos, nustatytos 36 straipsnio 2 dalyje.

36 straipsnis

Įsigaliojimas ir taikymo data

1. Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje.
2. 3–12, 14–22, 24, 29 ir 30 straipsniai taikomi praėjus 12 mėnesių nuo šio reglamento įsigaliojimo.
3. Veiklos vykdytojams, kurie yra mikroįmonės³⁸, įsteigtos iki 2020 m. gruodžio 31 d., 2 dalyje nurodyti straipsniai taikomi praėjus 24 mėnesiams nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos, išskyrus produktus, kuriems taikomas Reglamento (ES) Nr. 995/2010 priedas.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas

Tarybos vardu
Pirmininkas

³⁷ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai.

³⁸ Kaip apibrėžta 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/34/ES dėl tam tikrų rūšių įmonių metinių finansinių ataskaitų, konsoliduotųjų finansinių ataskaitų ir susijusių pranešimų, kuria iš dalies keičiama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/43/EB ir panaikinamos Tarybos direktyvos 78/660/EEB ir 83/349/EEB, 3 straipsnio 1 punkte.

FINANSINĖ TEISĖS AKTO PASIŪLYMO PAŽYMA

1. PASIŪLYMO (INICIATYVOS) STRUKTŪRA

1.1. Pasiūlymo (iniciatyvos) pavadinimas

1.2. Atitinkama (-os) politikos sritis (-ys)

1.3. Pasiūlymas (iniciatyva) susijęs (-usi) su:

1.4. Tikslas (-ai)

1.4.1. Bendrasis (-ieji) tikslas (-ai)

1.4.2. Konkretus (-ūs) tikslas (-ai)

1.4.3. Numatomas (-i) rezultatas (-ai) ir poveikis

1.4.4. Veiklos rezultatų rodikliai

1.5. Pasiūlymo (iniciatyvos) pagrindas

1.5.1. Trumpalaikiai arba ilgalaikiai poreikiai, įskaitant išsamų iniciatyvos įgyvendinimo pradinio etapo tvarkaraštį

1.5.2. Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė (gali būti susijusi su įvairiais veiksniais, pvz., koordinavimo nauda, teisiniu tikrumu, didesniu veiksmingumu ar papildomumu). Šiame punkte „Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė“ – dalyvaujant Sąjungai užtikrinama vertė, papildanti vertę, kuri būtų užtikrinta vien valstybių narių veiksmams.

1.5.3. Panašios patirties išvados

1.5.4. Suderinamumas su daugiamete finansine programa ir galima sinergija su kitomis atitinkamomis priemonėmis

1.5.5. Įvairių turimų finansavimo galimybių vertinimas, įskaitant persikirstymo mastą

1.6. Pasiūlymo (iniciatyvos) trukmė ir finansinis poveikis

1.7. Numatytas (-i) valdymo būdas (-ai)

2. VALDYMO PRIEMONĖS

2.1. Stebėsenos ir ataskaitų teikimo taisyklės

2.2. Valdymo ir kontrolės sistema (-os)

2.2.1. Valdymo būdo (-ų), finansavimo įgyvendinimo mechanizmo (-ų), mokėjimo tvarkos ir siūlomos kontrolės strategijos pagrindimas

2.2.2. Informacija apie nustatytą riziką ir jai sumažinti įdiegtą (-as) vidaus kontrolės sistemą (-as)

2.2.3. Kontrolės išlaidų efektyvumo apskaičiavimas ir pagrindimas (kontrolės sąnaudų ir susijusių valdomų lėšų vertės santykis) ir numatomo klaidų rizikos lygio vertinimas (atliekant mokėjimą ir užbaigiant programą)

2.3. Sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos priemonės

3. NUMATOMAS PASIŪLYMO (INICIATYVOS) FINANSINIS POVEIKIS

3.1. Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija (-os) ir biudžeto išlaidų eilutė (-ės), kurioms daromas poveikis

3.2. Numatomas pasiūlymo finansinis poveikis asignavimams

3.2.1. Numatomo poveikio veiklos asignavimams santrauka

3.2.2. Numatomas veiklos asignavimais finansuojamas atliktas darbas

3.2.3. Numatomo poveikio administraciniam asignavimams santrauka

3.2.4. Suderinamumas su dabartine daugiamete finansine programa

3.2.5. Trečiųjų šalių įnašai

3.3. Numatomas poveikis pajamoms

FINANSINĖ TEISĖS AKTO PASIŪLYMO PAŽYMA

1. PASIŪLYMO (INICIATYVOS) STRUKTŪRA

1.1. Pasiūlymo (iniciatyvos) pavadinimas

Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl tam tikrų atitinkamų prekių ir produktų, siejamų su miškų naikinimu ir alinimu

1.2. Atitinkama (-os) politikos sritis (-ys)

09 – Aplinka ir klimato politika

1.3. Pasiūlymas (iniciatyva) susijęs (-usi) su:

☒ nauju veiksmu

☐ nauju veiksmu, kai bus įgyvendintas bandomasis projektas ir (arba) atlikti parengiamieji veiksmai¹

☐ esamo veiksmo galiojimo pratęsimu

☒ vieno ar daugiau veiksmų sujungimu arba nukreipimu į kitą / naują veiksmą

1.4. Tikslas (-ai)

1.4.1. Bendrasis (-ieji) tikslas (-ai)

Bendrasis tikslas – pažaboti miškų naikinimą ir alinimą, kurį lemia ES vartojimas ir gamyba. Tikimasi, kad tai savo ruožtu padės sumažinti ES išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir biologinės įvairovės nykimą.

1.4.2. Konkretus (-ūs) tikslas (-ai)

Konkretus tikslas

Pažaboti miškų naikinimą ir alinimą, kurį lemia ES vartojimas ir gamyba:

- kuo labiau sumažinti produktų, kurių tiekimo grandinės susijusios su miškų naikinimu ar alinimu, vartojimą;
- didinti teisėtų ir nenaikinant miškų pagamintų prekių bei produktų paklausą ir prekybą jais Europos Sąjungoje.

1.4.3. Numatomas (-i) rezultatas (-ai) ir poveikis

Nurodyti poveikį, kurį pasiūlymas (iniciatyva) turėtų padaryti tiksliniams gavėjams (tikslinėms grupėms).

¹ Kaip nurodyta Finansinio reglamento 58 straipsnio 2 dalies a arba b punkte.

Siūlomu reglamentu bus užkirstas kelias miškų naikinimui dėl ES vartojimo ir šešių į taikymo sritį įtrauktų prekių gamybos, o numatoma nauda būtų gerokai didesnė nei iki 2030 m. kasmet nuo ES lemiamo naikinimo ir alinimo išsaugomas 71 920 ha miško plotas. Tai taip pat reikštų, kad bent 31,9 mln. metrinių tonų būtų sumažintas dėl ES vartojimo ir atitinkamų prekių gamybos kasmet į atmosferą išmetamas anglies dioksido kiekis, o tai leistų sutaupyti mažiausiai 3,2 mlrd. EUR per metus. Be to, tikimasi, kad reglamentu bus ryžtingai prisidėta prie biologinės įvairovės apsaugos, vienodų sąlygų ES rinkoje veikiančioms įmonėms sudarymo ir konkrečių reglamento tikslų įgyvendinimo: kuo labiau sumažinti produktų, kurių tiekimo grandinės susijusios su miškų naikinimu ar alinimu, vartojimą ir padidinti teisėtų ir nenaikinant miškų pagamintų prekių ir produktų paklausą bei prekybą jais Europos Sąjungoje.

1.4.4. Veiklos rezultatų rodikliai

Nurodyti pažangos ir pasiekimų stebėsenos rodiklius.

1. Kasmet bus sunaikinama ir nualinama bent 71 920 ha mažesnis miško plotas, siejamas su į taikymo sritį įtrauktų prekių vartojimu ES.
2. Kasmet į atmosferą bus išmetama bent 31,9 mln. metrinių tonų mažiau anglies dioksido, siejamo su į taikymo sritį įtrauktų prekių vartojimu ES.
3. Mažiau gyvūnų ir augalų rūšių grės išnykimas dėl ES lemiamo miškų naikinimo ir alinimo.
4. Veiklos vykdytojai ir prekiautojai, prekiaujantys atitinkamomis prekėmis ES, turės aiškią ir nuspėjamą ES teisinę sistemą, pagal kurią bus sudarytos vienodos sąlygos vykdyti prievolos užkirsti kelią miškų naikinimui ir alinimui.
5. Bus sumažintas ES parduodamų produktų, kurių tiekimo grandinės susijusios su miškų naikinimu ar alinimu, kiekis.
6. ES augs nenaikinant miškų pagamintų prekių ir produktų vartojimas ir gamyba.

1.5. Pasiūlymo (iniciatyvos) pagrindas

1.5.1. Trumpalaikiai arba ilgalaikiai poreikiai, įskaitant išsamų iniciatyvos įgyvendinimo pradinio etapo tvarkaraštį

Siūlomas reglamentas bus tiesiogiai taikomas nuo jo įsigaliojimo dienos. Keli įgyvendinimo ir (arba) deleguotieji aktai bei administracinės užduotys bus įgyvendinti per penkerius metus nuo 36 straipsnio 1 dalyje nustatytos datos.

Toliau pateiktas išsamus šių numatomų veiksmų sąrašas:

1. Iki 36 straipsnio 2 dalyje nustatytos datos:

- a) viešas pasiūlymas (arba administracinis susitarimas) sudaryti sutartį dėl šalių lyginamosios analizės sistemos sukūrimo pagal reglamente nustatytus kriterijus;
- b) viešas pasiūlymas atlikti poveikio vertinimą, susijusį su kitomis prekėmis ir produktais, taip pat kitomis pažeidžiamomis ekosistemomis;

c) viešas pasiūlymas sudaryti sutartį, pagal kurią Komisija būtų remiama atliekant reglamente numatytas užduotis;

d) sutartis arba administracinis susitarimas dėl informacinės sistemos, skirtos duomenų apie veiklos vykdytojus ir savideklaracijų saugojimui ir keitimuisi jais, kūrimo.

2. Per pirmuosius penkerius metus nuo 36 straipsnio 1 dalyje nustatytos datos:

a) Komisija deleguojamuoju (įgyvendinimo) aktu patvirtina mažos ir didelės rizikos šalių ir jų dalių sąrašus;

b) Komisija, priimdama deleguotąjį (įgyvendinimo) aktą, nustato pritaikytą produktų apibrėžtąją sritį;

d) viešas pasiūlymas sudaryti sutartį pirmajam reglamento vertinimui pagrįsti;

e) Komisija atlieka ir patvirtina pirmąjį reglamento vertinimą, prie kurio prireikus pridedamas pasiūlymas dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriame siūlomi galimi pakeitimai.

1.5.2. *Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė (gali būti susijusi su įvairiais veiksniais, pvz., koordinavimo nauda, teisiniu tikrumu, didesniu veiksmingumu ar papildomumu). Šiame punkte „Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė“ – dalyvaujant Sąjungai užtikrinama vertė, papildanti vertę, kuri būtų užtikrinta vien valstybių narių veiksmiais.*

Priežastys imtis Europos lygmens veiksmų (*ex ante*)

Miškų naikinimo ir alinimo veiksniai yra susiję su ES ir tarptautine prekyba. ES lygmens veiksmai yra būtini, kad tarptautinės prekybos klausimai būtų sprendžiami koordinuotai ir suderintai ir kad įmonėms būtų užtikrintos vienodos sąlygos reikalavimų, kurie turi būti įvykdyti prieš pateikiant arba tiekiant produktus Sąjungos rinkai arba juos eksportuojant, atžvilgiu. ES lygmens veiksams taip pat būtų naudinga ankstesnė ES patirtis sprendžiant sudėtingų tiekimo grandinių problemą (pvz., susijusi su teisės aktais neteisėtos medienos ruošos srityje).

Tik ES lygmens veiksmiais būtų užtikrinta, kad būtų veiksmingai pasiekti intervencinių veiksmų tikslai, t. y. pažabotas ES skatinamas miškų naikinimas, taigi sumažintas išmetamas ŠESD kiekis ir ES vartojimo bei gamybos nulemtas biologinės įvairovės nykimas, taip pat prekių ir produktų, susijusių su miškų naikinimu, vartojimas.

Numatoma sukurti Sąjungos pridėtinė vertė (*ex post*)

ES intervenciniais veiksmiais bus užtikrinti suderinti reikalavimai produktams ir prekėms, įtrauktiems į reglamento taikymo sritį, kurie pateikiami ES rinkai, neatsižvelgiant į tai, ar jie gaminami ES viduje, ar už jos ribų. Tai užtikrins vienodas sąlygas ES veikiančioms įmonėms, kurioms bus taikomos tos pačios prievolės,

neatsižvelgiant į ES šalį, kurioje jos įsikūrusios. Intervenciniais veiksmais bus gerokai sumažintas ES skatinamas miškų naikinimas (žr. pirmiau numatytus rezultatus), išmetamas ŠESD kiekis ir biologinės įvairovės nykimas.

Pasiūlymu taip pat turėtų būti prisidedama prie produktų, kurių tiekimo grandinės susijusios su miškų naikinimu ar alinimu, vartojimo mažinimo ir padidinta teisėtų bei pagamintų nenaikinant miškų prekių ir produktų paklausa ir prekyba jais Europos Sąjungoje.

1.5.3. Panašios patirties išvados

Iš ESMR ir FLEGT reglamento vertinimo, kuriame daugiausia dėmesio skirta ES rinkai tiekiamos medienos teisėtumui, matyti, kad reikia modernizuoti teisės aktų sistemą. Šiuo metu nėra ES taisyklių, kuriomis būtų siekiama sumažinti ES vartojimo poveikį miškų naikinimui ir alinimui. Pasiūlymas grindžiamas atliekant tinkamumo patikrinimą įgyta patirtimi, susijusia su pasiūlytos deramo patikrinimo sistemos (palyginti su ESMR) tobulinimu ir konkrečių dvišalių prekybos sutarčių (FLEGT savanoriškos partnerystės susitarimų medienos sektoriuje), skirtų kovoti su ES miškų naikinimu, neveiksmingumu.

1.5.4. Suderinamumas su daugiamete finansine programa ir galima sinergija su kitomis atitinkamomis priemonėmis

Europos Sąjunga patvirtino didelio masto ekonomikos gaivinimo planą, grindžiamą sustiprintu ilgalaikiu būsimos daugiametės finansinės programos biudžetu ir nauja ekonomikos gaivinimo priemone „Next Generation EU“.

Ši iniciatyva priklauso Europos žaliajam kursui, kuriuo vadovaujamosi įgyvendinant ES ekonomikos gaivinimo strategiją. Siekiama, kad iki 2050 m. ES būtų neutralaus poveikio klimatui ir būtų pažabotas biologinės įvairovės nykimas. Tai apima tikslą skatinti produktus ir vertės grandines, nesusijusius su miškų naikinimu ir alinimu. Taip pat pasisakoma už tvaresnės maisto tiekimo grandines ir už tai, kad ES nustatytų naujus tvaraus augimo standartus ir pasinaudotų savo ekonomine svarba formuodama tarptautinius standartus, atitinkančius plačius užmojus ES aplinkos ir klimato srityse. Ši iniciatyva taip pat yra viena iš prioritetų, nustatytų 2030 m. biologinės įvairovės strategijoje ir strategijoje „Nuo ūkio iki stalo“.

Ši iniciatyva priklauso daugiametės finansinės programos 3 antraštinei daliai (gamtos ištekliai ir aplinka), 9 antraštinei daliai (aplinka ir klimato politika). Kaip nurodyta toliau, šio teisės akto įgyvendinimui reikės papildomų žmogiškųjų išteklių ir tam tikrų remimo išlaidų. Remimo išlaidos bus padengtos pagal 2021–2027 m. ES aplinkos ir klimato politikos programą (LIFE).

1.5.5. Įvairių turimų finansavimo galimybių vertinimas, įskaitant persikirstymo mastą

Įgyvendinus reglamentą, į reglamento taikymo sritį pateks daug ir įvairių ekonomikos sektorių, todėl reikės papildomų žmogiškųjų išteklių, viešųjų pirkimų išteklių išorės rangovams ir Komisijos tarnybų administracinių susitarimų.

Reglamento įgyvendinimui, įskaitant tarptautinį bendradarbiavimą, prireiks dar penkių etato ekvivalentų ENV generaliniame direktorate. Norint įgyvendinti

reglamentą, visų pirma su muitine susijusius įpareigojimus, reikalingi dar du etato ekvivalentai INTPA generaliniame direktorate, daugiausia dėmesio skiriantys bendradarbiavimui ir plėtrai, ir dar 1 etato ekvivalento TAXUD generaliniame direktorate.

Poreikiai pagrįsti išteklių, skirtų teisėkūros priemonėms, kuriomis siekiama kovoti su neteisėta medienos ruošą, apskaičiavimu (ESMR ir FLEGT reglamentas); pirmasis reglamentas bus pakeistas siūloma iniciatyva. Dabartiniai ENV GD darbuotojai yra 3,25 AD + 1 AST + 1 laisvas SND + 0,5 etato ekvivalento pagal sutartį dirbantis darbuotojas. Jie atsakingi už: a) dviejų ES reglamentų (ESMR ir FLEGT reglamento) įgyvendinimą, stebėseną ir peržiūrą; b) derybas dėl savanoriškos partnerystės susitarimų su penkiomis šalimis (Indonezija, Vietnamu, Laosu, Tailandu ir Malaizija) ir jų įgyvendinimą, taip pat bendradarbiavimą su kitomis gaminančiomis ir vartojančiomis šalimis, įskaitant nuolatinę bendradarbiavimo su Kinija struktūrą; c) atstovavimą ES daugiašaliuose forumuose: FAO, Jungtinių Tautų Miškų forume (UNFF) ir Tarptautinėje atogrąžų medienos organizacijoje (ITTO); d) papildomų veiksmų, numatytų Komisijos komunikate „ES veiksmų, kuriais siekiama apsaugoti ir atkurti pasaulio miškus, stiprinimas“², įgyvendinimą.

Naujuoju pasiūlymu bus ne tik integruoti galiojantys ES teisės aktai, bet ir gerokai išplėsta veiksmų aprėptis ir padidintas įgyvendinimo sudėtingumas, todėl reikės naujų išteklių. Naujajame pasiūlyme bus numatyta išplėsti taikymo sritį nuo vienos prekės (medienos) iki šešių (įtraukiant jautieną, alyvpalmių aliejų, sojas, kakavą ir kavą) ir jų išvestinių produktų, taip pat išplečiant taikymo sritį, kad ji neapsiribotų teisėtumu ir apimtų tvarumą. Tikimasi, kad tai savo ruožtu padidins atitinkamų ekonomikos sektorių vertę, taip pat suinteresuotųjų subjektų ir trečiųjų šalių, kurioms reglamentas daro tiesioginį ir didelį poveikį, skaičių. Bus daugiau ekspertų grupės posėdžių (nuo penkių iki šešių) ir daugiau grupės narių (nuo tik iš valstybių narių iki įtraukiant suinteresuotuosius subjektus ir trečiąsias šalis). Be numatytosios FLEGT reglamente, bus sukurta nauja informacinė sistema (žr. toliau). Tikimasi, kad šalių lyginamosios analizės sistema (žr. toliau) apims glaudesnę bendradarbiavimą su dešimtimis šalių. Reglamento politinis matomumas ir jautrumas jam padidės, palyginti su ankstesne padėtimi, kai buvo apimama tik mediena, nes jis paveiks sektorius, kurie yra labai svarbūs konkrečių šalių ekonomikai (pvz., kakava Dramblio Kaulo Krante ir Ganoje; alyvpalmių aliejus Indonezijoje ir Malaizijoje; sojos ir galvijai Brazilijoje ir Argentinoje), ir reikės aktyvesnio dvišalio bendradarbiavimo, be kita ko, ekspertų lygmeniu. Taip pat padidės ENV GD atstovavimo pareigos tarptautiniuose forumuose. Valstybių narių ataskaitų teikimo pareigos padidės atsižvelgiant į didesnę prekių apimtį ir susijusių ekonomikos sektorių vertę. Perėjimas prie naujojo reglamento, ESMR panaikinimas ir FLEGT reglamento pritaikymas pareikalaus papildomų užduočių per pirmuosius penkerius veiklos metus.

Dėl šios naujos veiklos ir užduočių gerokai padidės ENV GD darbo krūvis. Siekiant didesnės naujojo reglamento politinės ir ekonominės svarbos reikės didesnio pasiruošimo ir daugiau analitinio darbo, kad būtų galima daugiau bendrauti tiek politiniu, tiek darbo lygmeniu su kitais Komisijos padaliniais, Taryba ir Europos Parlamentu, suinteresuotaisiais subjektais, trečiosiomis šalimis ir tarptautinėmis

²

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?qid=1565272554103&uri=CELEX:52019DC0352>.

organizacijomis. ENV GD valdomos papildomos ataskaitų teikimo užduotys ir papildomos priemonės (informacinė sistema ir lyginamosios analizės sistema) pareikalaus papildomos ENV GD teikiamos priežiūros. Supaprastinus ir patobulinus įgyvendinimą, palyginti su ESMR ir FLEGT reglamentais, kurie, kaip matyti iš tinkamumo patikrinimo, turėjo nemažai trūkumų, taip pat atsižvelgiant į platesnę taikymo sritį reikės daugiau ENV GD išteklių, skirtų įgyvendinimo stebėsenai valstybėse narėse.

Visos šios užduotys reikalauja didelių politinių sprendimų, politinių žinių, analitinių įgūdžių, nepriklausomumo ir atsparumo, kuriuos gali užtikrinti tik AD pareigūnai. Dėl sudėtingų susijusių prekių tiekimo grandinių ir geografinių skirtumų visame pasaulyje būtų tikslinga siekti tam tikros specializacijos už įgyvendinimą atsakingoje ENV GD komandoje. Tai galima padaryti pagal prekes, regionus ar užduotis, tačiau tam reikės papildomų personalo išteklių, kaip nurodyta pirmiau. Užsakomosios paslaugos bus naudojamos kiek įmanoma plačiau (žr. toliau), tačiau tam taip pat reikalinga priežiūra. Be to, yra pagrindinės užduotys, susijusios su dideliu politiniu pažeidžiamumu, kurias turi atlikti Komisija.

Padidės ENV GD, INTPA GD ir TAXUD GD išteklių poreikis. ENV GD turės dirbti dėl sudėtingo šalių lyginamosios analizės vykdymo (tiek techniškai, tiek diplomatiškai), kartu toliau įgyvendindamas ankstesnius teisinius išipareigojimus šiomis naujomis aplinkybėmis, įskaitant tarptautinį bendradarbiavimą (nuolatinis darbas su šalimis partnerėmis, tiek su vartotojais, tiek su gamintojais, labai svarbus siekiant išvengti nuotėkio). INTPA GD ypatingą dėmesį skirs naujoms bendradarbiavimo programoms pagal miškų srities partnerystes, kurios, be kitų tikslų, bus skirtos padėti šalims gamintojams laikytis reglamento. Sudaryti miškų srities partnerystes bus siūloma visoms susijusioms šalims, įskaitant tas, kurios šiuo metu dalyvauja derybose dėl savanoriškos partnerystės susitarimų arba juos įgyvendina. TAXUD GD dirbs prie bendro reglamento įgyvendinimo politikos, taip pat parengiamojo darbo ir antrinių teisės aktų, susijusių su atitinkamomis prekėmis ir produktais, įvežamais į Sąjungos rinką arba iš jos išvežamais, rengimo. Šiai veiklai ENV GD, INTPA GD ir TAXUD GD reikės papildomų žmoniškųjų išteklių.

Prieš įsigaliojimą ir pirmuosius penkerius veiklos metus taip pat reikės viešųjų pirkimų biudžeto išorės rangovams, kurie rems pirmąją produktų apibrėžtosios srities peržiūrą, pirmąjį reglamento vertinimą ir bendrą reglamento įgyvendinimą. Numatomas šių trijų sutarčių biudžetas per pirmuosius penkerius metus yra 3 050 000 EUR. Šis įvertis pagrįstas ankstesnėmis tų pačių savybių viešųjų pirkimų sutartimis.

Taip pat reikia sukurti deramo patikrinimo registrą, duomenų bazę, jungiančią valstybių narių muitines, kitas valstybių narių kompetentingas institucijas ir Komisiją, ir saugoti veiklos vykdytojų teikiamą informaciją ir sudaryti palankesnes sąlygas ją teikti (iš esmės jų registraciją ir savideklaracijas). Tai galėtų būti padaryta per išorės rangovą arba administraciniu susitarimu su Komisijos tarnybomis. ENV GD penkerių metų biudžeto sąmatą papildė 1,5 mln. EUR, kad būtų sukurta ir prižiūrima duomenų bazė su reikiamomis funkcijomis. Be to, per pirmuosius penkerius IT darbo metus TAXUD pateikė 950 000 EUR biudžetą, būtiną pritaikyti muitinės sistemas prie reglamente nustatytų pakeitimų. Sprendimai dėl IT plėtojimo ir susijusių viešųjų pirkimų turi būti iš anksto patvirtinti Europos Komisijos informacinių technologijų ir kibernetinio saugumo valdybos.

Kalbant apie šalių lyginamosios analizės sukūrimą ir veikimą, tai būtų galima padaryti administraciniu susitarimu arba išorės sutartimi. Per pirmuosius penkerius metus numatytas preliminarus 4 369 000 EUR biudžetas. Tai yra beveik penkis kartus daugiau, nei buvo numatyta poveikio vertinime, skaičiuojant pagal darbo valandas. Taip yra todėl, kad poveikio vertinime numatyta lyginamoji analizė buvo supaprastinta versija, kuri galutiniam teisiniame pasiūlyme buvo papildyta naujais vertinimo kriterijais ir didesnėmis bendradarbiavimo su susijusiomis šalimis prievolėmis. Šie nauji ypatumai reikalauja daug darbo – įvertinti teisės aktus ir užtikrinti teisės aktų vykdymą kiekvienoje šalyje yra platus užmojis, ir tai apims daug didesnę darbo valandų skaičių. Patikslinta suma apskaičiuota atsižvelgiant į ES medienos reglamento šalių peržiūrų patirtį.

1.6. Pasiūlymo (iniciatyvos) trukmė ir finansinis poveikis

☐ trukmė ribota

- ☐ galioja nuo MMMM [MM DD] iki MMMM [MM DD],
- ☐ įsipareigojimų asignavimų finansinis poveikis nuo MMMM iki MMMM, o mokėjimų asignavimų – nuo MMMM iki MMMM;

☒ trukmė neribota

- Įgyvendinimo pradinis laikotarpis – nuo 2023 iki 2027 m.,
- vėliau – visuotinis taikymas.

1.7. Numatytas (-i) valdymo būdas (-ai)³

☒ Tiesioginis valdymas, vykdomas Komisijos:

- ☒ padalinių, įskaitant Sąjungos delegacijų darbuotojus;
- ☐ vykdomųjų įstaigų

☐ Pasidalijamasis valdymas kartu su valstybėmis narėmis

☐ Netiesioginis valdymas, biudžeto vykdymo užduotis pavedant:

- ☐ trečiosioms šalims arba jų paskirtiems organams;
- ☐ tarptautinėms organizacijoms ir jų agentūroms (nurodyti);
- ☐ EIB ir Europos investicijų fondui;
- ☐ Finansinio reglamento 70 ir 71 straipsniuose nurodytiems organams;
- ☐ viešosios teisės reglamentuojamoms įstaigoms;
- ☐ įstaigoms, kurių veikla reglamentuojama private teise ir kurioms pavesta teikti viešąsias paslaugas, tiek, kiek joms užtikrinamos pakankamos finansinės garantijos;
- ☐ įstaigoms, kurių veikla reglamentuojama valstybės narės private teise, kurioms pavesta įgyvendinti viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę ir kurios pateikia pakankamas finansines garantijas;
- ☐ atitinkamame pagrindiniame akte nurodytiems asmenims, kuriems pavesta vykdyti konkrečius veiksmus BUSP srityje pagal ES sutarties V antraštinę dalį.
- *Jei nurodomas daugiau kaip vienas valdymo būdas, išsamią informaciją pateikti šio punkto pastabų skiltyje.*

Pastabos

³ Informacija apie valdymo būdus ir nuorodos į Finansinį reglamentą pateikiamos svetainėje „BudgWeb“ <https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>.

2. VALDYMO PRIEMONĖS

2.1. Stebėsenos ir ataskaitų teikimo taisyklės

Nurodyti dažnumą ir sąlygas.

DJT yra susijęs su personalo išlaidomis, viešaisiais pirkimais ir galbūt administraciniais susitarimais. Taikomos standartinės tokio tipo išlaidų taisyklės

2.2. Valdymo ir kontrolės sistema (-os)

2.2.1. Valdymo būdo (-ų), finansavimo įgyvendinimo mechanizmo (-ų), mokėjimo tvarkos ir siūlomos kontrolės strategijos pagrindimas

Iniciatyvos valdymo būdas yra Komisijos vykdomas tiesioginis valdymas. Komisijai padės ekspertų grupė su valstybių narių atstovais ir suinteresuotaisiais subjektais: Komisijos ekspertų grupė / kelių suinteresuotųjų subjektų platforma dėl pasaulio miškų apsaugos ir atkūrimo. Komisijai taip pat padės komitetas.

Apskritai ši iniciatyva apima personalo išlaidas, viešuosius pirkimus ir galbūt administracinius susitarimus. Taikomos standartinės tokio tipo išlaidų taisyklės.

2.2.2. Informacija apie nustatytą riziką ir jai sumažinti įdiegtą (-as) vidaus kontrolės sistemą (-as)

Apskritai ši iniciatyva apima personalo išlaidas, viešuosius pirkimus ir galbūt administracinius susitarimus. Taikomos standartinės tokio tipo išlaidų taisyklės.

2.2.3. Kontrolės išlaidų efektyvumo apskaičiavimas ir pagrindimas (kontrolės sąnaudų ir susijusių valdomų lėšų vertės santykis) ir numatomo klaidų rizikos lygio vertinimas (atliekant mokėjimą ir užbaigiant programą)

Apskritai ši iniciatyva apima personalo išlaidas, viešuosius pirkimus ir galbūt administracinius susitarimus. Taikomos standartinės tokio tipo išlaidų taisyklės.

2.3. Sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos priemonės

Nurodyti dabartines arba numatytas prevencijos ir apsaugos priemones, pvz., išdėstytas Kovos su sukčiavimu strategijoje.

Apskritai ši iniciatyva apima personalo išlaidas, viešuosius pirkimus ir galbūt administracinius susitarimus. Taikomos standartinės tokio tipo išlaidų taisyklės.

3. NUMATOMAS PASIŪLYMO (INICIATYVOS) FINANSINIS POVEIKIS

3.1. Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija (-os) ir biudžeto išlaidų eilutė (-ės), kurioms daromas poveikis

- Dabartinės biudžeto eilutės

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorijas ir biudžeto eilutes nurodyti eilės tvarka.

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	Biudžeto eilutė	Išlaidų rūšis	Įnašas			
	Numeris	DA / NDA ⁵⁷	ELPA šalių ⁵⁸	šalių kandidačių ⁵⁹	trečiųjų šalių	pagal Finansinio reglamento 21 straipsnio 2 dalies b punktą
3	09 02 01 – Gamta ir biologinė įvairovė	DA	TAIP	NE	NE	NE
7	20 01 02 01 – Darbo užmokestis ir išmokos	NDA	NE	NE	NE	NE
7	20 02 06 02 – Konferencijų ir posėdžių išlaidos	NDA	NE	NE	NE	NE

⁵⁷ DA – diferencijuotieji asignavimai, NDA – nediferencijuotieji asignavimai

⁵⁸ ELPA: Europos laisvosios prekybos asociacija.

⁵⁹ Šalys kandidatės ir, kai taikoma, Vakarų Balkanų potencialios kandidatės.

3.2. Numatomas pasiūlymo finansinis poveikis asignavimams

3.2.1. Numatomo poveikio veiklos asignavimams santrauka

- ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti veiklos asignavimai nenaudojami
- ☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti veiklos asignavimai naudojami taip:

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	3	Gamtos išteklių ir aplinka
--	----------	-----------------------------------

GD: ENV			2022 metai	2023 metai	2024 metai	2025 metai	2026 metai	2027 metai	IŠ VISO (2022– 2027 m.)
• Veiklos asignavimai									
09 02 01 –Gamta ir biologinė įvairovė	Įsipareigojimai	(1a)	0,500	1,789	1,680	1,610	1,890	1,450	8,919
	Mokėjimai	(2a)	0,500	1,789	1,680	1,610	1,890	1,450	8,919
Administracinio pobūdžio asignavimai, finansuojami iš konkrečių programų paketo lėšų ⁶⁰									
Biudžeto eilutė		(3)							
IŠ VISO asignavimų ENV GD	Įsipareigojimai	= 1a + 1b + 3	0,500	1,789	1,680	1,610	1,890	1,450	8,919
	Mokėjimai	= 2a + 2b	0,500	1,789	1,680	1,610	1,890	1,450	8,919

⁶⁰ Techninė ir (arba) administracinė parama bei išlaidos ES programų ir (arba) veiksmų įgyvendinimui remti (buvusios BA eilutės), netiesioginiai moksliniai tyrimai, tiesioginiai moksliniai tyrimai.

		+ 3							
--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--

GD: TAXUD			2022 metai	2023 metai	2024 metai	2025 metai	2026 metai	2027 metai	IŠ VISO (2022– 2027 m.)
• Veiklos asignavimai									
09 02 01 –Gamta ir biologinė įvairovė	Įsipareigojimai	(1a)	–	0,150	0,300	0,250	0,125	0,125	0,950
	Mokėjimai	(2a)	–	0,150	0,300	0,250	0,125	0,125	0,950
Administracinio pobūdžio asignavimai, finansuojami iš konkrečių programų paketo lėšų ⁶¹									
Biudžeto eilutė		(3)							
IŠ VISO asignavimų TAXUD GD	Įsipareigojimai	= 1a + 1b + 3	–	0,150	0,300	0,250	0,125	0,125	0,950
	Mokėjimai	= 2a + 2b + 3	–	0,150	0,300	0,250	0,125	0,125	0,950

• IŠ VISO veiklos asignavimų	Įsipareigojimai	(4)							
	Mokėjimai	(5)							
• IŠ VISO administracinio pobūdžio asignavimų, finansuojamų iš konkrečių programų paketo lėšų			(6)						
IŠ VISO asignavimų pagal daugiametės finansinės programos 3 išlaidų kategoriją	Įsipareigojimai	= 4 + 6	0,500	1,939	1,980	1,860	2,015	1,575	9,869
	Mokėjimai	= 5 + 6	0,500	1,939	1,980	1,860	2,015	1,575	9,869

⁶¹ Techninė ir (arba) administracinė parama bei išlaidos ES programų ir (arba) veiksmų įgyvendinimui remti (buvusios BA eilutės), netiesioginiai moksliniai tyrimai, tiesioginiai moksliniai tyrimai.

Pirmiau nurodyta suma bus reikalinga įvairioms su teisės aktų nuostatomis susijusioms įgyvendinimo užduotims, kurias vykdys ENV GD, remti.

Viešųjų pirkimų veikla apima tyrimą, kuriuo remiama pirmoji produktų apibrėžtosios srities peržiūra (įtraukta į 2022 m. biudžetą), tyrimą, kuriuo remiamas pirmasis reglamento vertinimas (įtrauktas į 2026 m. biudžetą), ir bendro reglamento įgyvendinimo rėmimo sutartį (į biudžetą įtrauktas tolygiai per pirmuosius penkerius veiklos metus).

Be to, į šią kategoriją laikinai įtrauktos dar dvi veiklos rūšys, kurias būtų galima plėtoti pagal išorės sutartį arba administracinius susitarimus su Komisijos tarnybomis. Tai informacinės sistemos kūrimas ir veikimas, šalių lyginamosios analizės sistemos kūrimas ir veikimas. Abi veiklos rūšys buvo įtrauktos į biudžetą per pirmuosius penkerius veiklos metus.

Galiausiai, įtraukiamos tam tikros sumos, skirtos IT plėtrai ir nacionalinių muitinės sistemų ir informacinės sistemos elektroninių sąsajų, susijusių su muitinių ir kompetentingų institucijų keitimusi informacija, palaikymui. Jos įtraukiamos į bendras informacinės sistemos išlaidas.

Visos išlaidos, išskyrus žmogiškuosius išteklius ir administracines išlaidas								
Užduotys	Ištekliai	2022 m	2023 m	2024 m	2025 m	2026 m	2027 m	IŠ VISO
Bendrasis įgyvendinimas	Bendroji rėmimo sutartis	–	0,450	0,450	0,450	0,450	0,450	2,250
Lyginamosios analizės sistema	Rėmimo sutartis arba administracinis susitarimas	–	1,009	0,840	0,840	0,840	0,840	4,369
Informacinė sistema (registras) (ENV+TAXUD)	Rėmimo sutartis arba administracinis susitarimas	–	0,480	0,690	0,570	0,425	0,285	2,450
Produktų apibrėžtosios srities peržiūra	Poveikio vertinimo rėmimo sutartis	0,500	–	–	–	–	–	0,500
Pirmasis vertinimas	Vertinimo rėmimo sutartis	–	–	–	–	0,300	–	0,300
		0,500	1,939	1,980	1,860	2,015	1,575	9,869

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	7	„Administracinės išlaidos“
--	----------	----------------------------

Šią dalį pildyti naudojant administracinio pobūdžio biudžeto duomenų lentelę, kuri pirmiausia bus pateikta [finansinės teisės akto pasiūlymo pažymos priede](#) (Vidaus taisyklių V priedas) ir įkelta į DECIDE tarnybų tarpusavio konsultacijoms.

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

		2022 metai	2023 metai	2024 metai	2025 metai	2026 metai	2027 metai	IŠ VISO (2022–2027 m.)
GD: ENV								
• Žmogiškieji ištekliai		–	0,760	0,760	0,760	0,760	0,760	3,800
• Kitos administracinės išlaidos ⁶²		–	0,114	0,114	0,114	0,114	0,114	0,570
IŠ VISO ENV GD	Asignavimai	–	0,874	0,874	0,874	0,874	0,874	4,370

		2022 metai	2023 metai	2024 metai	2025 metai	2026 metai	2027 metai	IŠ VISO (2022–2027 m.)
GD: INTPA								
• Žmogiškieji ištekliai		–	0,304	0,304	0,304	0,304	0,304	1,520
• Kitos administracinės išlaidos		–	–	–	–	–	–	–
IŠ VISO INTPA GD	Asignavimai	–	0,304	0,304	0,304	0,304	0,304	1,520

⁶² 34 straipsnyje numatomas naujo komiteto pagal Reglamentą (ES) Nr. 182/2011 įsteigimas. Be to, komitetui padės jau egzistuojanti, tačiau sprendimų priėmimo galių neturinti miškų naikinimo platformos ekspertų grupė.

		2022 metai	2023 metai	2024 metai	2025 metai	2026 metai	2027 metai	IŠ VISO (2022–2027 m.)
GD: TAXUD								
• Žmogiškieji ištekliai		–	0,152	0,152	0, 52	0,152	0,152	0,760
• Kitos administracinės išlaidos		–	–	–	–	–	–	–
IŠ VISO TAXUD GD	Asignavimai	–	0,152	0,152	0,152	0,152	0,152	0,760

IŠ VISO asignavimų pagal daugiamečių finansinės programos 7 išlaidų kategorija	(Iš viso įsipareigojimų = Iš viso mokėjimų)	–	1,330	1,330	1,330	1,330	1,330	6,650
---	--	---	-------	-------	-------	-------	-------	-------

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

		2022 metai	2023 metai	2024 metai	2025 metai	2026 metai	2027 metai	IŠ VISO (2022–2027 m.)
IŠ VISO asignavimų pagal daugiamečių finansinės programos 1–7 IŠLAIDŲ KATEGORIJAS	Įsipareigojimai	0,500	3,269	3,310	3,190	3,345	2,905	16,519
	Mokėjimai	0,500	3,269	3,310	3,190	3,345	2,905	16,519

3.2.2. Numatomas veiklos asignavimais finansuojamas atliktas darbas

Įsipareigojimų asignavimai mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Nurodyti tikslus ir atliktus darbus ↓			Metai N		Metai N + 1		Metai N + 2		Metai N + 3		Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 punktą)						IŠ VISO	
	ATLIKTI DARBAI																	
	Rūšis 63	Vidutinės sąnaudos	Skaicius	Sąnaudos	Skaicius	Sąnaudos	Skaicius	Sąnaudos	Skaicius	Sąnaudos	Skaicius	Sąnaudos	Skaicius	Sąnaudos	Skaicius	Sąnaudos	Bendras skaičius	Iš viso sąnaudų
1 KONKRETUS TIKSLAS ⁶⁴ ...																		
– Atliktas darbas																		
– Atliktas darbas																		
– Atliktas darbas																		
1 konkretaus tikslo tarpinė suma																		
2 KONKRETUS TIKSLAS ...																		
– Atliktas darbas																		
2 konkretaus tikslo tarpinė suma																		
IŠ VISO																		

⁶³ Atlikti darbai – tai būsimi produktai ir paslaugos (pvz., finansuota studentų mainų, nutiesta kelių kilometrų ir kt.).

⁶⁴ Kaip apibūdinta 1.4.2 punkte. „Konkretus (-ūs) tikslas (-ai) ...“.

3.2.3. Numatomo poveikio administraciniam asignavimams santrauka

- ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administracinio pobūdžio asignavimų nenaudojama
- ☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administracinio pobūdžio asignavimai naudojami taip:

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

	2022 metai	2023 metai	2024 metai	2025 metai	2026 metai	2027 metai	IŠ VISO (2023– 2027 m.)
--	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	-------------------------------

Daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJA							
Žmogiškieji ištekliai	–	1,216	1,216	1,216	1,216	1,216	6,080
Kitos administracinės išlaidos	–	0,114	0,114	0,114	0,114	0,114	0,570
Daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJOS tarpinė suma	–	1,330	1,330	1,330	1,330	1,330	6,650

Neįtraukta į daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ⁶⁵							
Žmogiškieji ištekliai							
Kitos administracinio pobūdžio išlaidos							
Tarpinė suma, neįtraukta į daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ							

IŠ VISO	–	1,330	1,330	1,330	1,330	1,330	6,650
----------------	---	-------	-------	-------	-------	-------	--------------

Administracinių asignavimų poreikiai bus dengiami asignavimais, jau paskirtais priemonėi valdyti ir (arba) perskirstytais, ir prireikęs finansuojami iš papildomų lėšų, kurios atsakingam GD gali būti skiriamos pagal metinę lėšų skyrimo procedūrą ir atsižvelgiant į esamus biudžeto apribojimus.

⁶⁵ Techninė ir (arba) administracinė parama bei išlaidos ES programų ir (arba) veiksmų įgyvendinimui remti (buvusios BA eilutės), netiesioginiai moksliniai tyrimai, tiesioginiai moksliniai tyrimai.

3.2.3.1. Numatomi žmogiškųjų išteklių poreikiai

- ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškųjų išteklių nenaudojama.
- ☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškieji ištekliai naudojami taip:

Sąmatą surašyti etatų vienetais

	2022 metai	2023 metai	2024 metai	2025 metai	2026 metai	2027 metai
• Etatų plano pareigybės (pareigūnai ir laikinieji darbuotojai)						
20 01 02 01 (Komisijos būstinė ir atstovybės)	0,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0
20 01 02 03 (Delegacijos)						
01 01 01 01 (Netiesioginiai moksliniai tyrimai)						
01 01 01 11 (Tiesioginiai moksliniai tyrimai)						
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti)						
• Išorės darbuotojai (etato ekvivalentais)⁶⁶						
20 02 01 (CA, SNE, INT finansuojami iš bendrojo biudžeto)						
20 02 03 (CA, LA, SNE, INT ir JPD atstovybėse)						
XX 01 xx yy zz⁶⁷	– būstinėje					
	– delegacijose					
01 01 01 02 (AC, END, INT – netiesioginiai moksliniai tyrimai)						
01 01 01 12 (CA, SNE, INT – tiesioginiai moksliniai tyrimai)						
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti)						
IŠ VISO	0,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0

XX yra atitinkama politikos sritis arba biudžeto antraštinė dalis.

Žmogiškųjų išteklių poreikiai bus tenkinami panaudojant GD darbuotojus, jau paskirtus veiksmui valdyti ir (arba) persikirstytus generaliniame direktorate, ir prireikus finansuojami iš papildomų lėšų, kurios atsakingam GD gali būti skiriamos pagal metinę lėšų skyrimo procedūrą ir atsižvelgiant į biudžeto apribojimus.

Vykdytinų užduočių aprašymas:

Pareigūnai ir laikinieji darbuotojai	ENV GD reikia 5 AD pareigybių, kad būtų galima užtikrinti bendrąjį reglamento įgyvendinimą, įskaitant tarptautinį bendradarbiavimą, taip pat parengiamąjį darbą ir antrinių teisės aktų rengimą laikantis reglamente siūlomų terminų. INTPA GD reikia 2 AD pareigybių, kad būtų galima spręsti bendradarbiavimo ir vystymosi klausimus, susijusius su reglamentu, visų pirma su miškų srities partnerysčių kūrimu.
--------------------------------------	--

⁶⁶ CA – sutartininkas („Contract Staff“), LA – vietos darbuotojas („Local Staff“), SNE – deleguotasis nacionalinis ekspertas („Seconded National Expert“), INT – per agentūrą įdarbintas darbuotojas („agency staff“), JPD – jaunesnysis delegacijos specialistas („Junior Professionals in Delegations“)

⁶⁷ Neviršijant viršutinės ribos, nustatytos išorės darbuotojams, finansuojamiems iš veiklos asignavimų (buvusių BA eilučių)

	TAXUD GD reikia 1 AD pareigybės bendrai reglamento politikai įgyvendinti, taip pat parengiamajam darbui ir antrinių teisės aktų, susijusių su atitinkamomis prekėmis ir produktais, įvežamais į Sąjungos rinką arba iš jos išvežamais, rengimui, taip pat 26 straipsnyje minimos sąsajos sukūrimui.
Išorės darbuotojai	nėra duomenų

3.2.4. Suderinamumas su dabartine daugiamete finansine programa

Pasiūlyme (iniciatyvoje):

- ☒ Galima visiškai finansuoti perskirstant asignavimą atitinkamoje daugiametės finansinės programos (DFP) išlaidų kategorijoje.
- Išlaidos, numatytos pagal biudžeto eilutę 09 02 01, bus padengtos programa LIFE ir jos bus planuojamos pagal ENV GD metinį valdymo planą. Pageidautina, kad žmogiškieji ištekliai būtų papildomai paskirstomi pagal metinę žmogiškųjų išteklių paskirstymo procedūrą.
- ☐ Reikia panaudoti nepaskirstytą maržą pagal atitinkamą DFP išlaidų kategoriją ir (arba) specialias priemones, kaip apibrėžta DFP reglamente.

Paaiškinti, ką reikia atlikti, ir nurodyti atitinkamas išlaidų kategorijas, biudžeto eilutes bei sumas ir pasiūlytas naudoti priemones.

- ☐ Reikia persvarstyti DFP.

Paaiškinti, ką reikia atlikti, ir nurodyti atitinkamas išlaidų kategorijas, biudžeto eilutes ir sumas.

3.2.5. Trečiųjų šalių įnašai

Pasiūlyme (iniciatyvoje):

- ☒ nenumatyta bendro su trečiosiomis šalimis finansavimo
- ☐ numatytas trečiųjų šalių bendras finansavimas apskaičiuojamas taip:

Asignavimai mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

	metai N ⁶⁸	Metai N + 1	Metai N + 2	Metai N + 3	Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 punktą)			Iš viso
Nurodyti bendrą finansavimą teikiančią įstaigą								
IŠ VISO bendrai finansuojamų asignavimų								

⁶⁸ N metai yra pasiūlymo (iniciatyvos) įgyvendinimo pradžios metai. Pakeiskite „N“ numatomaiais pirmaisiais įgyvendinimo metais (pvz., 2021 m.). Atitinkamai pakeiskite vėlesnius metus.

3.3. Numatomas poveikis pajamoms

- ☒ Pasiūlymas (iniciatyva) neturi finansinio poveikio pajamoms.
- ☐ Pasiūlymas (iniciatyva) turi finansinį poveikį:
 - ☐ nuosaviems ištekliams
 - ☐ kitoms pajamoms
 - nurodyti, jei pajamos priskirtos išlaidų eilutėms ☐

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Biudžeto pajamų eilutė:	Einamųjų finansinių metų asignavimai	Pasiūlymo (iniciatyvos) poveikis ⁶⁹						
		Metai N	Metai N + 1	Metai N + 2	Metai N + 3	Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 punktą)		
..... straipsnis								

Asignuotųjų pajamų atveju nurodyti biudžeto išlaidų eilutę (-es), kuriai (-oms) daromas poveikis.

Kitos pastabos (pvz., poveikio pajamoms apskaičiavimo metodas (formulė) arba kita informacija).

⁶⁹ Tradiciniai nuosavi ištekliai (muitai, cukraus mokesčiai) turi būti nurodomi grynosiomis sumomis, t. y. iš bendros sumos atskaičius 20 proc. surinkimo sąnaudų.